

รายงานผลการวิจัย

เรื่อง ศักยภาพและรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของชุมชนบ้านไนไร่
และพื้นที่เชื่อมโยง

The Evaluation and Model for Suitable Tourism of Ban nai rai
Community and Related Area

ได้รับการจัดสรรงบประมาณวิจัย

ประจำปี 2555

จำนวน 181,800 บาท

หัวหน้าโครงการ

นายชดรงค์ ทองสง

ผู้ร่วมโครงการ

นายอำนาจ รักษาพล

นางสาวบุญจมาศ ณ ทองแก้ว

นายบุญศิลป์ จิตตะประพันธ์

งานวิจัยเสร็จสิ้นสมบูรณ์

14 ธันวาคม 2556

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยเรื่องศักยภาพและรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยงซึ่งได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย จากสำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ในปีงบประมาณ 2555 เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 181,800.- บาท (หนึ่งแสนแปดหมื่นหนึ่งพันแปดร้อยบาทถ้วน) ซึ่งบัดนี้โครงการวิจัยได้เสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงใคร่ขอแนะนำเสนอโครงการวิจัยฉบับนี้ โดยหวังว่างานวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไม่มากนักน้อย

คณะผู้วิจัย

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	ช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) บ้านโนไร่	26
ตารางที่ 2	ช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) น้ำตกโพธิ์สถิติ	28
ตารางที่ 3	ช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร	29
ตารางที่ 4	ช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) วัดพระธาตุสวี	31
ตารางที่ 5	ช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) วัดถ้ำขวัญเมือง	32
ตารางที่ 6	ช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) ถ้ำทิพย์ปรีดา	34
ตารางที่ 7	ช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) ถ้ำธารน้ำลอด	35
ตารางที่ 8	ช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) อ่าวโดนด	37
ตารางที่ 9	ช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) อ่าวมะขาม	38
ตารางที่ 10	ช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) อ่าวหลักแพะ	40
ตารางที่ 11	ช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) อ่าวหลักกำ	41
ตารางที่ 12	ช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) อ่าวคราม	43
ตารางที่ 13	ช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) ท้องตมใหญ่	44
ตารางที่ 14	ช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) สุสานหอย	46
ตารางที่ 15	ช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) จุดชมวิวกาฬเกวียน	47
ตารางที่ 16	ช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) หาดทรายรีสวี	49
ตารางที่ 17	ช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) อ่าวทุ่งขวัญทอง	50
ตารางที่ 18	ช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) อ่าวมะม่วง	51
ตารางที่ 19	ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวบ้านโนไร่	55
ตารางที่ 20	ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวบ้านน้ำตกโพธิ์สถิติ	56
ตารางที่ 21	ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร	57
ตารางที่ 22	ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววัดพระธาตุสวี	58
ตารางที่ 23	ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววัดถ้ำขวัญเมือง	59
ตารางที่ 24	ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวถ้ำทิพย์ปรีดา	60
ตารางที่ 25	ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวถ้ำธารน้ำลอด	61
ตารางที่ 26	ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอ่าวโดนด	62
ตารางที่ 27	ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอ่าวมะขาม	63
ตารางที่ 28	ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอ่าวหลักแพะ	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 29	ศักราชแหล่งท่องเที่ยวอ่าวหลักเก่า	65
ตารางที่ 30	ศักราชแหล่งท่องเที่ยวอ่าวคราม	66
ตารางที่ 31	ศักราชแหล่งท่องเที่ยวท้องตมใหญ่	67
ตารางที่ 32	ศักราชแหล่งท่องเที่ยวสุสานหอย	68
ตารางที่ 33	ศักราชแหล่งท่องเที่ยวชุมชนวิเวาหัวถ่าน	69
ตารางที่ 34	ศักราชแหล่งท่องเที่ยวหาดทรายรีสี	70
ตารางที่ 35	ประเภทและศักราชแหล่งท่องเที่ยวอ่าวทุ่งขวัญทอง	71
ตารางที่ 36	ศักราชแหล่งท่องเที่ยวอ่าวมะม่วง	72

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1	กรอบแนวคิดในการวิจัย
ภาพที่ 2	แสดงแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยง
ภาพที่ 3	ช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการของแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยง
ภาพที่ 4	ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยง
ภาพที่ 5	ภาพการเก็บข้อมูล
ภาพที่ 6	ทัศนียภาพบ้านโนไร่
ภาพที่ 7	ทัศนียภาพน้ำตกโพสาถ์
ภาพที่ 8	ทัศนียภาพศูนย์วิจัยพันธุ์พืชชุมชนพร
ภาพที่ 9	ทัศนียภาพวัดถ้ำขวัญเมือง
ภาพที่ 10	ทัศนียภาพถ้ำทิพย์ปรีดา
ภาพที่ 11	ทัศนียภาพถ้ำธารน้ำลอด
ภาพที่ 12	ทัศนียภาพอ่าวโดนด
ภาพที่ 13	ทัศนียภาพอ่าวหลักแพะ
ภาพที่ 14	ทัศนียภาพอ่าวหลักกำ
ภาพที่ 15	ทัศนียภาพอ่าวคราม
ภาพที่ 16	ทัศนียภาพท้องตมใหญ่
ภาพที่ 17	ทัศนียภาพอุทยานหอย
ภาพที่ 18	ทัศนียภาพจุดชมวิเวาหัวถ่าน
ภาพที่ 19	ทัศนียภาพหาดทรายรีสวี่
ภาพที่ 20	ทัศนียภาพอ่าวทุ่งขวัญทอง
ภาพที่ 21	ทัศนียภาพอ่าวมะม่วง

ศักยภาพและรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยง

The Evaluation and Model for Suitable Tourism of Ban nai rai Community and Related Area

ชดรงค์ ทองสง¹ อำนาจ รักษาพอ¹ เบญจมาศ ณ ทองแก้ว¹ และบุญศิณี จิตตะประพันธ์¹

Chondarong Tongsong¹ Amnat Raksapon¹

Benjamas Na thongkaew¹ and Boonsin Jittapraphan¹

มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่องศักยภาพและรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยงมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพและศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยง 2) เพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมในพื้นที่ชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยง ทำการศึกษาโดยการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยงรวมทั้งสิ้น 18 แหล่ง แล้วนำมาวิเคราะห์ถึงสถานภาพ ณ ปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งและโอกาสในการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวต่อไป จากการศึกษาพบว่ามีช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ใน 3 ประเภทคือ 1) แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนาจำนวน 10 แหล่ง 2) แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติใช้ยานยนต์จำนวน 7 แหล่ง 3) แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติไม่ใช้ยานยนต์จำนวน 1 แหล่ง โดยสามารถประเมินศักยภาพด้านการท่องเที่ยวได้เป็น 3 ระดับ คือ 1) แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงจำนวน 2 แหล่ง 2) แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในระดับปานกลางจำนวน 7 แหล่ง 3) แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในระดับต่ำจำนวน 8 แหล่ง สามารถวิเคราะห์สถานะแวดล้อม (Swot Analysis) ออกเป็นจุดแข็งด้านการท่องเที่ยว อาทิ ศักยภาพและความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและความตื่นตัวของชุมชนด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น จุดอ่อนด้านการท่องเที่ยว อาทิ ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว การขาดงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการไม่มีหน่วยงานในการดูแลแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น โอกาสด้านการท่องเที่ยว อาทิ การสามารถสร้างความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ในอนาคต การ

สามารถเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเป็นเครือข่ายและสามารถที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นจุดพักรถของถนนสายหลักได้เป็นต้น อุปสรรคด้านการท่องเที่ยว อาทิ กระแสการท่องเที่ยวที่มีการแข่งขันกันสูง การเป็นเมืองผ่านด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดชุมพรและการประสพภัยธรรมชาติอย่างบ่อยครั้งทำให้แหล่งท่องเที่ยวเกิดความเสื่อมโทรมเป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวของชุมชนบ้านในไร่และพื้นที่เชื่อมโยงมีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและสามารถที่จะพัฒนาให้เกิดขึ้นตามศักยภาพของพื้นที่ซึ่งประกอบไปด้วย 1) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีรูปแบบของการท่องเที่ยว อาทิ การศึกษาธรรมชาติ กีฬาทางน้ำ การปิกนิก การเรียนรู้วัฒนธรรมชีวิตความเป็นต้น 2) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีรูปแบบของการท่องเที่ยว อาทิ การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ การศึกษาชีวิตชุมชนท้องถิ่น การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การศึกษาดูงานและการท่องเที่ยวเชิงศาสนา เป็นต้น

คำสำคัญ: ศักยภาพ, รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสม

Abstract

A study on the potentials and model for suitable tourism of Ban nai -rai community and related area. The objectives of this research were : 1) To study the potential of Ban nai-rai and related area 2) To present the way to develop suitable tourism activities in Ban nai-rai community and related area. The research was conducted by analyzing the potentials of Ban nai-rai community and related are totally are 18 places. And analyzed each of tourism position today and the opportunity to develop tourism activities in the future. The finding of this research could be divided by the potentials of the eco-tourism 3 levels area 1 Semi-Developed total 10 places. 2) Semi-Primitive Motorized total 7 places and 3) Semi-Primitive Non-motorized total 1 place. By could be evaluated potential of tourism for 3 level are 1) The tourism attraction that had hight potential level total 2 places 2) The tourism attractions that had moderate potential level total 7 places and 3) The tourism attractions that had low potential level total 8 places. Could be SWOT analysis by strength tourism such as the potential and identity of tourism attraction easy to go to tourism attractions and tourism of community to be active. Weakness tourism such as tourism decadent, shot of budget for develop tourism attraction and non unit who supervise tourism attraction. Tourism opportunity such as can make various tourism activities in the future, Can be

related tourism attraction to network and can develop tourism attraction for main road packing tourists. Problems such as tourism trend has high rate, And Chumphon province has many natural disaster it make tourism attraction decadent. Now tourism attraction of Ban nai-rai community and related area had tourism activities can be develop by potential of area with 1) Natural tourism have tourism model such as Natural study, Water sport, Picnic, Geology study 2) Cultural tourism have tourism model such as homestay, Community study, Agro-tourism, Theologe tourism.

Key words: Potential, Model for Suitable Tourism

บทที่ 1 บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ชุมชนบ้านโนไระ ตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 6 ตำบลคันสวี่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร เป็นชุมชนขนาดเล็กประมาณ 90 ครัวเรือน มีประชากรรวม 367 คน ราษฎรส่วนใหญ่มีอาชีพทำการประมงพื้นบ้าน พื้นที่ของชุมชนตั้งอยู่บริเวณปากแม่น้ำสวี อาณาเขตของชุมชนบางส่วนจึงติดต่อกับท้องทะเลอ่าวไทย (อ่าวทุ่งคา-สวี) และพื้นที่ป่าชายเลนทุ่งคา-สวี ที่ชุมชนได้ร่วมกันอนุรักษ์เอาไว้ ซึ่งป่าชายเลนแห่งนี้ถือเป็นป่าชายเลนที่มีพื้นที่และความอุดมสมบูรณ์ที่สุดของภาคใต้ฝั่งตะวันออก พื้นที่โดยรอบชุมชนบ้านโนไระโดยส่วนใหญ่ยังคงเป็นพื้นที่ที่ยังสภาพความเป็นธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์อยู่ ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ป่าชายเลนที่มีพื้นที่มากกว่า 20,000 ไร่ พื้นที่ปากแม่น้ำสวีที่ยังคงสภาพความบริสุทธิ์ พื้นที่อ่าวทุ่งคา-สวีที่อุดมไปด้วยสัตว์ทะเล แนวปะการังและแนวหญ้าทะเลที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งสาเหตุหลักก็เป็นเพราะชุมชนได้ร่วมมือกันในการปกป้องรักษาทรัพยากรเหล่านี้ให้คงความอุดมสมบูรณ์ไว้นั่นเอง โดยปัจจุบันชุมชนแห่งนี้ได้รับรางวัลดีเด่นดีเด่นด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (รสทช.)

ซึ่งจากสภาพความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติที่ชุมชนบ้านโนไระได้ร่วมกันรักษาเอาไว้ ทำให้ชุมชนแห่งนี้มีความมั่งคั่งสภาพความสมบูรณ์ของทรัพยากรด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ทะเลซึ่งเป็นรายได้หลักของคนในชุมชน พื้นที่ป่าชายเลนซึ่งเป็นทั้งแหล่งอาหาร แหล่งไม้ใช้สอย และยารักษาโรค สัตว์ป่าที่ยังมีปริมาณความชุกชุม ไม่ว่าจะเป็นฝูงลิงแสมหรือนกนานาชนิดจากการสำรวจนกในพื้นที่อ่าวทุ่งคา-สวีครั้งล่าสุดพบนกในพื้นที่อ่าวทุ่งคา-สวีไม่ต่ำกว่า 40 วงศ์ 114 ชนิด (ชลตรงค์, 2553) ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้นอกจากจะเป็นแหล่งอุปโภคบริโภคของคนในชุมชนแล้ว ยังสามารถพัฒนาให้เป็นทรัพยากรทางด้านการท่องเที่ยวอีกด้วย ปัจจุบันชุมชนบ้านโนไระได้ร่วมกับสำนักงานพัฒนาป่าชายเลนที่ 12 จังหวัดชุมพรและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) ได้วางแผนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ขึ้นมาในชุมชนบ้านโนไระ แต่พบว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยเฉพาะกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวโดยรอบชุมชนซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวเกิดขึ้นน้อยมากทั้งๆที่แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้มีความพร้อมที่จะรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ กิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะของการศึกษาดูงาน การทัศนศึกษา การเข้าค่ายหรือกิจกรรมสาธารณประโยชน์เท่านั้นยังขาดกิจกรรมทางด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ต่างๆโดยรอบพื้นที่ชุมชน

อยู่ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นเพราะชุมชนยังขาดข้อมูลพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการจัดกิจกรรมและโปรแกรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจเพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยว

โครงการวิจัยเรื่องศักยภาพและรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของชุมชนบ้านโนไร่ และพื้นที่เชื่อมโยง เป็นโครงการที่สำรวจและศึกษาถึงสภาพของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆทั้งภายในและโดยรอบชุมชนบ้านโนไร่ เพื่อทราบถึงที่ตั้ง ศักยภาพและรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อนำมาวางแผน พัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโนไร่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพและศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยง
2. เพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมในพื้นที่ชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยง

ขอบเขตของการวิจัย

- 7.1 **ขอบเขตในเชิงปริมาณ** คือ แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยงโดยรอบในรัศมี 50 กิโลเมตร
- 7.2 **ขอบเขตในเชิงคุณภาพ** คือ การศึกษาประเภท ศักยภาพและคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยงโดยรอบ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นประโยชน์ต่อประชากรกลุ่มเป้าหมาย คือชุมชนบ้านโนไร่สามารถเกิดการพัฒนา รูปแบบกิจกรรมและโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมให้เกิดขึ้นในชุมชนได้
2. เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต คือเมื่อสิ้นสุดโครงการวิจัยชุมชนสามารถที่จะพัฒนากิจกรรมและโปรแกรมการท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจเพิ่มมากขึ้น อันจะนำมาซึ่งประสิทธิภาพในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโนไร่ได้

3. บริการความรู้แก่ประชาชน คือชุมชนสามารถเกิดความรู้ความเข้าใจในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน อันจะนำมาซึ่งความรู้ในการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสืบต่อไป

4. เป็นองค์ความรู้ในการวิจัยต่อไป คือพื้นที่อื่นๆสามารถนำรูปแบบของการวิจัยในครั้งนี้เพื่อไปต่อยอดและประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นๆได้

นิยามศัพท์

- 1 ศักยภาพ (Evaluation)
- 2 รูปแบบ (Model)
- 3 พื้นที่เชื่อมโยง (Relate Area)

บทที่ 2 การตรวจเอกสาร

แนวคิดทฤษฎี

โครงการวิจัยเรื่องศักยภาพและรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของชุมชนบ้านโนไร่ และพื้นที่เชื่อมโยง มีแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยดังนี้คือ

1. แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2549 กล่าวไว้ว่า การที่จะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้นั้น จะต้องประกอบไปด้วย

1.1 แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรท่องเที่ยว องค์ประกอบสำคัญที่เป็นรากฐานของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน คือ ตัวแหล่งและทรัพยากรท่องเที่ยว เป้าหมายที่เป็นหัวใจหลักขององค์ประกอบนี้ จะเน้นที่คุณภาพและความยั่งยืนเป็นสำคัญ ไม่ว่าทรัพยากรท่องเที่ยวจะเป็นธรรมชาติ วัฒนธรรม หรือวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น ดังนั้น การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและบริหารจัดการจึงต้องพิจารณาถึงกิจกรรมหลักๆ ดังต่อไปนี้

1) การประเมินศักยภาพ ของทรัพยากรท่องเที่ยวทุกประเภทของพื้นที่ เพื่อให้ทราบและตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญและข้อจำกัดในการที่จะนำมาใช้ประโยชน์

2) การจำแนกเขตท่องเที่ยว เพื่อนำไปสู่การกำหนดมาตรการหรือเงื่อนไขของการพัฒนา และการอนุรักษ์ที่สะท้อนถึงศักยภาพ โอกาส และข้อจำกัดของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรท่องเที่ยว

3) การกำหนดขีดความสามารถรองรับ การพัฒนาและการใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยว ตั้งแต่เรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทต่าง ๆ สภาพแวดล้อมทางชีวภาพและด้านสังคม จิตวิทยา

4) การบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม ของตัวแหล่งและทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีคุณค่า ความสำคัญและเป็นสิ่งดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ ทั้งโดยใช้มาตรการควบคุม และการฟื้นฟูด้วยวิธีการต่าง ๆ

5) การควบคุมผลกระทบ อันเกิดจากการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและพฤติกรรม การใช้ประโยชน์ของนักท่องเที่ยว

1.2 สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ แหล่งท่องเที่ยวทุกประเภท จำเป็นต้องจัดให้มี สิ่งอำนวยความสะดวกรองรับการท่องเที่ยว แต่จะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับรูปแบบการท่องเที่ยว และกิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ที่จะพัฒนาให้เกิดขึ้นและขึ้นอยู่กับขีดความสามารถรองรับได้ของสภาพแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรม ท้องถิ่น แต่โดยทั่วไปหลักการที่ใช้ในการ พิจารณาเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการมีกรอบดังนี้

- 1) สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จะต้องมีความกลมกลืนกับสภาพภูมิทัศน์เดิม และ หรือ สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น
- 2) ผลิตภัณฑ์หรือกิจกรรมท่องเที่ยว ที่จะจัดบริการ ควรเป็นกิจกรรมที่เปิดให้ผู้มาเยือน ได้ใกล้ชิดกับทรัพยากรท่องเที่ยว และมีโอกาสได้ศึกษาเรียนรู้
- 3) ระดับของการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น การเข้าถึงแหล่ง ที่พัก อาหาร ฯลฯ ควรกระทำภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ / เป้าหมายของเจ้าของพื้นที่
- 4) การให้บริการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 5) ข้อมูลและการสื่อความหมาย เป็นบริการที่จะขาดเสียมิได้ ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาส ให้ผู้มาเยือนได้เรียนรู้ เข้าใจและตระหนัก เกี่ยวกับพื้นที่และทรัพยากร โดยเฉพาะ

1.3 ตลาดการท่องเที่ยว ปัจจุบัน รูปแบบและพฤติกรรมการใช้เวลาว่างของคน เพื่อเดินทางท่องเที่ยวและพักผ่อน ก่อนข้างมีความซับซ้อนและเป็นพลวัตรสูง ดังเห็นได้จากรูปแบบหรือ ประเภทของการท่องเที่ยว ที่ผู้ให้บริการพยายามสนองต่อกลุ่มท่องเที่ยวเฉพาะ ดังนั้น จึงไม่มีสูตรสำเร็จใด ๆ ที่สามารถบ่งบอกได้ว่า ใครชอบการท่องเที่ยวรูปแบบใด ที่ไหนและอย่างไร เพื่อให้ การจัดการด้านตลาดประสบความสำเร็จในระยะเวลาอันสั้น อย่างไรก็ดี หลักการพื้นฐานของ

การศึกษา วิเคราะห์และคาดคะเน กลุ่มตลาดเฉพาะที่สนใจหรือมีแนวโน้มจะเลือกใช้รูปแบบหรือผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอย่างหนึ่งอย่างใดเป็นพิเศษขึ้นอยู่กับ

- 1) ภูมิหลังของนักท่องเที่ยว
- 2) ความต้องการและความคาดหวังของนักท่องเที่ยว
- 3) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

1.4 การบริหารจัดการ การบริหารจัดการ ถือว่าเป็นองค์ประกอบหรือกลไกสำคัญยิ่งที่จะทำให้อัตราการเติบโตของการพัฒนาการท่องเที่ยวประสบความสำเร็จ

- 1) วิสัยทัศน์และนโยบาย
- 2) องค์การบริหารจัดการและบุคลากร
- 3) การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
- 4) การกระจายประโยชน์อย่างเป็นธรรม
- 5) การติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์
- 6) อื่น ๆ ที่สำคัญได้แก่ การวิเคราะห์การลงทุน และจัดกลุ่มทุนจากการพัฒนาแหล่ง

ท่องเที่ยวโดยรวม หรือเฉพาะกิจกรรมเป็นรายด้าน ซึ่งจะช่วยให้เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวมีลำดับขั้นคอน และแนวทางในการตัดสินใจเกี่ยวกับพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีข้อมูลเป็นเหตุผลประกอบ

2.แนวคิดศักยภาพการท่องเที่ยว

ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพนั้นจะต้องประกอบไปด้วย

2.1 พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

- 1) ความมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและความดึงดูดใจ
- 2) ความอุดมสมบูรณ์ของชีวภาพและพันธุ์พืช
- 3) ความหลากหลายทางชีวภาพของสัตว์ป่าปะการังหรือสัตว์ทะเล
- 4) ความเปราะบางด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ
- 5) สภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยว
- 6) สภาพของพื้นดิน พืชคลุมดินและบริเวณโดยรอบ
- 7) สภาพทัศนียภาพและความสวยงามของทรัพยากรการท่องเที่ยว
- 8) สภาพพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์เหมาะสมกับกิจกรรม
- 9) ศักยภาพในการเข้าถึง

10) ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต

11) ทรัพยากรมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ

2.2 การจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

1) ความกลมกลืนและความเหมาะสมของสิ่งอำนวยความสะดวกกับ

สภาพแวดล้อม

2) การจัดการขยะ มีระบบการบริหารจัดการขยะและสิ่งปฏิกูลต่างๆ

3) การจัดการคุณภาพเสียง

4) การจัดการคุณภาพน้ำ

5) การจัดการด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน

6) การจัดแบ่งเขตพื้นที่ให้เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Zoning)

7) ความคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่ (Carrying Capacity)

8) มาตรการในการเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม

9) การดำเนินการตามแผนแม่บทและหรือแผนการจัดการการท่องเที่ยว

คุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

2.3 กิจกรรมและการเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา

1) ประโยชน์และความคุ้มค่าในการเรียนรู้

2) รูปแบบ เนื้อหา ความรู้และ วิธีการสื่อความหมายที่เหมาะสม

3) ความหลากหลายของกิจกรรมในพื้นที่ กิจกรรมเชิงนิเวศ มีกิจกรรมที่

หลากหลาย

4) กิจกรรมมีความเหมาะสมหรือเอื้ออำนวยต่อการสร้างจิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยว

5) กิจกรรมเอื้ออำนวยหรือเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

2.4 การมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กร นักท่องเที่ยว

1) ผลประโยชน์ต่อชุมชนด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม

2) ผลประโยชน์ต่อชุมชนด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้

3) โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ

4) ความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

5) ความตระหนักต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทธุรกิจ ชุมชน องค์กร
พื้นที่ และนักท่องเที่ยว (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540)

3. การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว

3.1 การแบ่งประเภทแหล่งท่องเที่ยวตามช่วงชั้นโอกาสเชิงนันทนาการ (Recreation Opportunity Spectrum; ROS)

การแบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวตามช่วงชั้นโอกาสเชิงนันทนาการ เป็นการแบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวบนพื้นฐานและแนวความคิดของการวางแผน การจัดการ และการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งท่องเที่ยวประเภทอุทยานแห่งชาติ การกำหนดประเภทของแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบของ ROS นี้เสนอโดย R.N. Clark และ G.H. Stankey (Clark & Stankey, 1979) หลักการแบ่งประเภทแหล่งท่องเที่ยวลักษณะนี้ใช้ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ (Physical settings) ลักษณะทางสังคม (Social settings) และลักษณะการจัดการพื้นที่ (Managerial settings) เป็นตัวกำหนด จากหลักการดังกล่าว แหล่งท่องเที่ยวถูกจัดออกเป็น 5 กลุ่ม ดังที่ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2541) (อ้างโดยโครงการศึกษาวิจัยการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม, 2544) ได้ให้นิยามและความหมายไว้ดังต่อไปนี้

1) พื้นที่สันโดษ (Primitive -- P) เป็นแหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ห่างไกล ที่ยังคงสภาพความเป็นธรรมชาติหรือภูมิทัศน์ดั้งเดิมอย่างสมบูรณ์ มีปริมาณการท่องเที่ยวเบาบาง เนื่องจากการเข้าถึงกระทำได้ยากลำบาก ปรากฏร่องรอยของผลกระทบจากกิจกรรมการใช้ประโยชน์น้อย และการควบคุม/จัดการนักท่องเที่ยวตลอดจนการพัฒนาต่างๆ ไม่มีปรากฏในพื้นที่ แหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้เหมาะสำหรับกิจกรรมนันทนาการที่เน้นการสัมผัสและศึกษาเรียนรู้จากธรรมชาติอย่างแท้จริง

2) พื้นที่กึ่งสันโดษระดับที่ 1 (Semi-primitive Class I -- SP -- I) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สภาพพื้นที่โดยรวมยังมีความเป็นธรรมชาติ ไม่แตกต่างไปจากพื้นที่สันโดษมากนัก หากแต่ปริมาณการใช้ประโยชน์หรือโอกาสในการพบเห็นนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนกลุ่มอื่นๆ จะสูงกว่าพื้นที่สันโดษ แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มนี้จะปรากฏร่องรอยผลกระทบจากกิจกรรมการใช้ประโยชน์เบาบาง มีการควบคุม/จัดการนักท่องเที่ยวอยู่บ้าง เน้นการจัดการในลักษณะการใช้โปรแกรมสื่อความหมายหรือการจัดการทางอ้อม โดยอาศัยการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้เหมาะสำหรับกิจกรรมนันทนาการประเภทเดียวกันกับกลุ่มพื้นที่สันโดษ

3) พื้นที่สันโคขระดับที่ 2 (Semi-primitive Class II - - SP - II) แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มนี้ แม้โดยรวมจะยังคงความเป็นธรรมชาติ หากแต่การเข้าถึงกระทำได้สะดวกมากกว่าแหล่งท่องเที่ยว 2 กลุ่มแรก ส่งผลให้ปริมาณการใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น โอกาสที่ผู้มาเยือนจะพบปะกับกลุ่มนักท่องเที่ยวอื่นๆ จึงสูงกว่าในแหล่งท่องเที่ยว 2 กลุ่มแรก ร่องรอยผลกระทบจากกิจกรรมการใช้ประโยชน์ก็ปรากฏให้เห็นค่อนข้างชัดเจน การจัดการนักท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มนี้กระทำทั้งในรูปของการใช้กฎระเบียบ การใช้โปรแกรมสื่อความหมายและการควบคุมโดยอาศัยสิ่งอำนวยความสะดวก โดยที่พื้นที่ในกลุ่มนี้มักจะมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับปานกลาง มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่จำเป็นต่อการประกอบกิจกรรมให้กับผู้มาเยือนเพิ่มขึ้น

4) พื้นที่ธรรมชาติที่พัฒนา (Developed Natural - - DN) แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มนี้แม้จะมีสภาพแวดล้อมที่ยังคงเป็นธรรมชาติ หากแต่เป็นพื้นที่ธรรมชาติที่พัฒนาปรับเปลี่ยนไปแล้ว เพื่อตอบสนองต่อกิจกรรมการใช้ประโยชน์ของผู้มาเยือน การเข้าถึงกระทำได้โดยสะดวกโดยทางรถทางเรือ หรือทั้งสองรูปแบบ ปริมาณการใช้ประโยชน์พื้นที่กลุ่มนี้ค่อนข้างหนาแน่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูกาลท่องเที่ยว ปรากฏร่องรอยผลกระทบชัดเจน และมาตรการในการจัดการและการควบคุมนักท่องเที่ยวถูกนำมาใช้ทุกรูปแบบเท่าที่มีความเป็นไปได้

5) พื้นที่ชนบท (Rural - - R) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ลักษณะพื้นฐานของแหล่งเป็นชุมชนในชนบทที่มีสภาพแวดล้อมเป็นธรรมชาติ การเข้าถึงมีความสะดวกสบายปานกลางถึงสูง โดยทางรถหรือทางเรือ หรือทั้งสองประเภท แหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้มักมีการจัดการพื้นที่เพื่อรองรับการท่องเที่ยว มักมีการจัดการและควบคุมนักท่องเที่ยวสูง เพื่อมิให้กิจกรรมด้านการท่องเที่ยวขัดแย้งกับกิจกรรมของชุมชน แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มนี้มักปรากฏร่องรอยกิจกรรมทุกประเภทที่ปรากฏในประเภทพื้นที่ธรรมชาติที่พัฒนา (DN) (ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง) และกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการเล่นและการแสดงออกซึ่งวัฒนธรรมของชุมชน (Cultural game and play participation)

3.2 แบบประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว (Evaluation of Tourism Site Potential, ENTSP (ETSP))

เป็นการประเมินศักยภาพด้านต่างๆของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งพิจารณาตามปัจจัย ดังนี้ 1) ด้านทรัพยากร 2) ด้านการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และการสื่อความหมาย 3) ด้านการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม และ 4) ด้านการมีส่วนร่วม ดังนั้นการประเมินศักยภาพด้านการ

ท่องเที่ยว มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวหลัก สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ศักยภาพของพื้นที่ในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงสถานภาพปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทใดใน 3 ประเภทย่อยตามลักษณะของทรัพยากรและแรงจูงใจในการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยว คือ ประเภทธรรมชาติทั่วไป (Nature Tourism) การท่องเที่ยวผจญภัย (Adventure Tourism) และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) รายละเอียดดังต่อไปนี้

1) การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Nature tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวที่อาศัยธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ สัตว์ป่า ถ้ำน้ำ ห้วย หนอง คลอง บึง และภูมิทัศน์ธรรมชาติ เป็นองค์ประกอบหลักในการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยว ที่ไม่จำเป็นต้องอาศัยอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง สามารถจำแนกออกเป็นประเภทหรือรูปแบบการท่องเที่ยวได้หลากหลายประเภทตามลักษณะของแรงจูงใจในการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย (adventure tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ecotourism) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (health tourism) การท่องเที่ยวธรรมชาติแบบทั่วไป (general nature tourism) ทั้งนี้ การท่องเที่ยวทุกประเภทภายใต้การท่องเที่ยวทางธรรมชาติต้องอาศัยฐานทรัพยากรธรรมชาติเป็นองค์ประกอบสำคัญในการประกอบกิจกรรม

2) การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย (Adventure Tourism) เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบพิเศษที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะได้เข้าร่วมกิจกรรมที่มีลักษณะท้าทายหรือตื่นเต้นเป็นพิเศษหรือให้ความหวาดเสียว และทักษะเฉพาะ เช่น กิจกรรมปีนเขา การท่องเที่ยวไพรหรือเดินป่าระยะไกล ล่องแก่งตามลำน้ำที่ไหลเชี่ยว การขี่จักรยานเสือภูเขาในป่า เป็นต้น แรงจูงใจสำคัญของการท่องเที่ยวแบบนี้ คือ โอกาสที่จะได้ตื่นเต้น และผจญภัย ในธรรมชาติ

3) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติ อันมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศธรรมชาติ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2541) แรงจูงใจสำคัญของการท่องเที่ยวแบบนี้ คือ โอกาสที่จะได้ไปเยือนแหล่งธรรมชาติที่มีความโดดเด่นด้านนิเวศที่ยังคงความเป็นธรรมชาติสูง หรือหายาก ได้เรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ และมีโอกาสในการช่วยเหลือด้านการอนุรักษ์แหล่งธรรมชาติที่ไปเยือนและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนท้องถิ่น

ตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเพื่อบ่งชี้สถานภาพปัจจุบัน ได้จากการตรวจเอกสารและอ้างอิงผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยปัจจัยที่นำมาพิจารณา ประกอบด้วย ด้านทรัพยากร ด้านการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และการสื่อความหมาย ด้านการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม และด้านการมีส่วนร่วม สรุปแยกตามประเภทแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้ 1) แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติทั่วไป (NT) จำนวน 15 ตัวชี้วัด 2) แหล่งท่องเที่ยวประเภทผจญภัย จำนวน 15 ตัวชี้วัด (AT) และ 3) แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 18 ตัวชี้วัด (ET) (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2549)

3.3 การประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว (Evaluation of Tourism Site Standard Quality: ETSSQ)

เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับวัดและประเมินคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวว่าสมควรได้รับการรับรองมาตรฐานหรือไม่ ถ้าสมควรได้รับ ควรได้รับอยู่ในระดับใด สำหรับศึกษานี้ได้กำหนดกรอบสำหรับการตรวจสอบไว้ 7 มิติ คือ

- 1) มิติด้านลักษณะทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวประกอบไปด้วยที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ความสมบูรณ์และความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว
- 2) มิติด้านการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมประกอบไปด้วย การจัดการขยะ การจัดการคุณภาพน้ำ การจัดการคุณภาพอากาศ การจัดการคุณภาพเสียง ความเปราะบางด้านสิ่งแวดล้อม
- 3) มิติด้านเศรษฐกิจและสังคมประกอบไปด้วย ผลประโยชน์ต่อชุมชน ความสามารถในการพึ่งตนเอง ความคุ้มค่าของการเที่ยวชม การมีส่วนร่วมของชุมชน ความเข้มแข็งของชุมชนและวัฒนธรรม
- 4) มิติด้านศิลปวัฒนธรรมประกอบไปด้วย คุณค่าทางอัตลักษณ์ คุณค่าทางภูมิปัญญาและองค์ความรู้ คุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ คุณค่าทางประวัติศาสตร์ คุณค่าทางสังคม
- 5) มิติด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดีประกอบไปด้วย คุณค่าทางสุนทรียภาพ คุณค่าทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี คุณค่าทางวิทยาการและการศึกษา คุณค่าทางสังคม ขนาด ความสำคัญของกลุ่มสิ่งก่อสร้าง สภาพทางกายภาพในปัจจุบัน ความเสี่ยงต่อการเสื่อมสภาพ
- 6) มิติด้านคุณค่าทางการเรียนรู้และการศึกษาประกอบไปด้วย ผลประโยชน์และความคุ้มค่าในการเรียนรู้ วิธีการเผยแพร่เนื้อหาความรู้ การปรับปรุงกระบวนการในการเรียนรู้

7) มิติด้านการบริหารและการจัดการประกอบไปด้วย การใช้ทรัพยากรและพลังงาน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดการความปลอดภัย การบริหารบุคลากรและงบประมาณ การปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมาย การให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก (โครงการศึกษาวิจัยการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม, 2544)

4. พื้นที่ศึกษา

4.1 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดชุมพร มีชื่อปรากฏมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 1098 โดยมีฐานะเป็นเมืองสิบสองนักษัตรของนครศรีธรรมราช ใช้รูปแพะเป็นตราเมือง และเป็นเมืองหน้าด่านฝ่ายเหนือ เพราะอยู่ตอนบนของภาคใต้ ในพุทธศักราช 1997 รัชสมัยแผ่นดินสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ปรากฏในกฎหมายตราสามดวงว่า เมืองชุมพรเป็นเมืองตรี อาณาจักรฝ่ายใต้ของกรุงศรีอยุธยา ในสมัยรัชกาลที่ 5 โปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งเป็น มณฑลชุมพร ต่อมามีการยุบการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาลเป็นจังหวัด ชุมพรจึงมีฐานะเป็นจังหวัด คำว่า ชุมพร มีผู้สันนิษฐานว่าน่าจะมาจากคำว่า “ชุมชุมพล” เนื่องจากเป็นเมืองหน้าด่าน การเดินทัพไม่ว่าจะมาจากฝ่ายเหนือหรือว่าฝ่ายใต้ ล้วนเข้ามาตั้งค่ายชุมชุมพลกันที่นี่ จึงเรียกจุดนี้ว่า “ชุมชุมพล” ต่อมาเพี้ยนเป็น ชุมพร อีกประการหนึ่ง ในการเดินทางไปทำศึกสงครามของแม่ทัพนายกองตั้งแต่สมัยโบราณมา เมื่อจะเคลื่อนพลจะต้องทำพิธีส่งทัพโดยการบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ขอให้ได้รับชัยชนะในการสู้รบ เป็นการบำรุงขวัญทหารในสถานที่ชุมนุม เพื่อรับพรเช่นนี้ ตรงกับความหมายชุมชุมพลหรือประชุมพร ซึ่งทั้งสองคำนี้อาจเป็นต้นเหตุของคำว่า “ชุมชุมพร” เช่นเดียวกัน แต่อีกทางหนึ่งสันนิษฐานว่า น่าจะได้มาจากชื่อพันธุ์ไม้ธรรมชาติในท้องถิ่น ได้แก่ ต้นมะเค็ดชุมพร เพราะที่ตั้งของเมืองชุมพรนั้นอยู่บนฝั่งแม่น้ำท่าตะเภา มีต้นมะเค็ดชุมพรขึ้นอยู่มากมาย ต้นมะเค็ดชุมพรจึงเป็นสัญลักษณ์ส่วนหนึ่งของตราประจำจังหวัดชุมพร ภูมิประเทศ จังหวัดชุมพรนับเป็นประตูสู่ภาคใต้ (เมื่อลงจากภาคกลาง) มีพื้นที่ทางเหนือติดต่อกับอำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทางตะวันออกติดชายฝั่งอ่าวไทย ด้านใต้ติดกับอำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และทางตะวันตกติดต่อกับจังหวัดระนอง และส่วนหนึ่งติดกับประเทศสหภาพพม่า สภาพพื้นที่ทั่วไปไม่มีภูเขาสูง เป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำสำคัญหลายสาย เช่น แม่น้ำท่าตะเภา ในอำเภอเมืองชุมพร มีความยาว 33 กิโลเมตร แม่น้ำสวี ในอำเภอสวี มีความยาว 50 กิโลเมตร และแม่น้ำหลังสวน ในอำเภอหลังสวน มีความยาว 100 กิโลเมตร แม่น้ำทุกสายไหลลงสู่อ่าวไทย ในทะเลนอกฝั่งของจังหวัดชุมพร มีเกาะน้อยใหญ่เกือบ 50 เกาะ ภูมิอากาศสภาพภูมิอากาศของจังหวัดชุมพรคล้ายกับจังหวัดอื่น ๆ ในภาคใต้ กล่าวคือ มีฤดูฝนมากกว่าฤดูอื่น นั่นคือ ระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนมกราคม ส่วนฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม โดยมีลมมรสุมพัดผ่าน หน่วยการปกครอง การปกครองแบ่งออกเป็น 8 อำเภอ 70

ตำบล 674 หมู่บ้าน ประกอบไปด้วยอำเภอเมืองชุมพร อำเภอท่าแซะ อำเภอปะทิว อำเภอหลังสวน อำเภอละแม อำเภอพะโต๊ะ อำเภอสวี อำเภอทุ่งตะโก

4.2 แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดชุมพร แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดชุมพรที่มีชื่อเสียงประกอบไปด้วย อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะชุมพร อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะทะเลชุมพร ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อปี 2532 แรกเริ่มใช้ชื่ออุทยานแห่งชาติหาดทรายรี ต่อมาได้รับการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะชุมพร เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2542 ครอบคลุมพื้นที่ 198,125 ไร่ ตั้งแต่เกาะจร๊ะเข้ในเขตอำเภอปะทิวจดเกาะง่ามใหญ่ เกาะง่ามน้อย เกาะเสม็ด เกาะมะพร้าว เกาะมาตรา เกาะทองหลาง เกาะลังกาจิว บริเวณอ่าวทุ่งคาในเขตอำเภอเมือง และหมู่เกาะในเขตอำเภอสวี อำเภอทุ่งตะโก จนถึงอ่าวท้องครกในเขตอำเภอหลังสวน พื้นที่อุทยานฯ ครอบคลุมทั้งในส่วนของป่าชายเลน ภูเขา ชายหาด ห้างทะเล และหมู่เกาะจึงหลากหลายไปด้วยสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมที่น่าสนใจ บริเวณที่ทำการอุทยานฯ ตั้งอยู่กลางป่าชายเลน มีอาคารศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเชื่อมด้วยสะพานไม้ทอดยาวและยังเป็นเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติเลียบคลองเข้าไปในป่าชายเลนซึ่งมีหลายเส้นทาง เหมาะสำหรับศึกษาพันธุ์ไม้และสัตว์ป่าในป่าชายเลน เนินทรายงามชุมพร ตั้งอยู่ที่บ้านน้ำพุ ตำบลปากคลอง อำเภอปะทิว ใกล้กับโครงการส่วนพระองค์ ริมเส้นทางเลียบชายหาดอ่าวบ่อเมา-หาดบางเบิด ช่วงที่ผ่านหาดถ้ำธงจะเห็นเนินทรายธรรมชาติ ริมถนนด้านขวามือเป็นระยะทางยาว มีป้ายบอกไว้ว่า"หนึ่งในสยาม เนินทรายงามที่ชุมพร" (The most distinct Thai sand dune in Chumphon) หาดทรายครภาพ อยู่ห่างจากตัวเมืองชุมพรประมาณ 12 กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข 4119 และ 4098 หาดทรายครภาพเป็นหาดยาวขนานไปกับแนวถนนที่หนาแน่นด้วยต้นมะพร้าวตลอดเส้นทาง วนอุทยานเขาพัง อยู่บริเวณรอยต่อระหว่างอำเภอเมืองกับอำเภอท่าแซะ ห่างจากตัวเมืองชุมพรไปตามเส้นทางสายชุมพร-ท่าแซะ (ทางหลวงหมายเลข 4) บริเวณกิโลเมตรที่ 493 ภายในวนอุทยานเขาพังร่วมรื่นไปด้วยต้นไม้นานาพันธุ์ ด้านหน้ามีซุ้มประติมากรรมอุทยานฯ และศาลเสด็จกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ สร้างขึ้นอย่างสวยงาม เขตอนุรักษ์สัตว์ป่าอ่าวเขาพัง ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลชุมโค จากทางหลวงหมายเลข 4 ถนนเพชรเกษม สายชุมพร-ปะทิว บริเวณสี่แยกปะทิวใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 7201 ทางเดียวกันกับสนามบินชุมพร พอเข้าถึงเขตตำบลชุมโค จะมีสี่แยกให้ตรงไป จะมีป้ายบอกทางไปสถานที่ท่องเที่ยวไปวัดถ้ำเขาพัง ระยะทาง 2 กิโลเมตร ลักษณะเป็นเทือกเขาหินปูนทอดยาวขนานไปกับถนน รูปทรงสวยงาม เป็นแหล่งอาศัยของค้างแวนถิ่นได้ หาดถ้ำธง อยู่ถัดจากชายหาดบางเบิดของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตั้งอยู่ที่

บ้านถ้ำธง ตำบลปากคลอง อำเภอปะทิว เป็นชายหาดที่สวยงามที่สุดแห่งหนึ่งของชุมพร ทราบเนื้อ
 ละเียด ชายหาดสีเหลืองนวล เงียบสงบ ทอดยาวไกลสุดสายตา ระยะทางประมาณ 5 กิโลเมตร
 หนองใหญ่ เป็นโครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วมใน
 จังหวัดชุมพร อยู่ริมถนนสายชุมพร-อ่าวทุ่งวัวแล่น ถึงชลประทานจังหวัดชุมพรแล้วแยกขวาใช้
 เส้นทางเลียบบคลองหัววัง-พนักคัก จนถึงที่ทำการโครงการ ในพื้นที่ 3,000 ไร่ เกาะพิทักษ์ ตั้งอยู่หมู่
 ที่ 14 ตำบลบางน้ำจืด เป็นเกาะขนาดเล็ก ห่างจากที่ว่าการอำเภอหลังสวนประมาณ 25 กิโลเมตร มี
 เรือหางยาวของชาวบ้านบริการจากท่าเรืออ่าวครกไปยังเกาะพิทักษ์ คนละ 20 บาท ในอดีต
 ชาวบ้านเรียกว่า “เกาะผีทัก” ซึ่งมีเรื่องเล่าว่า มีเรือประมงลอยเรือหาปลามายังเกาะพิทักษ์ และ
 มองเห็นมีชาวบ้านบนเกาะกวักมือเรียก แต่พอเข้าไปยังเกาะกลับไม่มีชาวบ้านอาศัยอยู่บนเกาะเลย
 แม้แต่คนเดียว ปัจจุบันบริเวณเกาะมีโขดหินสวยงาม น้ำทะเลใส สามารถเล่นน้ำได้และมีหมู่บ้าน
 ชาวประมงกระจายอยู่รอบเกาะ อ่าวบ่อเมา เป็นชายหาดที่สวยงามอีกแห่งหนึ่งของชุมพร หาด
 ทราบทอดยาวมีต้นสนริมชายหาด มีถนนคดเคี้ยวชายหาดโดยตลอด ตั้งอยู่ที่ตำบลชุมโค อำเภอปะ
 ทิว ห่างจากอำเภอปะทิวประมาณ 10 กิโลเมตร บริเวณริมชายหาดมีร้านอาหารและที่พักบริการอยู่
 ประมาณ 4-5 แห่ง บรรยากาศเงียบสงบ ศาลพ่อตาหินช้าง ตั้งอยู่ที่หมู่ 2 ตำบลสลุย อยู่ริมเชิงเขาติด
 กับถนนเพชรเกษม กิโลเมตรที่ 453 เป็นที่ประดิษฐานหินรูปช้างอันศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่เคารพสักการะ
 ของผู้เดินทาง หาดตะวันตก เป็นชายหาดกว้างยาวขนานไปกับทิวมะพร้าว เหมาะสำหรับการ
 พักผ่อนและชมวิถีชีวิตชาวประมง นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางโดยรถยนต์จากถนนเพชรเกษม ถึง
 ที่แยกทุ่งสวรรค์เลี้ยวเข้าเขตอำเภอตะเภา ผ่านอำเภอและเลี้ยวซ้ายไปตามเส้นทางอีก
 ประมาณ 5 กิโลเมตร ถึงหาดตะวันตก น้ำตกคลองพรา หรือน้ำตกทับช้าง เป็นน้ำตกขนาดใหญ่
 กลางป่า มีความสวยงามมาก มีน้ำไหลตลอดปี มีอยู่ด้วยกัน 4 ชั้น ชั้นที่ 3 เป็นชั้นที่น้ำโจนสูงที่สุดถึง
 16 เมตร ถ้าเขาเกรียบ ถ้าเขาเกรียบ ตั้งอยู่ที่หมู่ 4 ตำบลบ้านควน อำเภอหลังสวน ตามเส้นทางสาย
 ชุมพร-หลังสวน ประมาณ 80 กิโลเมตร หรือประมาณ 10 กิโลเมตรจากอำเภอหลังสวน ถ้าเขาเกรียบ
 เป็นถ้ำที่มีชื่อเสียงอีกแห่งหนึ่ง ศาลกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ และเรือจำลองจักรีนฤเบศร เป็น
 ศาลกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย สร้างขึ้นทดแทนศาลหลัง
 เดิมซึ่งถูกน้ำท่วมเสียหาย ตั้งอยู่หมู่ 3 ตำบลปากน้ำหลังสวน บริเวณริมชายหาดแหลมสน สร้างเป็น
 รูปเรือรบหลวงจักรี

นฤเบศรซึ่งลำจริงอยู่ที่ฐานทัพเรือสกลนครจังหวัดชลบุรี เรือจำลองกว้าง 29 เมตร ยาว 79 เมตร สูง 6 เมตร สวนสนามนายคำ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร อยู่ริมเส้นทางหมายเลข 41 ห่างจากตัวเมือง 54 กิโลเมตรด้านขวามือ เป็นแหล่งปลูกผลไม้คุณภาพ อาทิ ส้มโชกุน มะละกอท่าตะโก แก้วมังกร มะขงชิด ฯลฯ และเป็นจุดแวะพักระหว่างเดินทางที่มีบริการร้านอาหาร วัดพระธาตุถ้ำวชิรเมธี วัดพระธาตุถ้ำวชิรเมธี ตั้งอยู่ที่ตำบลนาโพธิ์ ห่างจากตัวเมืองสวีประมาณ 2 กิโลเมตร ใช้ทางหลวงหมายเลข 41 ข้ามสะพานแม่น้ำสวี เลี้ยวซ้ายแยกซ้ายไปประมาณ 500 เมตร จะมีทางแยกเข้าวัดอยู่ขวามือ ต้องไปกลับรถแล้วเลี้ยวซ้ายเข้าไปประมาณ 500 เมตร องค์พระธาตุมีสีขาวดูเด่น ลักษณะทรงระฆังคว่ำตั้งอยู่บนฐานแปดเหลี่ยม สูงประมาณ 20 เมตร สร้างตั้งแต่ พ.ศ. 2525 หาดทรายรีสวี หาดทรายรีสวี เป็นหาดทรายที่สวยงามของอำเภอสวี ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ตำบลท่าหิน เป็นชายหาดขนาดใหญ่ทอดตัวยาวขนานกับทิวมะพร้าวเป็นแนวยาวเหมาะสำหรับการพักผ่อนหรือขับรถชมวิวและชมวิถีชีวิตชาวประมงอันเรียบง่าย พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติชุมพร อยู่ในศูนย์ราชการแห่งใหม่ของจังหวัดชุมพร อำเภอเมือง สามารถเดินทางตามถนนเพชรเกษม ก่อนถึงสี่แยกปฐมพรแยกซ้ายบริเวณ กิโลเมตรที่ 484 เป็นสถานที่รวบรวมเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และโบราณวัตถุที่สำคัญของจังหวัดชุมพร อ่าวทุ่งมะขามแบ่งเป็นอ่าวทุ่งมะขามในและอ่าวทุ่งมะขามนอก ไค้งอ่าวมีลักษณะเป็นรูปครึ่งวงกลมจดกันสองอ่าว มีแนวหินเป็นแหลมยื่นตรงกลางระหว่างสองอ่าว มีชายหาดสีขาวนวลสงบเงียบน่าพักผ่อน หาดอรุโณทัย จากถนนเพชรเกษมแยกซ้ายเข้าทางหลวงหมายเลข 4096 ไปอีก 6 กิโลเมตร เป็นชายหาดสงบเงียบที่ยังพบเห็นวิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้านได้ น้ำตกเหวโหลม ตั้งอยู่ที่บ้านบักไฟ หมู่ที่ 3 ตำบลปากทรง ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าควนแม่ยายหม่อน จากหน่วยพิทักษ์เหวโหลม มีเส้นทางเดินเท้าเป็นขั้นบันไดต่อไปอีก 200 เมตร ล่องแพคลองพะโต๊ะ อำเภอพะโต๊ะมีกิจกรรมล่องแพและโฮมสเตย์ท่ามกลางธรรมชาติ ผืนป่าในเขตอำเภอพะโต๊ะ เป็นแหล่งต้นน้ำหลายสายที่ไหลคดเคี้ยวมาตามขุนเขา สองฝั่งลำน้ำเป็นป่าดงดิบ และสวนผลไม้ บางช่วงเป็นแก่งน้ำขนาดใหญ่ จึงมีการจัดกิจกรรมผจญภัยในคลองพะโต๊ะ ตลอดทั้งปี บ่อน้ำพุร้อนอำเภาทะกั่ว ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลสวนแดง จากถนนเพชรเกษมแยกซ้ายกิโลเมตรที่ 92 ไปบ้านควนประมาณ 500 เมตร บริเวณเชิงเขามีบ่อน้ำร้อนจำนวน 3 บ่อ ซึ่งมีชื่อเรียกคล้องจองกันคือ เอื้ออารีธารทิพย์ อมฤตธารา และพฤกษาลธาร แต่ละบ่อมีน้ำแร่ร้อนผุดจากผิวดิน อุณหภูมิระหว่าง 55-56 องศาเซลเซียส ยอดเขาพ่อตาบึงเกร จุดยอดเขามีระดับความ

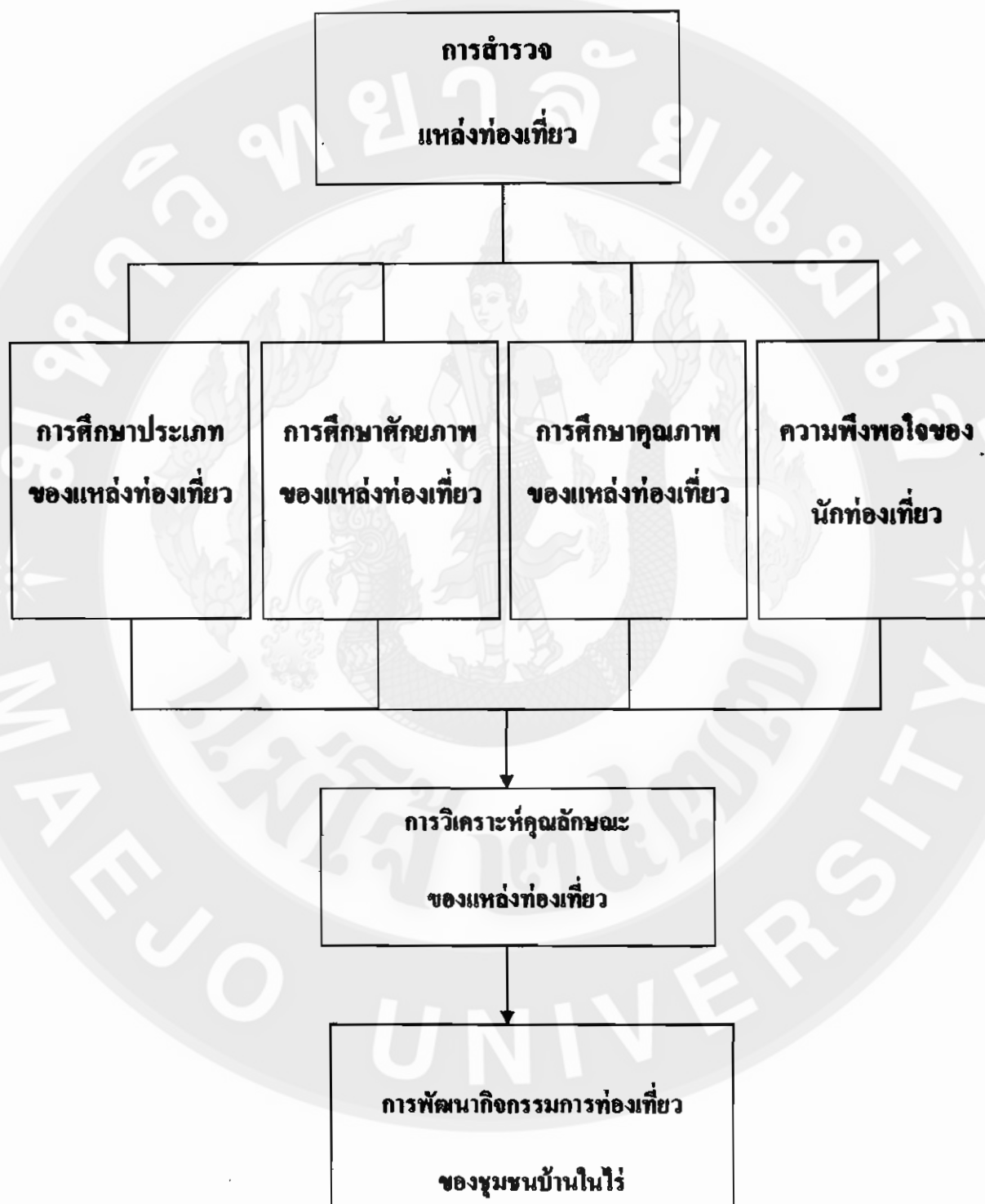
สูงจากน้ำทะเลถึง 970 เมตร ที่ปกคลุมด้วยทุ่งดอกไม้และทุ่งหญ้าเรียงรายด้วยพืชพรรณดอกไม้แปลกตา สัตว์ป่าหลากหลาย ยอดเขาพ่อตาโรงโหลง พิชิตยอดเขาสูงเสียดฟ้า ด้วยความสูงจากระดับน้ำทะเลเกือบ 1,000 เมตร อันบ่งบอกถึงความดึกดำบรรพ์ของพืชพรรณ และมีความหลากหลายทางชีวภาพ ระหว่างทางเดินจะพบพันธุ์พืชและสัตว์ป่านานาชนิด วนอุทยานน้ำตกกะเปาะ วนอุทยานน้ำตกกะเปาะ ตั้งอยู่บ้านยายไท ตำบลหงส์เจริญ ห่างจากอำเภอท่าแซะ ตามทางหลวงสายเพชรเกษม ประมาณ 13 กิโลเมตร ระหว่างหลักกิโลเมตรที่ 467-468 หรือจากสี่แยกปฐมพรไปตามถนนเพชรเกษม ประมาณ 30 กิโลเมตร อยู่ริมถนนด้านขวาก่อนถึงตัวเมืองชุมพร เหมาะแก่การพักผ่อน อนุสาวรีย์ยุวชนทหาร อนุสาวรีย์ยุวชนทหาร ตั้งอยู่ริมทางหลวงหมายเลข 4001 สายชุมพร-ปากน้ำ ตำบลบางหมาก เจิงสะพานท่านางสังข์ ห่างจากอำเภอเมืองฯ ประมาณ 5 กิโลเมตร สร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์รำลึกถึงวีรกรรมอันกล้าหาญของยุวชนทหารที่ทำการรบต่อสู้กับทหารญี่ปุ่น พระธาตุสวี พระธาตุสวี ห่างจากตัวจังหวัดชุมพร ตามทางหลวงหมายเลข 41(ชุมพร-หลังสวน) ประมาณ 47 กิโลเมตร หาดทรายรี อยู่ห่างจากเขตเทศบาลเมืองชุมพรไปตามทางหลวงหมายเลข 4119 และ 4098 ประมาณ 20 กิโลเมตร มีรถโดยสารวิ่งจากตัวเมืองถึงชายหาด เป็นหาดทรายขาวสีขาวสะอาดตา บริเวณหาดมีที่พักและร้านอาหารบริการ ใกล้เคียง ๆ หาดคอเขา ตั้งอยู่ที่ ตำบลนาพญา อำเภอหลังสวน ตามถนนเลียบชายหาดจากปากน้ำหลังสวนไปอำเภอละแม ประมาณ 10 กิโลเมตร เป็นชายหาดที่เงียบสงบ มีศาลกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ สร้างบนเรือรบหลวงเจนทะเลซึ่งเป็นเรือจำลอง และวัดคอเขา ประดิษฐานรูปปั้นพระโพธิสัตว์กวนอิมขนาดใหญ่ที่สวยงาม(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2551)

4.3 ชุมชนบ้านโนไร่ หมู่บ้านโนไร่ หมู่ที่ 6 ตำบลค่านสวี อำเภอสวี จังหวัดชุมพร เป็นชุมชนที่ตั้งมานานกว่า 300 ปี ความเป็นมา เดิมมีภูเขาซึ่งเป็นภูเขาที่ติดกับหมู่บ้าน ชาวบ้านปลูกฝ้าย ทำไร่ฝ้าย ชาวบ้านก็เลยเรียกว่า “ภูเขาไร่ฝ้าย” ต่อมาได้มีชาวบ้านเข้ามาจับจองที่ทำกิน สร้างที่อยู่อาศัย ผู้คนที่เข้ามาในหมู่บ้านเรียกว่า “เข้ามาโนไร่” ต่อมาเรียกว่าบ้าน “โนไร่” จนมาถึงทุกวันนี้ และราษฎรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงทะเลพื้นบ้าน อาณาเขตของชุมชนบางส่วนจึงติดต่อกับท้องทะเลอ่าวไทย (อ่าวทุ่งคา-สวี) และพื้นที่ป่าชายเลนทุ่งคา-สวี ที่ชุมชนได้ร่วมกันอนุรักษ์เอาไว้ ซึ่งป่าชายเลนแห่งนี้ถือเป็นป่าชายเลนที่มีพื้นที่และความอุดมสมบูรณ์ที่สุดของภาคใต้ฝั่งตะวันออก พื้นที่โดยรอบชุมชนบ้านโนไร่โดยส่วนใหญ่ยังคงเป็นพื้นที่ที่ยังสภาพความเป็นธรรมชาติที่อุดม

สมบูรณ์อยู่ ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ป่าชายเลนที่มีพื้นที่มากกว่า 20,000 ไร่ พื้นที่ปากแม่น้ำสวีที่ยังคงสภาพความบริสุทธิ์ พื้นที่อ่าวทุ่งคา-สวีที่อุดมไปด้วยสัตว์ทะเล แนวปะการังและแนวหญ้าทะเลที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งสาเหตุหลักก็เป็นเพราะชุมชนได้ร่วมมือกันในการปกป้องรักษาทรัพยากรเหล่านี้ให้คงความอุดมสมบูรณ์ไว้นั่นเอง โดยปัจจุบันชุมชนแห่งนี้ได้รับรางวัลดีเด่นดีเด่นด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (รศทช.) ซึ่งจากสภาพความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติที่ชุมชนบ้านโนไรร่วมกันรักษาเอาไว้ ทำให้ชุมชนแห่งนี้มีความมั่งคั่ง ความสมบูรณ์ของทรัพยากรด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ทะเลซึ่งเป็นรายได้หลักของคนในชุมชน พื้นที่ป่าชายเลนซึ่งเป็นทั้งแหล่งอาหาร แหล่งไม้ใช้สอยและยารักษาโรค สัตว์ป่าที่ยังมีปริมาณความชุกชุม ไม่ว่าจะเป็นฝูงลิงแสมหรือนกนานาชนิดจากการสำรวจนกในพื้นที่อ่าวทุ่งคา-สวีครั้งล่าสุดพบนกในพื้นที่อ่าวทุ่งคา-สวีไม่ต่ำกว่า 40 วงศ์ 114 ชนิด (ชลตรงค์, 2553) ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้นอกจากจะเป็นแหล่งอุปโภคบริโภคของคนในชุมชนแล้ว ยังสามารถพัฒนาให้เป็นทรัพยากรทางด้านการท่องเที่ยวอีกด้วย ปัจจุบันชุมชนบ้านโนไรร่วมกับสำนักงานพัฒนาป่าชายเลนที่ 12 จังหวัดชุมพรและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) ได้วางแผนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ขึ้นมาในชุมชนบ้านโนไรร่วมกัน

4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในเส้นทางเลียบทะเลจังหวัดชุมพรและพื้นที่เชื่อมโยงมีแหล่งท่องเที่ยวทั้งสิ้น 52 แห่ง มีสถานภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติทั่วไป 34 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 11 แห่งและแหล่งท่องเที่ยวเชิงผจญภัย 7 แห่ง โดยสามารถจัดประเภทของแหล่งท่องเที่ยวตามช่วงชั้นโอกาสทางด้านนันทนาการได้ 4 ประเภทคือ 1) แหล่งท่องเที่ยวประเภทพัฒนามาก 11 แห่ง 2) แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา 25 แห่ง 3) แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติใช้ยานยนต์ 14 แห่งและแหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติไม่ใช้ยานยนต์จำนวน 2 แห่ง ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวในเส้นทางเลียบทะเลจังหวัดชุมพรมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวอยู่ 3 ระดับคือ 1) แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพระดับต่ำ 27 แห่ง 2) แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพระดับปานกลาง 20 แห่งและ 3) แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพระดับสูง 5 แห่ง (ชลตรงค์, 2555) สอดคล้องกับการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดชุมพรและพื้นที่เชื่อมโยงโดยการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 82 แห่ง พบว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทั่วไปจำนวน 67 แห่ง มีสถานภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำนวน 12 แห่งและมีสถานภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงผจญภัยจำนวน 3 แห่ง (อำนาจ, 2555)

กรอบแนวคิดของการวิจัย

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

1. วิธีการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่องศักยภาพและรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยงทางการศึกษาวิจัยโดยใช้วิธีการสำรวจประเภท ศักยภาพและคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยง เพื่อวิเคราะห์ถึงลักษณะแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพและคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งแล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาพัฒนาให้เป็นกิจกรรม และ โปรแกรมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยง

2. ประชากร คือ แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยง

3. กลุ่มตัวอย่าง คือ แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยง ที่มี ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

4. เครื่องมือในการวิจัย

ซึ่งเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้านี้ ประกอบด้วย

1. แบบวิเคราะห์ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว ตามหลักเกณฑ์ของการจำแนกช่วงชั้นโอกาส ทางด้านนันทนาการ (Recreation Opportunity Spectrum: ROS) ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้งและขอบเขตของแหล่งท่องเที่ยว ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ตอนที่ 3 การจำแนกเขตท่องเที่ยวตามหลักช่วงชั้นโอกาสทางด้านนันทนาการ พิจารณาตามปัจจัย ดังนี้ 1) ปัจจัยเกี่ยวกับการเดินทางและการเข้าถึง 2) ความเป็นธรรมชาติและการพัฒนาพื้นที่ 3) ลักษณะประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวได้รับ และ 4) ระดับการควบคุมนักท่องเที่ยว/ควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์โดยหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ ซึ่งจะได้ทราบถึงสภาพของแหล่งท่องเที่ยวตามหลัก ROS ว่าแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการวิเคราะห์เป็นพื้นที่ประเภทใด ควรมีระบบในการจัดการและพัฒนาเช่นไร

2. แบบประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว (Evaluation of Tourism Site Potential : ETSP) เป็นแบบสำรวจที่ใช้ในการประเมินแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติโดยพิจารณาตามปัจจัย ดังนี้ 1) ด้านทรัพยากร 2) ด้านการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และการสื่อความหมาย 3) ด้านการจัดการผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และ 4) ด้านการมีส่วนร่วม การประเมินศักยภาพด้านการท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการ

ท่องเที่ยวหลัก สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ศักยภาพของพื้นที่ในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงสถานภาพปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทใด เพื่อสามารถนำข้อมูลไปวางแผนเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้ในทิศทางที่ถูกต้อง

3. การจัดเวทีระดมความคิดเห็น (Focus Group) เพื่อสรุปผลและตรวจผลการประเมินและผลการสำรวจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและร่วมกันสร้างแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโนไร่

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 คณะผู้วิจัยทำการสำรวจข้อมูลภาคสนาม และประเมินสถานภาพแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจะทำการเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม โดยทำตัวเป็นคณบดีนักท่องเที่ยวเพื่อให้ได้รับข้อมูลที่เป็นจริง ตามแนวคิดในการประเมินศักยภาพมากที่สุด

5.2 การจัดเวทีระดมความคิดเห็น เพื่อตรวจสอบข้อมูลจากแบบประเมินและแบบสำรวจอีกทั้งเป็นการระดมความคิดเห็นเพื่อสร้างแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การประเมินเพื่อจำแนกแหล่งท่องเที่ยวตามหลักการจำแนกช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (Recreation Opportunity Spectrum: ROS) ด้วยการให้ค่าคะแนนตามปัจจัยที่กำหนดขึ้น 4 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยเกี่ยวกับการเดินทางและการเข้าถึง 2) ความเป็นธรรมชาติและสภาพพื้นที่ 3) ลักษณะประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวได้รับ และ 4) ระดับการควบคุมนักท่องเที่ยว/ควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์โดยหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ โดยใช้ค่าเฉลี่ยเพื่อบ่งชี้ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวตามหลักการ ROS ซึ่งประกอบไปด้วย 1) พื้นที่สันโคธ (Primitive) 2) พื้นที่กึ่งสันโคธโดยไม่ใช้ยานยนต์ (Semi-primitive Non-motorized) 3) พื้นที่กึ่งสันโคธโดยใช้ยานยนต์ (Semi-primitive Motorized) 4) พื้นที่ธรรมชาติดัดแปลงมีถนน (Roaded Natural) 5) พื้นที่ชนบท (Rural) 6) พื้นที่เมือง (Urban)

6.2 การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว (Evaluation of Nature-based Tourism

Site Potential : ETSP) คณะผู้ศึกษาให้ค่าคะแนนตามแบบประเมินและเกณฑ์การประเมินที่ออกแบบและจัดทำขึ้น จากนั้นทำการเฉลี่ยค่าคะแนนในแต่ละตัวชี้วัดตามประเภทแหล่งท่องเที่ยว และตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูล แล้วนำค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้ไปคำนวณโดยใช้สมการถ่วงน้ำหนัก และนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของแหล่งท่องเที่ยวว่า ปัจจุบันเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทใด เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทใด (NT, AT, ET) และมีศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวอยู่ในระดับใด สำหรับการให้ค่าคะแนนแต่ละตัวชี้วัด (rated score หรือ ค่า R) 3 ระดับ จากค่าคะแนนระดับ 1 ถึง 3 พิจารณาเทียบเคียงกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนดขึ้น แล้ววิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมิน โดยใช้สมการถ่วงน้ำหนัก (weighting score equation)

$$ENTSP = \frac{\sum_{i=1}^n W_i R_i}{\sum_{i=1}^n W_i} = \frac{W_1 R_1 + W_2 R_2 + W_3 R_3 + \dots + W_n R_n}{W_1 + W_2 + W_3 + \dots + W_n}$$

โดยที่ ETSP = การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว (Evaluation of Tourism Site Potential)

R_i = ค่าคะแนนระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ของตัวชี้วัดที่ 1 ถึง n มีค่าตั้งแต่ 1 ถึง

3 โดย 1 = ค่าคะแนนระดับต่ำ จนถึง 3 = ค่าคะแนนระดับสูง

W_i = ค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดที่ 1 ถึง n ในที่นี้มีค่าเท่ากับ 1 เนื่องจาก ทุกตัวชี้วัด มี

ค่าคะแนนความสำคัญเท่ากันจากนั้นทำการเปรียบเทียบระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวกับเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อบ่งชี้สถานภาพปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ 1 ศักยภาพระดับต่ำ ถึง 3 ศักยภาพระดับสูง จากสูตรแบ่งช่วงชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{การแบ่งช่วงชั้น} &= \frac{\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนช่วงชั้น}} \\
 &= \frac{3-1}{3} \\
 &= 0.66
 \end{aligned}$$

จากการคำนวณ ระดับศักยภาพในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว มีรายละเอียดดังนี้

1.00-1.66 = ศักยภาพต่ำในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว (L)

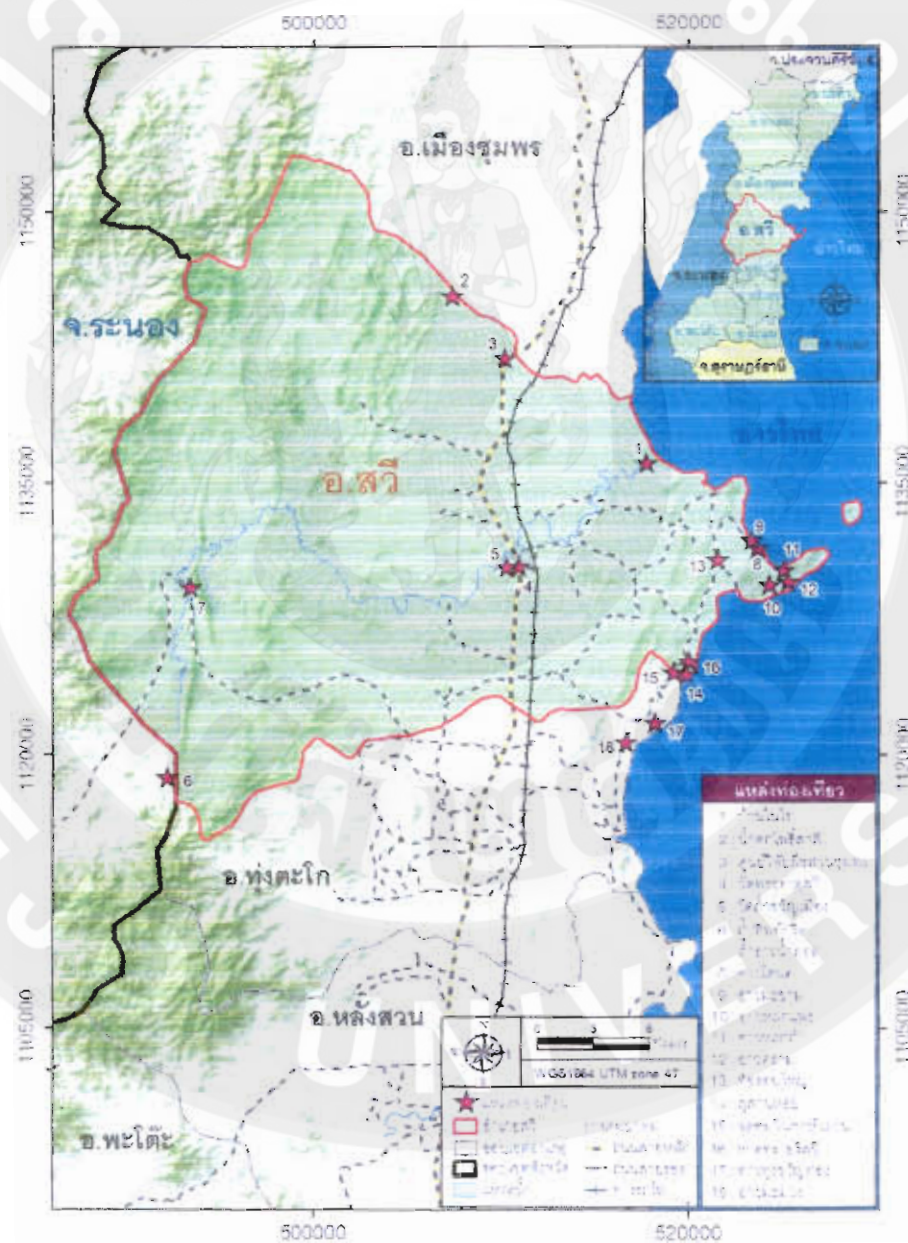
1.67-2.33 = ศักยภาพปานกลางในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว (M)

2.34-3.00 = ศักยภาพสูงในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว (H)

6.3 การวิเคราะห์สถานะแวดล้อม (Swot Analysis) เป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง
จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ด้านการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านในไร่และพื้นที่เชื่อมโยง

บทที่ 4 ผลการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่องศักยภาพและรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยง เป็นการศึกษาดึงศักยภาพและรูปแบบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยงอีก 18 แห่ง เพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพและรูปแบบของการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง

ภาพที่ 2 แสดงแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยง

1. การประเมินเพื่อจำแนกแหล่งท่องเที่ยวตามหลักการจัดอันดับโอกาสด้านนันทนาการ (Recreation Opportunity Spectrum: ROS) ของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนบ้านโนไร่ และพื้นที่เชื่อมโยง สามารถนำเสนอผลการศึกษาดังนี้คือ

1.1 การจำแนกช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการชุมชนบ้านโนไร่

จากผลการศึกษาจำแนกแหล่งท่องเที่ยวตามหลักช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) พบว่าพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวบ้านโนไร่ หมู่ที่ 6 บ้านด่านสวี ตำบลสวี อำเภอสวี จังหวัดชุมพร มีค่าคะแนนรวม 2.56 อยู่ในระดับ 2 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายเป็นถนนลาดยางสองเลนสลับนถนนคอนกรีตมีไหล่ถนนพาหนะเข้าถึงได้ทุกชนิด มีป้ายบอกทางสามารถใช้ยานพาหนะเข้าถึงได้ทุกชนิดระยะทางในการเดินเท้าเข้าถึงพื้นที่ไม่เกิน 20 เมตร ด้านความเป็นธรรมชาติและสภาพของพื้นที่มีความเป็นธรรมชาติสูง มีการปรับเปลี่ยนธรรมชาติบ้างเล็กน้อย อาทิเช่น เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติป่าชายเลน การปรับเปลี่ยนไปตามธรรมชาติแต่สามารถกลับคืนสู่ความเป็นธรรมชาติได้ง่าย เมื่อมีการพัฒนาประมาณร้อยละ 10-20 ของพื้นที่ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ ชุมชนบ้านโนไร่และสถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 12 ได้เข้าไปจัดการดูแลและวางแผนการพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเน้นป้องกันผลกระทบต่อพื้นที่และความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวมีการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน แหล่งท่องเที่ยวบ้านโนไร่มีสสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน อาทิ เช่น ห้องน้ำ มีการพึ่งพาตนเองในการประกอบกิจกรรมในระดับปานกลาง มีมาตรการควบคุมนักท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ที่ชัดเจนรับผิดชอบโดยชุมชนบ้านโนไร่

ตารางที่ 1 สรุปและประเมินช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) บ้านโนไร่

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย (ค่าคะแนนรวม % จำนวนคน	หมายเหตุ
1.ปัจจัยเกี่ยวกับการเดินทางและการเข้าถึง		
1.1 ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	2.00	
1.2 ประเภทของเส้นทางและพาหนะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว (วิเคราะห์จากจุดเริ่มต้นเข้ามาถึงพื้นที่)	2.50	
1.3 ระดับการพัฒนาของเส้นทางเดินเท้าวิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถ	-	

เข้าถึง		
1.4 ระยะทางของเส้นทางเดินเท้า วิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง	1.50	
ค่าเฉลี่ย	2.00	
2. ความเป็นธรรมชาติและการพัฒนาพื้นที่		
2.1 ระดับความเป็นธรรมชาติและรูปลักษณะการพัฒนา	3.25	
2.2 ขนาดเนื้อที่ที่มีการพัฒนา	3.00	
2.3 วัตถุประสงค์ของสิ่งอำนวยความสะดวก	2.75	
ค่าเฉลี่ย	3.00	
3. ระดับการพึ่งพาตัวเอง	2.50	
4. ระดับการควบคุมนักท่องเที่ยว/ควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์	2.75	
คะแนนเฉลี่ย 4 ปัจจัย	2.56	
แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา (Semi-Developed-SD)		

1.2 การจำแนกช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการน้ำตกโพธิ์สาธิต

จากผลการศึกษาจำแนกแหล่งท่องเที่ยวตามหลักช่วงชั้นโอกาสนันทนาการ (ROS) พบว่าพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวน้ำตกโพธิ์สาธิต ตำบลวิสัยใต้ อำเภอสวี จังหวัดชุมพรมีค่าคะแนนรวม 2.33 อยู่ในระดับ 2 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายเป็นถนนลาดยางสองเลนมีไหล่ถนนพาหนะเข้าถึงได้ทุกชนิด มีป้ายบอกทางสามารถใช้ยานพาหนะเข้าถึงได้ทุกชนิดระยะทางในการเดินเท้าเข้าถึงพื้นที่ไม่เกิน 20 เมตร ด้านความเป็นธรรมชาติและการพัฒนาของพื้นที่มีความเป็นธรรมชาติสูง มีการปรับเปลี่ยนธรรมชาติ อาทิเช่น จัมน้ำ ลานนั่งพักผ่อน ห้องน้ำ ร้านอาหาร เป็นต้น การปรับเปลี่ยนไปตามธรรมชาติแต่สามารถกลับคืนสู่ความเป็นธรรมชาติได้ค่อนข้างง่าย เนื่องจากมีการพัฒนาประมาณร้อยละ 50 ของพื้นที่ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ อบต. ได้เข้าไปจัดการดูแลและวางแผนการพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเน้นป้องกันผลกระทบต่อน้ำที่และความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวมีการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ลานจอดรถ ห้องน้ำ เป็นต้น มีการพึ่งพาตนเองในการประกอบกิจกรรมในระดับปานกลาง มีมาตรการควบคุมนักท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ที่ชัดเจนรับผิดชอบโดย อบต.

ตารางที่ 2 สรุปและประเมินช่วงชั้น โอกาสด้านนันทนาการ (ROS) น้ำตกโพธิ์สถิติ

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย (ค่าคะแนนรวม %จำนวนคน)	หมายเหตุ
1.ปัจจัยเกี่ยวกับการเดินทางและการเข้าถึง		
1.1 ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	1.75	
1.2 ประเภทของเส้นทางและพาหนะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว (วิเคราะห์จากจุดเริ่มต้นเข้ามาถึงพื้นที่)	2.00	
1.3 ระดับการพัฒนาของเส้นทางเดินเท้าวิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง	-	
1.4 ระยะทางของเส้นทางเดินเท้า วิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง	1.25	
ค่าเฉลี่ย	1.67	
2. ความเป็นธรรมชาติและการพัฒนาพื้นที่		
2.1 ระดับความเป็นธรรมชาติและรูปลักษณ์การพัฒนา	2.50	
2.2 ขนาดเนื้อที่ที่มีการพัฒนา	2.25	
2.3 วัตถุประสงค์ของสิ่งอำนวยความสะดวก	1.75	
ค่าเฉลี่ย	2.17	
3. ระดับการพึ่งพาตัวเอง	2.25	
4. ระดับการควบคุมนักท่องเที่ยว/ควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์	3.25	
คะแนนเฉลี่ย 4 ปัจจัย	2.33	
แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา (Semi- Developed-SD)		

1.3 การจำแนกช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร

จากผลการศึกษาจำแนกแหล่งท่องเที่ยวตามหลักช่วงชั้นโอกาสนันทนาการ (ROS) พบว่าพื้นที่ศูนย์วิจัยพันธุ์พืช ตำบลวิสัยใต้ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร มีค่าคะแนนรวม 1.88 อยู่ในระดับ 2 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายติดกับถนนสายหลักเป็นถนนลาดยางสลับถนนคอนกรีตมีไหล่ถนนรถสวนทางได้มีป้ายบอกทางสามารถใช้ยานพาหนะเข้าถึงได้ทุกชนิดระยะทางในการเดินเท้าเข้าถึงพื้นที่ไม่เกิน 20 เมตร ด้านความเป็นธรรมชาติและการพัฒนาธรรมชาติของพื้นที่เนื้อที่มีการพัฒนาประมาณร้อยละ 50 ของพื้นที่ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบศูนย์วิจัยพันธุ์ โดยเน้นการพัฒนาและวิจัยพันธุ์พืชมากกว่าการป้องกันความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่มีการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีการพึ่งพาตนเองน้อยในการประกอบกิจกรรมในระดับปานกลาง มีมาตรการควบคุมนักท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ที่ชัดเจน

ตารางที่ 3 สรุปและประเมินช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย (ค่าคะแนนรวม %จำนวนคน)	หมายเหตุ
1.ปัจจัยเกี่ยวกับการเดินทางและการเข้าถึง		
1.1 ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	1.25	
1.2 ประเภทของเส้นทางและพาหนะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว (วิเคราะห์จากจุดเริ่มต้นเข้ามาถึงพื้นที่)	1.25	
1.3 ระดับการพัฒนาของเส้นทางเดินเท้าวิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง	-	
1.4 ระยะทางของเส้นทางเดินเท้า วิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง	1.50	
ค่าเฉลี่ย	1.33	
2. ความเป็นธรรมชาติและการพัฒนาพื้นที่		

2.1 ระดับความเป็นธรรมชาติและรูปลักษณ์การพัฒนา	1.75	
2.2 ขนาดเนื้อที่ที่มีการพัฒนา	1.75	
2.3 วัตถุประสงค์ของสิ่งอำนวยความสะดวก	2.25	
ค่าเฉลี่ย	1.92	
3. ระดับการพึ่งพาตัวเอง	2.25	
4. ระดับการควบคุมนักท่องเที่ยว/ควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์	2.00	
คะแนนเฉลี่ย 4 ปัจจัย	1.88	
แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา (Semi- Developed-SD)		

1.4 การจำแนกช่วงชั้นโอกาสค่านันทนาการวัดพระธาตุสวิ

จากผลการศึกษาจำแนกแหล่งท่องเที่ยวตามหลักช่วงชั้นโอกาสนันทนาการ (ROS) พบว่าพื้นที่วัดพระธาตุสวิ ตำบลสวี่ อำเภอสวี่ จังหวัดชุมพร มีค่าคะแนนรวม 2.06 อยู่ในระดับ 2 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายเป็นถนนคอนกรีตมีไหล่ถนนรุดสวนทางได้มีป้ายบอกทาง สามารถใช้ยานพาหนะเข้าถึงได้ทุกชนิดระยะทางในการเดินเท้าเข้าถึงพื้นที่ไม่เกิน 20 เมตร ด้านความเป็นธรรมชาติและประวัติศาสตร์ มีการพัฒนาธรรมชาติของพื้นที่เนื้อที่มีการพัฒนาประมาณร้อยละ 50 ของพื้นที่ โดยเน้นการพัฒนาสถานปฏิบัติธรรมมากกว่าการรักษาธรรมชาติ มีการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและมีการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีการพึ่งพาตนเองน้อยในการประกอบกิจกรรมในระดับปานกลาง มีมาตรการควบคุมนักท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ที่ชัดเจน

ตารางที่ 4 สรุปและประเมินช่วงชั้น โอกาสด้านนันทนาการ (ROS) วัดพระธาตุสุวิ

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย (ค่าคะแนนรวม %จำนวนคน)	หมายเหตุ
1. ปัจจัยเกี่ยวกับการเดินทางและการเข้าถึง		
1.1 ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	1.50	
1.2 ประเภทของเส้นทางและพาหนะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว(วิเคราะห์จากจุดเริ่มต้นเข้ามาถึงพื้นที่)	2.50	
1.3 ระดับการพัฒนาของเส้นทางเดินเท้าวิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง		
1.4 ระยะทางของเส้นทางเดินเท้า วิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง	1.25	
ค่าเฉลี่ย	1.75	
2. ความเป็นธรรมชาติและการพัฒนาพื้นที่		
2.1 ระดับความเป็นธรรมชาติและรูปลักษณะการพัฒนา	1.75	
2.2 ขนาดเนื้อที่ที่มีการพัฒนา	1.50	
2.3 วัตถุประสงค์ของสิ่งอำนวยความสะดวก	2.00	
ค่าเฉลี่ย	1.75	
3. ระดับการพึ่งพาตัวเอง	2.00	
4. ระดับการควมคุมนักท่องเที่ยว/ควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์	2.75	
คะแนนเฉลี่ย 4 ปัจจัย	2.06	
แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา (Semi- Developed-SD)		

1.5 การจำแนกช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการวัดถ้ำขวัญเมือง

จากผลการศึกษาจำแนกแหล่งท่องเที่ยวตามหลักช่วงชั้นโอกาสนันทนาการ (ROS) พบว่าพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวถ้ำขวัญ คำบลนาโพธิ์ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร มีค่าคะแนนรวม 1.96 อยู่ในระดับ 2 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายเป็นถนนคอนกรีตมีไหล่ถนนรถสวนทางได้มีป้ายบอกทางสามารถใช้ยานพาหนะเข้าถึงได้ทุกชนิดระยะทางในการเดินเท้าเข้าถึงพื้นที่ไม่เกิน 20 เมตร ด้านความเป็นธรรมชาติและสภาพธรรมชาติของพื้นที่เนื้อที่มีการพัฒนาประมาณร้อยละ 50 ของพื้นที่ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบวัดถ้ำขวัญเมืองโดยเน้นป้องกันผลกระทบต่อน้ำที่มากกว่าการป้องกันความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวมีการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีการพึ่งพาตนเองน้อยในการประกอบกิจกรรมในระดับปานกลาง มีมาตรการควบคุมนักท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ที่ชัดเจน รับผิดชอบวัด

ตารางที่ 5 สรุปและประเมินช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) วัดถ้ำขวัญเมือง

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย (ค่าคะแนนรวม %จำนวนคน)	หมายเหตุ
1.ปัจจัยเกี่ยวกับการเดินทางและการเข้าถึง		
1.1 ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	1.00	
1.2 ประเภทของเส้นทางและพาหนะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว (วิเคราะห์จากจุดเริ่มต้นเข้ามาถึงพื้นที่)	2.00	
1.3 ระดับการพัฒนาของเส้นทางเดินเท้าวิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง	-	
1.4 ระยะทางของเส้นทางเดินเท้า วิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง	1.00	
ค่าเฉลี่ย	1.33	
2. ความเป็นธรรมชาติและสภาพพื้นที่		

2.1 ระดับความเป็นธรรมชาติและรูปลักษณะการพัฒนา	2.00	
2.2 ขนาดเนื้อที่ที่มีการพัฒนา	1.00	
2.3 วัตถุประสงค์ของสิ่งอำนวยความสะดวก	1.50	
ค่าเฉลี่ย	1.50	
3. ระดับการพึ่งพาตัวเอง	2.25	
4. ระดับการควบคุมนักท่องเที่ยว/ควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์	2.75	
คะแนนเฉลี่ย 4 ปัจจัย	1.96	
แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา (Semi- Developed-SD)		

1.6 การจำแนกช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการถ้าพิชัยปรีดา

จากผลการศึกษาจำแนกแหล่งท่องเที่ยวตามหลักช่วงชั้นโอกาสนันทนาการ (ROS) พบว่าพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวถ้าพิชัยปรีดา หมู่ 2 ตำบลเขาค่าย อำเภอสวี่ จังหวัดชุมพรมีค่าคะแนนรวม 2.58 อยู่ในระดับ 2 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายเป็นถนนคอนกรีตสลับถนนลูกรังมีไหล่ถนนพาหนะเข้าถึงได้ทุกชนิดไม่มีป้ายบอกทาง ระยะทางในการเดินทางเข้าถึงพื้นที่ไม่เกิน 20 เมตร ด้านความเป็นธรรมชาติและการพัฒนาของพื้นที่มีความเป็นธรรมชาติสูง มีการปรับเปลี่ยนธรรมชาติบ้างเล็กน้อย การปรับเปลี่ยนไปตามธรรมชาติแต่สามารถกลับคืนสู่ความเป็นธรรมชาติได้ง่าย เนื้อที่มีการพัฒนาประมาณร้อยละ 10-20 ของพื้นที่ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือวัดถ้าพิชัยปรีดา ได้เข้าไปจัดการดูแลและวางแผนการพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ท่องเที่ยวมีการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน แหล่งท่องเที่ยวถ้าพิชัยปรีดามีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน อาทิ เช่น ห้องน้ำ เป็นต้น มีมาตรการควบคุมนักท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ที่ชัดเจนรับผิดชอบโดยวัดถ้าพิชัยปรีดา

ตารางที่ 6 สรุปและประเมินช่วงชั้น โอกาสด้านนันทนาการ (ROS) ถ้าทิพย์ปรีดา

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย (ค่าคะแนนรวม %จำนวนคน)	หมายเหตุ
1. ปัจจัยเกี่ยวกับการเดินทางและการเข้าถึง		
1.1 ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	2.75	
1.2 ประเภทของเส้นทางและพาหนะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว (วิเคราะห์จากจุดเริ่มต้นเข้ามาถึงพื้นที่)	3.00	
1.3 ระดับการพัฒนาของเส้นทางเดินเท้าวิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง	-	
1.4 ระยะทางของเส้นทางเดินเท้า วิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง	1.00	
ค่าเฉลี่ย	2.25	
2. ความเป็นธรรมชาติและการพัฒนาพื้นที่		
2.1 ระดับความเป็นธรรมชาติและรูปลักษณ์การพัฒนา	2.50	
2.2 ขนาดเนื้อที่ที่มีการพัฒนา	1.50	
2.3 วัตถุประสงค์ของสิ่งอำนวยความสะดวก	2.25	
ค่าเฉลี่ย	2.08	
3. ระดับการพึ่งพาตัวเอง	2.75	
4. ระดับการควบคุมนักท่องเที่ยว/ควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์	3.25	
คะแนนเฉลี่ย 4 ปัจจัย	2.58	
แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา (Semi- Developed-SD)		

1.7 การจำแนกช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการถ้ำธารน้ำลอด

จากผลการศึกษาจำแนกแหล่งท่องเที่ยวตามหลักช่วงชั้นโอกาสนันทนาการ (ROS) พบว่าพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวถ้ำธารน้ำลอด ตำบลทุ่งระยะ อำเภอสวี จังหวัดชุมพรมีค่าคะแนนรวม 2.83 อยู่ในระดับ 3 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทกิจกรรมชาติใช้ยานยนต์ สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายเป็นถนนคอนกรีตมีไหล่ถนนพาหนะเข้าถึงได้ทุกชนิด มีป้ายบอกทางสามารถใช้ยานพาหนะเข้าถึงได้ทุกชนิดระยะทางในการเดินเท้าเข้าถึงพื้นที่ไม่เกิน 20 เมตร ด้านความเป็นธรรมชาติและสภาพของพื้นที่ที่มีความเป็นธรรมชาติสูง มีการปรับเปลี่ยนธรรมชาติบ้างเล็กน้อย อาทิเช่น ห้องน้ำ ศูนย์บริการข้อมูลการนักท่องเที่ยว เมื่อมีการพัฒนาประมาณร้อยละ 10-20 ของพื้นที่ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ อบต.ทุ่งระยะ ได้เข้าไปจัดการดูแลผลกระทบต่อพื้นที่และความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน แหล่งท่องเที่ยวถ้ำธารน้ำลอดมีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน อาทิ เช่น ห้องน้ำ มีการพึ่งพาตนเองในการประกอบกิจกรรมในระดับสูง ไม่มีมาตรการควบคุมนักท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ที่ชัดเจน

ตารางที่ 7 สรุปและประเมินช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) ถ้ำธารน้ำลอด

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย (ค่าคะแนนรวม %จำนวนคน)	หมายเหตุ
1.ปัจจัยเกี่ยวกับการเดินทางและการเข้าถึง		
1.1 ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.00	
1.2 ประเภทของเส้นทางและพาหนะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว (วิเคราะห์จากจุดเริ่มต้นเข้ามาถึงพื้นที่)	3.00	
1.3 ระดับการพัฒนาของเส้นทางเดินเท้าวิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง	-	
1.4 ระยะทางของเส้นทางเดินเท้า วิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง	1.50	
ค่าเฉลี่ย	2.50	

2. ความเป็นธรรมชาติและสภาพพื้นที่		
2.1 ระดับความเป็นธรรมชาติและรูปลักษณะการพัฒนา	3.25	
2.2 ขนาดเนื้อที่ที่มีการพัฒนา	2.25	
2.3 วัตถุประสงค์ของสิ่งอำนวยความสะดวก	3.00	
ค่าเฉลี่ย	2.83	
3. ระดับการพึ่งพาตัวเอง	3.25	
4. ระดับการควบคุมนักท่องเที่ยว/ควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์	3.75	
คะแนนเฉลี่ย 4 ปัจจัย	3.08	
แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติใช้ยานยนต์ (Semi-primitive Motorized - SPM)		

1.8 การจำแนกช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการอ่าวโดนด

จากผลการศึกษาจำแนกแหล่งท่องเที่ยวตามหลักช่วงชั้นโอกาสนันทนาการ (ROS) พบว่าพื้นที่ อ่าวโดนด อำเภอสวี จังหวัดชุมพร มีค่าคะแนนรวม 3.00 อยู่ในระดับ 3 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติใช้ยานยนต์ สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายติดกับถนนไม่มีป้ายบอกทางสามารถใช้ยานพาหนะเข้าถึงได้ทุกชนิดระยะทางในการเดินเท้าเข้าถึงพื้นที่ไม่เกิน 20 เมตร ด้านความเป็นธรรมชาติและสภาพธรรมชาติของพื้นที่เนื้อที่ไม่มีการพัฒนาพื้นที่ เพื่อรองรับการท่องเที่ยว ไม่มีมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ไม่มีการป้องกันความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวมีการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีการพึ่งพาตนเองสูงในการประกอบกิจกรรม ไม่มีมาตรการควบคุมนักท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ที่ชัดเจน

ตารางที่ 8 สรุปและประเมินช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) อำเภอโคก

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย (ค่าคะแนนรวม %จำนวนคน)	หมายเหตุ
1.ปัจจัยเกี่ยวกับการเดินทางและการเข้าถึง		
1.1 ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	1.50	
1.2 ประเภทของเส้นทางและพาหนะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว (วิเคราะห์จากจุดเริ่มต้นเข้ามาถึงพื้นที่)	2.00	
1.3 ระดับการพัฒนาของเส้นทางเดินเท้าวิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง		
1.4 ระยะทางของเส้นทางเดินเท้า วิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง	1.75	
ค่าเฉลี่ย	1.75	
2. ความเป็นธรรมชาติและการพัฒนาพื้นที่		
2.1 ระดับความเป็นธรรมชาติและรูปลักษณ์การพัฒนา	3.25	
2.2 ขนาดเนื้อที่ที่มีการพัฒนา	2.50	
2.3 วัตถุประสงค์ของสิ่งอำนวยความสะดวก	4.00	
ค่าเฉลี่ย	3.25	
3. ระดับการพึ่งพาตัวเอง	3.25	
4. ระดับการควบคุมนักท่องเที่ยว/ควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์	3.75	
คะแนนเฉลี่ย 4 ปัจจัย	3.00	
แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติใช้ยานยนต์ (Semi-primitive Motorized - SPM)		

1.9 การจำแนกช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการอำเภอวามะขาม

จากผลการศึกษาจำแนกแหล่งท่องเที่ยวตามหลักช่วงชั้นโอกาสนันทนาการ (ROS) พบว่าพื้นที่อำเภอวามะขาม อำเภอสวี่ จังหวัดชุมพร มีค่าคะแนนรวม 2.94 อยู่ในระดับ 3 หมายถึง แหล่งแหล่งท่องเที่ยวประเภทกิจกรรมชาติใช้ยานยนต์ สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายติดกับถนน ขานพาหนะเข้าถึงได้ทุกชนิดระยะทางในการเดินเท้าเข้าถึงพื้นที่ไม่เกิน 20 เมตร ด้านความเป็นธรรมชาติและสภาพธรรมชาติของพื้นที่เนื้อที่ ไม่มีการพัฒนาพื้นที่ ไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ศูนย์วิจัยพันธุ์ ไม่มีการป้องกันความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ไม่มีการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีการพึ่งพาตนเองสูงในการประกอบกิจกรรม ไม่มีมาตรการควบคุมนักท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ที่ชัดเจน

ตารางที่ 9 สรุปและประเมินช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) อำเภอวามะขาม

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย (ค่าคะแนนรวม %จำนวนคน)	หมายเหตุ
1.ปัจจัยเกี่ยวกับการเดินทางและการเข้าถึง		
1.1 ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	1.50	
1.2 ประเภทของเส้นทางและพาหนะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว (วิเคราะห์จากจุดเริ่มต้นเข้ามาถึงพื้นที่)	2.25	
1.3 ระดับการพัฒนาของเส้นทางเดินเท้าวิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง		
1.4 ระยะทางของเส้นทางเดินเท้า วิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง	2.00	
ค่าเฉลี่ย	1.92	
2. ความเป็นธรรมชาติและสภาพพื้นที่		
2.1 ระดับความเป็นธรรมชาติและรูปลักษณะการพัฒนา	3.00	

2.2 ขนาดเนื้อที่ที่มีการพัฒนา	2.75	
2.3 วัตถุประสงค์ของสิ่งอำนวยความสะดวก	3.50	
ค่าเฉลี่ย	3.08	
3. ระดับการพึ่งพาตัวเอง	3.00	
4. ระดับการควบคุมนักท่องเที่ยว/ควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์	3.75	
คะแนนเฉลี่ย 4 ปัจจัย	2.94	
แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติใช้ยานยนต์ (Semi-primitive Motorized - SPM)		

1.10 การจำแนกช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการอ่าวหลักแพะ

จากผลการศึกษาจำแนกแหล่งท่องเที่ยวตามหลักช่วงชั้นโอกาสนันทนาการ (ROS) พบว่าพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอ่าวหลักแพะ ตำบลคำสนธิ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร มีค่าคะแนนรวม 2.94 อยู่ในระดับ 3 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติใช้ยานยนต์สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายเป็นถนนลูกรังสลับถนนคอนกรีตมีไหล่ถนน ไม่มีป้ายบอกทางสามารถใช้ยานพาหนะเข้าถึงได้ทุกเป็นบางชนิดบางฤดูกาล ระยะทางในการเดินเท้าเข้าถึงพื้นที่ไม่เกิน 20 เมตร ด้านความเป็นธรรมชาติและการพัฒนาของพื้นที่มีความเป็นธรรมชาติสูง มีการปรับเปลี่ยนธรรมชาติบ้างเล็กน้อย เนื้อที่มีการพัฒนาประมาณร้อยละ 10 มีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะชุมพร ที่ มพ.๑ โดยเน้นป้องกันผลกระทบต่อพื้นที่มากกว่าการป้องกันความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวมีการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีการพึ่งพาตนเองในการประกอบกิจกรรมในระดับปานกลาง มีมาตรการควบคุมนักท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ที่ชัดเจน

ตารางที่ 10 สรุปและประเมินช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) อ่าวหลักแพะ

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย (ค่าคะแนนรวม %จำนวนคน)	หมายเหตุ
1. ปัจจัยเกี่ยวกับการเดินทางและการเข้าถึง		
1.1 ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	2.50	
1.2 ประเภทของเส้นทางและพาหนะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว (วิเคราะห์จากจุดเริ่มต้นเข้ามาถึงพื้นที่)	2.75	
1.3 ระดับการพัฒนาของเส้นทางเดินเท้าวิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง	-	
1.4 ระยะทางของเส้นทางเดินเท้า วิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง	2.00	
ค่าเฉลี่ย	2.42	
2. 2. ความเป็นธรรมชาติและการพัฒนาพื้นที่		
2.1 ระดับความเป็นธรรมชาติและรูปลักษณะการพัฒนา	3.25	
2.2 ขนาดเนื้อที่ที่มีการพัฒนา	3.25	
2.3 วัตถุประสงค์ของสิ่งอำนวยความสะดวก	3.50	
ค่าเฉลี่ย	3.33	
3. ระดับการพึ่งพาตัวเอง	3.25	
4. ระดับการควบคุมนักท่องเที่ยว/ควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์	2.75	
คะแนนเฉลี่ย 4 ปัจจัย	2.94	
แหล่งท่องเที่ยวประเภทกิจกรรมชาติใช้ยานยนต์ (SPM)		

1.11 การจำแนกช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการอ่าวหลก้า

จากผลการศึกษาจำแนกแหล่งท่องเที่ยวตามหลักช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) พบว่าพื้นที่แหล่งอ่าวหลก้า อำเภอสวี จังหวัดชุมพรมีค่าคะแนนรวม 4.02 อยู่ในระดับ 4 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทกิจกรรมชาติไม่ใช่ยานยนต์ สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย เป็นถนนคอนกรีตสลับถนนลูกรังพาหนะเข้าถึงได้ทุกชนิด ไม่มีป้ายบอกทางสามารถใช้ยานพาหนะเข้าถึงได้ทุกชนิดระยะทางในการเดินเท้าเข้าถึงพื้นที่ไม่เกิน 20 เมตร ด้านความเป็นธรรมชาติและสภาพของพื้นที่มีความเป็นธรรมชาติสูง ไม่มีการปรับเปลี่ยนธรรมชาติ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะชุมพร ที่ มพ.๑ ได้เข้าไปจัดการดูแล และวางแผนการพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเน้นป้องกันผลกระทบต่อการพึ่งพาตนเองในการประกอบกิจกรรมในระดับสูง ไม่มีมาตรการควบคุมนักท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ที่ชัดเจน

ตารางที่ 11 สรุปและประเมินช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) อ่าวหลก้า

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย (ค่าคะแนนรวม %จำนวนคน)	หมายเหตุ
1. ปัจจัยเกี่ยวกับการเดินทางและการเข้าถึง		
1.1 ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.50	
1.2 ประเภทของเส้นทางและพาหนะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว (วิเคราะห์จากจุดเริ่มต้นเข้ามาถึงพื้นที่)	3.25	
1.3 ระดับการพัฒนาของเส้นทางเดินเท้าวิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง		
1.4 ระยะทางของเส้นทางเดินเท้า วิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง	2.25	
ค่าเฉลี่ย	3.00	
2. ความเป็นธรรมชาติและสภาพพื้นที่		
2.1 ระดับความเป็นธรรมชาติและรูปลักษณ์การพัฒนา	4.25	

2.2 ขนาดเนื้อที่ที่มีการพัฒนา	4.25	
2.3 วัตถุประสงค์ของสิ่งอำนวยความสะดวก	4.50	
ค่าเฉลี่ย	4.33	
3. ระดับการพึ่งพาตัวเอง	4.25	
4. ระดับการควบคุมนักท่องเที่ยว/ควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์	4.50	
คะแนนเฉลี่ย 4 ปัจจัย	4.02	
แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติไม่ใช้ยานยนต์ (Semi-primitive Non-motorized -SPNM)		

1.12 การจำแนกช่วงชั้นโอกาสค้ำนันทนาการอ่าวคราม

จากผลการศึกษาจำแนกแหล่งท่องเที่ยวตามหลักช่วงชั้นโอกาสนันทนาการ (ROS) พบว่าพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอ่าวครามหมู่ที่ 11 ตำบลด่านสวี อำเภอสวี จังหวัดชุมพร มีค่าคะแนนรวม 2.54 อยู่ในระดับ 2 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ค่อนข้างยากเป็นถนนลูกรังสลับถนนคอนกรีตมีไหล่ถนน ไม่มีป้ายบอกทางสามารถใช้ยานพาหนะเข้าถึงได้ทุกเป็นบางชนิดบางฤดูกาล ระยะทางในการเดินเท้าเข้าถึงพื้นที่ไม่เกิน 20 เมตร ด้านความเป็นธรรมชาติและสภาพของพื้นที่มีความเป็นธรรมชาติสูง มีการปรับเปลี่ยนธรรมชาติบ้างเล็กน้อย เนื้อที่มีการพัฒนาประมาณร้อยละ 10-20 ของพื้นที่ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ ชุมชนอ่าวคราม โดยเน้นป้องกันผลกระทบต่อน้ำที่และความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกมีการพึ่งพาตนเองในการประกอบกิจกรรมในระดับปานกลาง มีมาตรการควบคุมนักท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ที่ชัดเจนรับผิดชอบโดยชุมชนอ่าวคราม

ตารางที่ 12 สรุปและประเมินช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) อ่าวคราม

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย (ค่าคะแนนรวม %จำนวนคน)	หมายเหตุ
1.ปัจจัยเกี่ยวกับการเดินทางและการเข้าถึง		
1.1 ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.75	
1.2 ประเภทของเส้นทางและพาหนะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว (วิเคราะห์จากจุดเริ่มต้นเข้ามาถึงพื้นที่)	3.75	
1.3 ระดับการพัฒนาของเส้นทางเดินเท้าวิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่ รถเข้าถึง	-	
1.4 ระยะทางของเส้นทางเดินเท้า วิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง	2.25	
ค่าเฉลี่ย	3.25	
2. ความเป็นธรรมชาติและการพัฒนาพื้นที่		
2.1 ระดับความเป็นธรรมชาติและรูปลักษณะการพัฒนา	2.75	
2.2 ขนาดเนื้อที่ที่มีการพัฒนา	2.25	
2.3 วัตถุประสงค์ของสิ่งอำนวยความสะดวก	2.25	
ค่าเฉลี่ย	2.42	
3. ระดับการพึ่งพาตัวเอง	2.50	
4. ระดับการควบคุมนักท่องเที่ยว/ควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์	2.00	
คะแนนเฉลี่ย 4 ปัจจัย	2.54	
แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา (Semi- Developed-SD)		

1.13 การจำแนกช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการบ้านท้องคมใหญ่

จากผลการศึกษาจำแนกแหล่งท่องเที่ยวตามหลักช่วงชั้นโอกาสนันทนาการ (ROS) พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวบ้านท้องคมใหญ่ อำเภอสวี จังหวัดชุมพรมีค่าคะแนนรวม 1.96 อยู่ในระดับ 2 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายเป็นถนนลาดยางสองเลนสลับถนนคอนกรีตมีไหล่ถนนพาหนะเข้าถึงได้ทุกชนิด มีป้ายบอกทางสามารถใช้ยานพาหนะเข้าถึงได้ทุกชนิดระยะทางในการเดินเท้าเข้าถึงพื้นที่ไม่เกิน 20 เมตร ด้านความเป็นธรรมชาติและสภาพของพื้นที่มีความเป็นธรรมชาติสูง มีการปรับเปลี่ยนธรรมชาติบ้างเล็กน้อย ยังมีความเป็นธรรมชาติค่อนข้างสูงแต่ยังมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนสภาพธรรมชาติอยู่บ้าง ซึ่งยังพบเห็นการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในลักษณะถาวรและไม่ถาวร โดยสัดส่วนการพัฒนาที่ไม่ถาวรมีสูงกว่า การปรับเปลี่ยนไปตามธรรมชาติแต่สามารถกลับคืนสู่ความเป็นธรรมชาติได้ง่าย เมื่อที่มีการพัฒนาประมาณร้อยละ 21-50 ของพื้นที่ มีหน่วยชุมชนท้องคมใหญ่ ได้เข้าไปจัดการดูแลและวางแผนการพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นป้องกันผลกระทบต่อพื้นที่และความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวมีการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่จำเป็นและเพื่อความสะดวกสบายสำหรับทุกคน มีการพึ่งพาตนเองในการประกอบกิจกรรมในระดับน้อยมาก เนื่องจากมีสิ่งอำนวยความสะดวกมีมาตรการควบคุมนักท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ที่ชัดเจน รับผิดชอบโดยชุมชน

ตารางที่ 13 สรุปและประเมินช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) ท้องคมใหญ่

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย (ค่าคะแนนรวม %จำนวนคน)	หมายเหตุ
1.ปัจจัยเกี่ยวกับการเดินทางและการเข้าถึง		
1.1 ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	1.75	
1.2 ประเภทของเส้นทางและพาหนะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว (วิเคราะห์จากจุดเริ่มต้นเข้ามาถึงพื้นที่)	2.00	

1.3 ระดับการพัฒนาของเส้นทางเดินเท้าวิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง	-	
1.4 ระยะทางของเส้นทางเดินเท้า วิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง	2.00	
ค่านเฉลี่ย	1.92	
2. ความเป็นธรรมชาติและสภาพพื้นที่		
2.1 ระดับความเป็นธรรมชาติและรูปลักษณะการพัฒนา	2.00	
2.2 ขนาดเนื้อที่ที่มีการพัฒนา	1.75	
2.3 วัตถุประสงค์ของสิ่งอำนวยความสะดวก	2.00	
ค่าเฉลี่ย	1.92	
3. ระดับการพึ่งพาตัวเอง	2.00	
4. ระดับการควบคุมนักท่องเที่ยว/ควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์	2.00	
คะแนนเฉลี่ย 4 ปัจจัย	1.96	
แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา (Semi-Developed-SD)		

1.14 การจำแนกช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการอุทยานหอย

จากผลการศึกษาจำแนกแหล่งท่องเที่ยวตามหลักช่วงชั้นโอกาสนันทนาการ (ROS) พบว่าพื้นที่อุทยานหอย ตำบล อำเภอสวี จังหวัดชุมพร มีค่าคะแนนรวม 2.94 อยู่ในระดับ 3 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติใช้ยานยนต์ สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย ขานพาหนะเข้าถึงได้ทุกชนิดระยะทางในการเดินเท้าเข้าถึงพื้นที่ไม่เกิน 20 เมตร ด้านความเป็นธรรมชาติและประวัติศาสตร์ ไม่มีการพัฒนาธรรมชาติของพื้นที่ ไม่มีการป้องกันความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ไม่มีการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีการพึ่งพาตนเองน้อยในการประกอบกิจกรรมในระดับปานกลาง ไม่มีมาตรการควบคุมนักท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ที่ชัดเจน

ตารางที่ 14 สรุปและประเมินช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) สุสานหอย

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย (ค่าคะแนนรวม %จำนวนคน)	หมายเหตุ
1.ปัจจัยเกี่ยวกับการเดินทางและการเข้าถึง		
1.1 ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.00	
1.2 ประเภทของเส้นทางและพาหนะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว (วิเคราะห์จากจุดเริ่มต้นเข้ามาถึงพื้นที่)	2.25	
1.3 ระดับการพัฒนาของเส้นทางเดินเท้าวิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง		
1.4 ระยะทางของเส้นทางเดินเท้า วิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง	2.00	
ค่าเฉลี่ย	1.92	
2. ความเป็นธรรมชาติและการพัฒนาพื้นที่		
2.1 ระดับความเป็นธรรมชาติและรูปลักษณะการพัฒนา	3.00	
2.2 ขนาดเนื้อที่ที่มีการพัฒนา	2.75	
2.3 วัตถุประสงค์ของสิ่งอำนวยความสะดวก	3.50	
ค่าเฉลี่ย	3.08	
3. ระดับการพึ่งพาตัวเอง	3.00	
4. ระดับการควบคุมนักท่องเที่ยว/ควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์	3.75	
คะแนนเฉลี่ย 4 ปัจจัย	2.94	
แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติใช้ยานยนต์ (Semi-primitive Motorized - SPM)		

1.15 การจำแนกช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการจุดชมวิเวหาหัวด่าน

จากผลการศึกษาจำแนกแหล่งท่องเที่ยวตามหลักช่วงชั้นโอกาสนันทนาการ (ROS) พบว่าพื้นที่จุดชมวิเวหาหัวด่าน ตำบลท่าหิน อำเภอสวี จังหวัดชุมพร มีค่าคะแนนรวม 1.94 อยู่ใน ระดับ 2 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายติดกับถนน สายหลักเป็นถนนลาดยางมีไหล่ถนนรถสวนทางได้มีป้ายบอกทางสามารถใช้ยานพาหนะเข้าถึงได้ ทุกชนิดระยะทางในการเดินเท้าเข้าถึงพื้นที่ไม่เกิน 20 เมตร ด้านความเป็นธรรมชาติและการพัฒนา ธรรมชาติของพื้นที่เนื้อที่มีการพัฒนาประมาณร้อยละ 50 ของพื้นที่ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ อบจ. ชุมพร เข้าไปจัดการป้องกันความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวมีการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีการพึ่งพาตนเองน้อยในการประกอบกิจกรรมในระดับปานกลาง มีมาตรการควบคุมนักท่องเที่ยว และการใช้ประโยชน์ที่ชัดเจน

ตารางที่ 15 สรุปและประเมินช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) จุดชมวิเวหาหัวด่าน

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย (ค่าคะแนนรวม %จำนวนคน)	หมายเหตุ
1.ปัจจัยเกี่ยวกับการเดินทางและการเข้าถึง		
1.1 ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	1.75	
1.2 ประเภทของเส้นทางและพาหนะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว (วิเคราะห์จากจุดเริ่มต้นเข้ามาถึงพื้นที่)	2.00	
1.3 ระดับการพัฒนาของเส้นทางเดินเท้าวิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง		
1.4 ระยะทางของเส้นทางเดินเท้า วิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง	1.75	
ค่าเฉลี่ย	1.83	
2. ความเป็นธรรมชาติและการพัฒนาพื้นที่		

2.1 ระดับความเป็นธรรมชาติและรูปลักษณะการพัฒนา	1.75	
2.2 ขนาดเนื้อที่ที่มีการพัฒนา	2.50	
2.3 วัตถุประสงค์ของสิ่งอำนวยความสะดวก	2.25	
ค่าเฉลี่ย	2.17	
3. ระดับการพึ่งพาตัวเอง	1.75	
4. ระดับการควบคุมนักท่องเที่ยว/ควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์	2.00	
คะแนนเฉลี่ย 4 ปัจจัย	1.94	
แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา (Semi- Developed-SD)		

1.16 การจำแนกช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการหาดทรายรีสวี

จากผลการศึกษาจำแนกแหล่งท่องเที่ยวตามหลักช่วงชั้นโอกาสนันทนาการ (ROS) พบว่าพื้นที่มะม่วง อำเภอสวี จังหวัดชุมพร มีค่าคะแนนรวม 2.58 อยู่ในระดับ 2 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายติดกับถนน ยานพาหนะเข้าถึงได้ ทุกชนิดระยะทางในการเดินเท้าเข้าถึงพื้นที่ไม่เกิน 20 เมตร ด้านความเป็นธรรมชาติและการพัฒนาธรรมชาติของพื้นที่เนื้อที่ มีการพัฒนาทั้งแบบถาวรและไม่ถาวรอย่างเห็นได้ชัด แต่ยังกลมกลืนกับธรรมชาติ มีการป้องกันความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว มีการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อความสะอาดสบาย มีการพึ่งพาตนเองน้อยในการประกอบกิจกรรม มีมาตรการควบคุมนักท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ที่ชัดเจน

ตารางที่ 16 สรุปและประเมินช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) หาดทรายรีสวี

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย (ค่าคะแนน รวม %จำนวน คน)	หมายเหตุ
1.ปัจจัยเกี่ยวกับการเดินทางและการเข้าถึง		
1.1 ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	1.00	
1.2 ประเภทของเส้นทางและพาหนะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว (วิเคราะห์จากจุดเริ่มต้นเข้ามาถึงพื้นที่)	2.00	
1.3 ระดับการพัฒนาของเส้นทางเดินเท้าวิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง		
1.4 ระยะทางของเส้นทางเดินเท้า วิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง	1.00	
ค่าเฉลี่ย	1.33	
2. ความเป็นธรรมชาติและสภาพพื้นที่		
2.1 ระดับความเป็นธรรมชาติและรูปลักษณะการพัฒนา	2.50	
2.2 ขนาดเนื้อที่ที่มีการพัฒนา	2.25	
2.3 วัตถุประสงค์ของสิ่งอำนวยความสะดวก	2.75	
ค่าเฉลี่ย	2.50	
3. ระดับการพึ่งพาตัวเอง	2.50	
4. ระดับการควบคุมนักท่องเที่ยว/ควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์	4.00	
คะแนนเฉลี่ย 4 ปัจจัย	2.58	
แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา (Semi- Developed-SD)		

1.17 การจำแนกช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการอำเภอทุ่งขวัณทอง

จากผลการศึกษาจำแนกแหล่งท่องเที่ยวตามหลักช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) พบว่าพื้นที่อำเภอทุ่งขวัณ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร มีค่าคะแนนรวม 3.15 อยู่ในระดับ 3 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติใช้ยานยนต์ สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายติดกับถนน ยานพาหนะเข้าถึงได้ทุกชนิดระยะทางในการเดินเท้าเข้าถึงพื้นที่ไม่เกิน 20 เมตร ด้านความเป็นธรรมชาติและสภาพธรรมชาติของพื้นที่เนื้อที่ มีการปรับเปลี่ยนสภาพธรรมชาติ หรือสร้าง

เลียนแบบธรรมชาติมีการพัฒนาแบบถาวรมากกว่าร้อยละ 80 มีการป้องกันความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว การพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อาทิเช่น ศาลาพักผ่อน จุดจอดรถจักรยาน เป็นต้น มีการพึ่งพาตนเองปานกลางในการประกอบกิจกรรม ไม่มีมาตรการควบคุมนักท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ที่ชัดเจน

ตารางที่ 17 สรุปและประเมินช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) อำเภอวังน้อย

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย (ค่าคะแนนรวม %จำนวนคน)	หมายเหตุ
1.ปัจจัยเกี่ยวกับการเดินทางและการเข้าถึง		
1.1 ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	1.75	
1.2 ประเภทของเส้นทางและพาหนะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว (วิเคราะห์จากจุดเริ่มต้นเข้ามาถึงพื้นที่)	2.00	
1.3 ระดับการพัฒนาของเส้นทางเดินเท้าวิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง		
1.4 ระยะทางของเส้นทางเดินเท้า วิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง	1.50	
ค่าเฉลี่ย	1.75	
2. ความเป็นธรรมชาติและสภาพพื้นที่		
2.1 ระดับความเป็นธรรมชาติและรูปลักษณะการพัฒนา	3.25	
2.2 ขนาดเนื้อที่ที่มีการพัฒนา	3.25	
2.3 วัตถุประสงค์ของสิ่งอำนวยความสะดวก	3.50	
ค่าเฉลี่ย	3.33	
3. ระดับการพึ่งพาตัวเอง	4.00	
4. ระดับการควบคุมนักท่องเที่ยว/ควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์	3.50	

คะแนนเฉลี่ย 4 ปัจจัย	3.15	
แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติใช้ยานยนต์ (Semi-primitive Motorized - SPM)		

1.18 การจำแนกช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการอ่าวมะม่วง

จากผลการศึกษาจำแนกแหล่งท่องเที่ยวตามหลักช่วงชั้นโอกาสนันทนาการ (ROS) พบว่าพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอ่าวมะม่วง อำเภอสวี จังหวัดชุมพรมีค่าคะแนนรวม 3.21 อยู่ในระดับ 3 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนาใช้ยานยนต์ สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย ถนนลาดยางพาหนะเข้าถึงได้ทุกชนิดไม่มีป้ายบอกทาง ระยะทางในการเดินทางเข้าถึงพื้นที่ไม่เกิน 20 เมตร ด้านความเป็นธรรมชาติและสภาพของพื้นที่มีความเป็นธรรมชาติน้อยมีการปรับเปลี่ยนธรรมชาติบ้างเล็กน้อย การปรับเปลี่ยนไปตามธรรมชาติแต่สามารถกลับคืนสู่ความเป็นธรรมชาติได้ง่าย เนื้อที่มีการพัฒนาประมาณร้อยละ 10 หรือน้อยกว่าของพื้นที่ ไม่มี การจัดการดูแลและวางแผนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไม่มีการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน ไม่มี มาตรการควบคุมนักท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ที่ดินชัดเจน

ตารางที่ 18 สรุปและประเมินช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) อ่าวมะม่วง

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย (ค่าคะแนนรวม %จำนวนคน)	หมายเหตุ
1.ปัจจัยเกี่ยวกับการเดินทางและการเข้าถึง		
1.1 ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	1.75	
1.2 ประเภทของเส้นทางและพาหนะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว (วิเคราะห์จากจุดเริ่มต้นเข้ามาถึงพื้นที่)	2.00	
1.3 ระดับการพัฒนาของเส้นทางเดินทางวิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง		

1.4 ระยะทางของเส้นทางเดินเท้า วิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง	1.25	
ค่าเฉลี่ย	1.67	
2. ความเป็นธรรมชาติและการพัฒนาพื้นที่		
2.1 ระดับความเป็นธรรมชาติและรูปลักษณะการพัฒนา	4.00	
2.2 ขนาดเนื้อที่ที่มีการพัฒนา	3.00	
2.3 วัตถุประสงค์ของสิ่งอำนวยความสะดวก	4.00	
ค่าเฉลี่ย	3.67	
3. ระดับการพึ่งพาตัวเอง	3.50	
4. ระดับการควบคุมนักท่องเที่ยว/ควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์	4.00	
คะแนนเฉลี่ย 4 ปัจจัย	3.21	
แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติใช้ยานยนต์ (Semi-primitive Motorized - SPM)		

หมายเหตุ

ประเภทของแหล่งนันทนาการ หรือ แหล่งศึกษาธรรมชาติตามหลักการ ROS

1 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทพัฒนามาก (Developed-D) พิสัย 1.00-1.80

2 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา (Semi- Developd-SD) พิสัย 1.81-2.60

3 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติใช้ยานยนต์ พิสัย 2.61-3.40

(Semi-primitive Motorized - SPM)

4 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติไม่ใช้ยานยนต์ พิสัย 3.41-4.20

(Semi-primitive Non-motorized -SPNM)

5 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติขั้นโคธ (Primitive – P) พิสัย 4.21-5.00

ภาพที่ 3 ช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านโนนไร่และพื้นที่เชื่อมโยง

2. การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว (Evaluation of Nature-based Tourism Site Potential : ETSP) ของชุมชนบ้านโนไรรวมพื้นที่เชื่อมโยง สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้คือ

2.1 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวบ้านโนไร่

เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น สภาพภูมิทัศน์มีความสวยงาม ทำให้เกิดความประทับใจ มีความอุดมสมบูรณ์ของสังคมพืชค่อนข้างสูง พื้นที่มีศักยภาพสูง เอื้อ โอกาสให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกประกอบกิจกรรมได้ตั้งแต่ 4 ประเภทขึ้นไป และรูปแบบกิจกรรมมีความสัมพันธ์ และเหมาะสมกับพื้นที่ รวมทั้งมีความเชื่อมโยงและสนับสนุนกัน เช่น เดินศึกษาธรรมชาติป่าชายเลน ดูนก ชมหิ่งห้อย ดำน้ำตื้น ตกหมึกเป็นต้น อากาศถ่ายเทได้ดี และรู้สึกเย็นสบายในการประกอบกิจกรรม การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสะดวกสบายมาก สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย มีถนนคอนกรีตสลับกับลาดยาง สามารถใช้ได้ทุกฤดูกาล และรถทุกชนิดสามารถเข้าถึงได้ แต่ไม่มีป้ายบอกทางที่ชัดเจน มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ศาลา ม้านั่ง ทางเดินยกระดับ บ้านพักโฮมสเตย์ เป็นต้น มีเจ้าหน้าที่คอยดูแล และมีการติดตั้งป้ายเตือนอันตราย ทำให้รู้สึกปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว มีการให้บริการและอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ แต่ขาดการจัดการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละส่วนงาน การประสานงานด้านต่างๆ ไม่สะดวกเท่าที่ควร ไม่มีการจัดการด้านสื่อความหมาย เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว ในการศึกษาเรียนรู้ ขณะที่พื้นที่มีความเหมาะสมและมีศักยภาพเพียงพอในการประกอบกิจกรรม ไม่มีมาตรการในการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสม สัมพันธ์กับขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวก มีมาตรการในการดูแลเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม โดยการอธิบายให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของชุมชนมีการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานภาครัฐคือ สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 12 และเอกชนมีส่วนร่วมและชุมชนมีอำนาจในการตัดสินใจ ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว เพื่อประโยชน์ของชุมชน การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว และสาธารณูปโภคที่สร้างขึ้น เป็นการเอื้อประโยชน์ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์อย่างเต็มที่ ทำให้ศักยภาพโดยรวมของพื้นที่อยู่ในระดับสูง

ดังตาราง

ตารางที่ 19 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวบ้านโนไ้

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	ระดับคะแนน/ศักยภาพ
1. ด้านทรัพยากร	2.58
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	2.35
3. ด้านการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม	2.25
4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	2.50
รวม	2.42
ระดับศักยภาพ	สูง

2.2 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวน้ำตกโพธิ์สาถิ

เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม แต่ไม่ได้มีความโดดเด่นอย่างเห็นได้ชัด

สามารถทำให้เกิดความประทับใจสบายตาพอสมควร เป็นน้ำตกขนาดเล็กที่มีน้ำไหลตลอดทั้งปี มีแอ่งน้ำที่มีน้ำใสสะอาดแล้วทำให้เย็นตาสบายใจ บรรยากาศเงียบสงบ ความอุดมสมบูรณ์ของสังคมพืชค่อนข้างสูงต้นไม้ขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ ปากถ้ำร่องรอยการถูกทำลาย และบางส่วนของพื้นที่การสูญเสียสภาพเดิม พื้นที่มีศักยภาพปานกลางเมื่อโอกาสให้นักท่องเที่ยวสารรถประกอบกิจกรรมได้ 2-3 ประเภท และรูปแบบกิจกรรมส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กัน มีการนั่งรับประทานอาหารบนศาลาและชมบรรยากาศ เล่นน้ำ นั่งเรือถีบ แต่ยังคงปรากฏกิจกรรมบางประเภทมีความขัดแย้งกัน เช่นการนั่งตั้งวงดื่มเหล้าทำให้ส่งเสียงดังรบกวนกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสะดวกสบายมาก สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย เป็นถนนลาดยางสองเลนรถทุกชนิดสามารถเข้าถึงได้ มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ห้องน้ำ ม้านั่ง ศาลา ที่จอดรถ ร้านอาหาร เป็นต้น ไม่มีมาตรการในการควบคุมดูแลรักษาความปลอดภัย และไม่สามารถให้ความรู้ตีความปลอดภัยและความมั่นใจในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว มีถังขยะเพื่อรองรับของเสีย มีประชาชนท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมในพื้นที่โดยการเข้าไปขายอาหารและเครื่องดื่ม ทำให้ศักยภาพโดยรวมของพื้นที่อยู่ในระดับต่ำ ดังตาราง

ตารางที่ 20 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวน้ำตกโพธิ์สาถิ

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	ระดับคะแนน/ศักยภาพ
1. ด้านทรัพยากร	1.88
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	1.85
3. ด้านการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม	1.31
4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	1.50
รวม	1.62
ระดับศักยภาพ	ต่ำ

2.3 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวชุมชนวิจิตรพิชสวนชุมพร

เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นมีความหลากหลายด้านทรัพยากร เช่น พืชสมุนไพร กล้วยไม้ กาแฟ เป็นต้น สามารถทำให้ความประทับใจ ได้รับความสนใจ พื้นที่มีศักยภาพปานกลางเอื้อโอกาสให้นักท่องเที่ยวสารรถประกอบกิจกรรมได้ 2-3 ประเภท และรูปแบบกิจกรรมส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กัน มีการเดินศึกษาพรรณพืช การเลี้ยงผึ้ง การปลูกพืชผัก เป็นต้น อากาศถ่ายเทได้ดี และรู้สึกเย็นสบายขณะประกอบกิจกรรม การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสะดวกสบายมาก สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย เป็นถนนลาดยางสองเลนรถทุกชนิดสามารถเข้าถึงได้ มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ห้องน้ำ ม้านั่ง ศาลา ที่จอดรถ ร้านอาหาร บ้านพัก เป็นต้น มีถังขยะเพื่อรองรับของเสีย มีการให้บริการแต่ขาดการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละส่วนงานด้านต่างๆ ไม่สะดวกเท่าที่ควร ไม่มีการจัดการด้านสื่อความหมาย เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว ในการศึกษาเรียนรู้ ขณะที่พื้นที่มีความเหมาะสมและมีศักยภาพเพียงพอในการประกอบกิจกรรม การจัดแบ่งพื้นที่การจัดการยังไม่ชัดเจน พื้นที่ถูกแบ่งออกเป็นเขตต่างๆอย่างหยาบๆ ไม่สามารถควบคุมกิจกรรมให้สอดคล้องกับเขตที่จำแนกได้ มีมาตรการในการดูแลเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมน้อยมีเพียงการติดตั้งป้ายแนะนำ ข้อควรปฏิบัติ และระเบียบข้อบังคับ แต่ไม่มีการดำเนินการอย่างจริงจัง ทำให้ศักยภาพโดยรวมของพื้นที่อยู่ในระดับปานกลาง ดังตาราง

ตารางที่ 21 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	ระดับคะแนน/ศักยภาพ
1. ด้านทรัพยากร	2.38
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	2.00
3. ด้านการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม	2.00
4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	2.00
รวม	2.15
ระดับศักยภาพ	ปานกลาง

2.4 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววัดพระธาตุสวี

เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมทำให้เกิดความประทับใจและได้รับความสนใจ พื้นที่มีศักยภาพปานกลางเอื้อโอกาสให้นักท่องเที่ยวสามารถประกอบกิจกรรมได้ 2-3 ประเภท และรูปแบบกิจกรรมส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กัน อากาศถ่ายเทได้ดี และรู้สึกเย็นสบายขณะประกอบกิจกรรม การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสะดวกสบายมาก สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย เป็นถนนลาดยางสองเลนรถทุกชนิดสามารถเข้าถึงได้ มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ห้องน้ำ ม้านั่ง ศาลา ที่จอดรถ เป็นต้น มีถังขยะเพื่อรองรับของเสีย ไม่มีการให้บริการและอำนวยความสะดวกด้านต่างๆแก่นักท่องเที่ยว และไม่สามารถสร้างความรู้สึกที่ดีต่อการได้มาเยือน ไม่มีการจัดการด้านสื่อความหมาย เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว ในการศึกษาเรียนรู้ ขณะที่พื้นที่มีความเหมาะสมและมีศักยภาพเพียงพอในการประกอบกิจกรรม ทำให้ศักยภาพโดยรวมของพื้นที่อยู่ในระดับปานกลาง ดังตาราง

ตารางที่ 22 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววัดพระธาตุสุวี

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	ระดับคะแนน/ศักยภาพ
ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	
1. ด้านทรัพยากร	2.25
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	2.10
3. ด้านการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม	1.94
4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	1.38
รวม	2.12
ระดับศักยภาพ	ปานกลาง

2.5 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววัดถ้ำขัวญเมือง

เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม ทำให้เกิดความประทับใจและได้รับความสนใจ พื้นที่มีศักยภาพปานกลางเอื้อโอกาสให้นักท่องเที่ยวสารพัดประกอบกิจกรรมได้ 2-3 ประเภท และรูปแบบกิจกรรมส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กัน เช่น ชมค้างแวัน ชมวิวทิวทัศน์ และนั่งสมาธิ เป็นต้น อากาศถ่ายเทได้ดี และรู้สึกเย็นสบายขณะประกอบกิจกรรม การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสะดวกสบายมาก สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย เป็นถนนลาดยางสองเลนรถทุกชนิดสามารถเข้าถึงได้ มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ห้องน้ำ ม้านั่ง ศาลา ที่จอดรถ เป็นต้น มีถังขยะเพื่อรองรับของเสีย ไม่มีการให้บริการและอำนวยความสะดวกด้านต่างๆแก่นักท่องเที่ยว และไม่สามารถสร้างความรู้สึกที่ดีต่อการได้มาเยือนมี ไม่มีการจัดการด้านสื่อความหมาย เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว ในการศึกษาเรียนรู้ ขณะที่พื้นที่มีความเหมาะสมและมีศักยภาพเพียงพอในการประกอบกิจกรรม ทำให้ศักยภาพโดยรวมของพื้นที่อยู่ในระดับปานกลาง ดังตาราง

ตารางที่ 23 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววิถีผ้าขิดเมือง

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	ระดับคะแนน/ศักยภาพ
1. ด้านทรัพยากร	2.50
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	2.40
3. ด้านการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม	2.19
4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	1.38
รวม	2.27
ระดับศักยภาพ	ปานกลาง

2.6 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววิถีผ้าขิด

เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น มีคุณค่าทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ได้รับความสนใจ แต่ไม่ได้มีความโดดเด่นอย่างเห็นได้ชัดสามารถทำให้เกิดความประทับใจสบายตาพอสมควร ความอุดมสมบูรณ์ของสังคมพืชค่อนข้างสูงต้นไม้ขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ ปรางค์อรุณรอยการถูกทำลาย และบางส่วนของพื้นที่การสูญเสียสภาพเดิม พื้นที่มีศักยภาพปานกลางเอื้อโอกาสให้นักท่องเที่ยวสารณประกอบกิจกรรมได้ 2-3 ประเภท และรูปแบบกิจกรรมส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กัน มีการเดินศึกษาประวัติศาสตร์ ชมความงามของหินงอกหินย้อยภายในถ้ำ นมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นต้น อากาศถ่ายเทไม่สะดวก รู้สึกอึดอัดขณะประกอบกิจกรรม การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความยากลำบาก ผิวดินนขรุขระ เป็นหลุมเป็นบ่อ ไม่สามารถใช้ได้ทุกฤดูกาล ไม่มีป้ายบอกทางที่ชัดเจน ทรัพยากรเอื้อให้การประกอบกิจกรรมมีความน่าตื่นเต้นและท้าทายปานกลางมีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ม้านั่ง ศาลา ที่จอดรถ เป็นต้น แต่สิ่งอำนวยความสะดวกส่วนใหญ่ไม่มีคุณภาพ และขาดการบำรุงรักษา ไม่มีมาตรการในการควบคุมดูแลรักษาความปลอดภัย และไม่สามารถให้ความรู้ถึงปลอดภัยและความมั่นใจในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ไม่มีการจัดการด้านสื่อความหมาย เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว ในการศึกษาเรียนรู้ ขณะที่พื้นที่มีความเหมาะสมและมีศักยภาพเพียงพอในการประกอบกิจกรรม ไม่มีมาตรการในการดูแลเฝ้าระวังและ

ป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม มีถึงขยะเพื่อรองรับของเสีย ทำให้ศักยภาพโดยรวมของพื้นที่อยู่ในระดับต่ำ ดังตาราง

ตารางที่ 24 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวถ้ำทิพย์ปริศา

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	ระดับคะแนน/ศักยภาพ
1. ด้านทรัพยากร	1.88
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	1.65
3. ด้านการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม	1.38
4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	1.63
รวม	1.67
ระดับศักยภาพ	ต่ำ

2.7 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวถ้ำธารน้ำลอด

เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น แปลกตา และมีความสวยงาม มีคุณค่าทาง

ธรรมชาติ สามารถทำให้เกิดความประทับใจสบายตาพอสมควร ความอุดมสมบูรณ์ของสังคมพืชค่อนข้างสูงต้นไม้ขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ ปรากฏร่องรอยการถูกทำลาย และบางส่วนของพื้นที่การสูญเสียสภาพเดิม พื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลางเอื้อโอกาสให้นักท่องเที่ยวสารพัดประกอบกิจกรรมได้ 2-3 ประเภท และรูปแบบกิจกรรมส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กัน มีการ ชมความงามของหินงอกหินย้อยภายในถ้ำ เล่นน้ำ เป็นดิน อาบแดดท่ามกลางต้นไม้ และรู้สึกเย็นสบายขณะประกอบกิจกรรม การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกสบาย สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย มีถนนคอนกรีต สามารถใช้ได้ทุกฤดูกาล ทรัพยากรเอื้อให้การประกอบกิจกรรมมีความน่าตื่นเต้นและท้าทายปานกลาง มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ศาลา ห้องน้ำ เป็นดิน แต่สิ่งอำนวยความสะดวกส่วนใหญ่ไม่มีคุณภาพ และขาดการบำรุงรักษา ไม่มีมาตรการในการควบคุมดูแลรักษาความปลอดภัย และไม่สามารถให้ความรู้สึกปลอดภัยและความมั่นใจในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ไม่มีการจัดการด้านสื่อความหมาย เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว ในการศึกษาเรียนรู้ ไม่มีมาตรการในการดูแล

เฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม มีดัชนีชี้เพื่อรองรับของเสีย ทำให้ศักยภาพโดยรวมของพื้นที่อยู่ในระดับต่ำ ดังตาราง

ตารางที่ 25 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวถ้ำธารน้ำลอด

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	ระดับคะแนน/ศักยภาพ
1. ด้านทรัพยากร	2.08
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	1.30
3. ด้านการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม	1.00
4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	1.13
รวม	1.53
ระดับศักยภาพ	ต่ำ

2.8 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวถ้ำลอด

เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่ค่อยได้รับความสนใจ สภาพภูมิทัศน์แบบธรรมชาติ และไม่มีความโดดเด่น พื้นที่มีศักยภาพต่ำ สามารถประกอบกิจกรรมได้ไม่เกิน 1 ประเภท อากาศถ่ายเทได้ดี และรู้สึกสบายขณะประกอบกิจกรรม การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสะดวกสบายมาก สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย ผิวถนนลาดยาง สามารถใช้ได้ทุกฤดูกาล และรถทุกชนิดสามารถเข้าถึงได้ แต่ไม่มีป้ายบอกทางที่ชัดเจน ทรัพยากรเอื้อให้ประกอบกิจกรรมมีความน่าตื่นเต้นและท้าทายต่ำ ไม่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว ไม่มีมาตรการ ในการดูแลและเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ไม่มีอุปกรณ์รองรับขยะ ปล่อยให้ นักท่องเที่ยวทิ้งขยะ โดยไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลและป้ายเตือน คนในชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการดูแลพื้นที่ ทำให้ศักยภาพโดยรวมของพื้นที่อยู่ในระดับต่ำ ดังตาราง

ตารางที่ 26 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอ่าวโดนด

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	ระดับคะแนน/ศักยภาพ
1. ด้านทรัพยากร	1.83
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	1.20
3. ด้านการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม	1.13
4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	1.63
รวม	1.43
ระดับศักยภาพ	ต่ำ

2.9 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอ่าวมะฆาม

เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่ค่อยได้รับความสนใจ สภาพภูมิทัศน์แบบธรรมชาติ และไม่มี
ความโดดเด่น พื้นที่มีศักยภาพต่ำ สามารถประกอบกิจกรรมได้ไม่เกิน 1 ประเภท อาศัยถ่ายเทได้ดี
และรู้สึกสบายขณะประกอบกิจกรรม การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสะดวกสบายมาก สามารถเข้าถึงได้
โดยง่าย ผิวถนนลาดยาง สามารถใช้ได้ทุกฤดูกาล และรถทุกชนิดสามารถเข้าถึงได้ แต่ไม่มีป้ายบอก
ทางที่ชัดเจน ทรัพยากรเอื้อให้ประกอบกิจกรรมมีความน่าสนใจและท้าทายต่ำ ไม่มีการจัดสิ่ง
อำนวยความสะดวกพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว ไม่มีมาตรการ ใน
การดูแลและเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ไม่มีอุปกรณ์รองรับขยะ ปลอ่ยให้
นักท่องเที่ยวทิ้งขยะ โดยไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลและป้ายเตือน คนในชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการดูแลพื้นที่
ทำให้ศักยภาพโดยรวมของพื้นที่อยู่ในระดับต่ำ ดังตาราง

ตารางที่ 27 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอ่าวมะขาม

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	ระดับคะแนน/ศักยภาพ
1. ด้านทรัพยากร	1.96
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	1.20
3. ด้านการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม	1.00
4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	1.25
รวม	1.45
ระดับศักยภาพ	ต่ำ

2.10 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอ่าวหลักแพะ

เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น สภาพภูมิทัศน์มีความสวยงาม ทำให้เกิดความรู้สึกประทับใจ มีความอุดมสมบูรณ์ของสังคมพืชค่อนข้างสูง พื้นที่มีศักยภาพสูง เอื้อ โอกาสให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกประกอบกิจกรรมได้ตั้งแต่ 4 ประเภทขึ้นไป และรูปแบบกิจกรรมมีความสัมพันธ์ และเหมาะสมกับพื้นที่ รวมทั้งมีความเชื่อมโยงและสนับสนุนกัน เช่น เดินศึกษาธรรมชาติป่าชายเลน ดูนก ดำน้ำตื้น พายเรือ เป็นต้น อากาศถ่ายเทได้ดี และรู้สึกเย็นสบายในการประกอบกิจกรรม การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสะดวกปานกลาง พื้นผิวขรุขระ เป็นหลุมเป็นบ่อ แต่สามารถใช้ได้ทุกฤดูกาล แต่ไม่มีป้ายบอกเส้นทางที่ชัดเจน มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ม้านั่ง ห้องน้ำ เป็นต้น มีเจ้าหน้าที่คอยดูแล เดือนอันตราย ทำให้รู้สึกปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ไม่มีการให้บริการและอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ แก่ นักท่องเที่ยว และไม่สามารถสร้างความรู้ที่ต่อการได้มาเยือน ไม่มีการจัดการด้านสื่อความหมาย เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว ในการศึกษาเรียนรู้ ขณะที่พื้นที่มีความเหมาะสมและมีศักยภาพเพียงพอในการประกอบกิจกรรม ไม่มีมาตรการในการดูแลเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ไม่มีมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ในการพัฒนาและใช้ประโยชน์ ทำให้ศักยภาพโดยรวมของพื้นที่อยู่ในระดับปานกลาง ดังตาราง

ตารางที่ 28 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอ่าวหลักแพะ

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	ระดับคะแนน/ศักยภาพ
1. ด้านทรัพยากร	2.25
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	1.80
3. ด้านการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม	2.00
4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	1.75
รวม	2.03
ระดับศักยภาพ	ปานกลาง

2.11 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอ่าวหลักเก่า

เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่ค่อยได้รับความสนใจ สภาพภูมิทัศน์มีความโดดเด่น

พื้นที่มีศักยภาพปานกลาง สามารถประกอบกิจกรรมได้ 2-3 ประเภท อาทาศ่ายเตได้ดี และรู้สึกสบายขณะประกอบกิจกรรม การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความยากลำบาก ผิวถนนขรุขระ เป็นหลุมเป็นบ่อ ไม่สามารถใช้ได้ทุกฤดูกาล ไม่มีป้ายบอกทางและสถานที่ที่ชัดเจน ทรัพยากรเอื้อให้ประกอบกิจกรรมมีความน่าตื่นเต้นและท้าทายปานกลาง ไม่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว ไม่มีมาตรการ ในการดูแลและเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ไม่มีอุปกรณ์รองรับขยะ ปล่อยให้นักท่องเที่ยวทิ้งขยะโดยไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลและป้ายเตือน คนในชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการดูแลพื้นที่ ทำให้ศักยภาพโดยรวมของพื้นที่อยู่ในระดับต่ำ ดังตาราง

ตารางที่ 29 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอ่าวหลักท่า

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	ระดับคะแนน/ศักยภาพ
1. ด้านทรัพยากร	2.04
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	1.25
3. ด้านการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม	1.19
4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	1.25
รวม	1.55
ระดับศักยภาพ	ต่ำ

2.12 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอ่าวคราม

เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น สภาพภูมิทัศน์มีความสวยงาม ทำให้เกิดความประทับใจ มีความอุดมสมบูรณ์ของสังคมพืชค่อนข้างสูง พื้นที่มีศักยภาพสูง เอื้อ โอกาสให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกประกอบกิจกรรมได้ตั้งแต่ 4 ประเภทขึ้นไป และรูปแบบกิจกรรมมีความสัมพันธ์ และเหมาะสมกับพื้นที่ รวมทั้งมีความเชื่อมโยงและสนับสนุนกัน เช่น เดินป่าศึกษาธรรมชาติ ปลูก ดำน้ำตื้น ตกหมึก เป็นต้น อากาศถ่ายเทได้ดี และรู้สึกเย็นสบายในการประกอบกิจกรรม การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความยากลำบาก ผิวถนนขรุขระ เป็นหลุมเป็นบ่อ ไม่สามารถใช้ได้ทุกฤดูกาลไม่มีป้ายบอกทางและสถานที่ที่ชัดเจน มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ศาลา ม้านั่ง บ้านพักโฮมสเตย์ เป็นต้น มีเจ้าหน้าที่คอยดูแล และมีการติดตั้งป้ายเตือนอันตราย ทำให้รู้สึกปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว มีการให้บริการและอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ แต่ขาดการจัดการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละส่วนงาน การประสานงานด้านต่างๆ ไม่สะดวกเท่าที่ควร ไม่มีการจัดการด้านสื่อความหมาย เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว ในการศึกษาเรียนรู้ ขณะที่พื้นที่มีความเหมาะสมและมีศักยภาพเพียงพอในการประกอบกิจกรรม ไม่มีมาตรการในการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสม สัมพันธ์กับขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวก มีมาตรการในการดูแลเฝ้าระวังและป้องกัน

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม โดยการอธิบายให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของชุมชนมี การดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานเอกชน เป็นการร่วมมือทำการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนมีอำนาจในการตัดสินใจดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว เพื่อประโยชน์ ของชุมชน การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว และสาธารณูปโภคที่สร้างขึ้น เป็นการเอื้อประโยชน์ให้ ประชาชนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์อย่างเต็มที่ ทำให้ศักยภาพโดยรวมของพื้นที่อยู่ในระดับ ปานกลาง ดังตาราง

ตารางที่ 30 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอ่าวคราม

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	ระดับคะแนน/ศักยภาพ
1. ด้านทรัพยากร	2.46
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	2.20
3. ด้านการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม	2.00
4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	2.50
รวม	2.50
ระดับศักยภาพ	ปานกลาง

2.13 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวบ้านท้องตมใหญ่

เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น สภาพภูมิทัศน์มีความสวยงาม ทำให้เกิดความ ประทับใจ มีความอุดมสมบูรณ์ของสังคมพืชค่อนข้างสูง พื้นที่มีศักยภาพสูง เอื้อ โอกาสให้ นักท่องเที่ยวสามารถเลือกประกอบกิจกรรมได้ตั้งแต่ 4 ประเภทขึ้นไป และรูปแบบกิจกรรมมี ความสัมพันธ์ และเหมาะสมกับพื้นที่ รวมทั้งมีความเชื่อมโยงและสนับสนุนกัน เช่น ปูลูกป้าชาย เสน คำน้าคั้น ตกหมึก พายเรือ เป็นต้น อากาศถ่ายเทได้ดี และรู้สึกเย็นสบายในการประกอบ กิจกรรม การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสะดวกสบายมาก สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย ฝัฉนวนคอนกรีต สลับกับลาดยาง สามารถใช้ได้ทุกฤดูกาล และรถทุกชนิดสามารถเข้าถึงได้ แต่ไม่มีป้ายบอกทางที่

ชัดเจน มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ศาลา ม้านั่ง บ้านพักโฮมสเตย์ เป็นต้น มีเจ้าหน้าที่คอยดูแล และมีการติดตั้งป้ายเตือนอันตราย ทำให้รู้สึกปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว มีการให้บริการและอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ ไม่มีการจัดการด้านสื่อความหมายเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว ในการศึกษาเรียนรู้ ขณะที่พื้นที่มีความเหมาะสมและมีศักยภาพเพียงพอในการประกอบกิจกรรม ไม่มีมาตรการในการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสม สัมพันธ์กับขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวก มีมาตรการในการดูแลเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม โดยการอธิบายให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของชุมชนมีการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวร่วมเอกชน ชุมชนมีอำนาจในการตัดสินใจ ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว เพื่อประโยชน์ของชุมชน การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว และสาธารณูปโภคที่สร้างขึ้น เป็นการเอื้อประโยชน์ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์อย่างเต็มที่ ทำให้ศักยภาพโดยรวมของพื้นที่อยู่ในระดับสูง ดังตาราง

ตารางที่ 31 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่นใหญ่

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	ระดับคะแนน/ศักยภาพ
1. ด้านทรัพยากร	2.58
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	2.65
3. ด้านการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม	2.38
4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	2.38
รวม	2.55
ระดับศักยภาพ	สูง

2.14 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอุทยานหอย

เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่ค่อยได้รับความสนใจ สภาพภูมิทัศน์แบบธรรมชาติ และไม่มี ความโดดเด่น พื้นที่มีศักยภาพต่ำ สามารถประกอบกิจกรรมได้ไม่เกิน 1 ประเภท อากาศถ่ายเทได้ ดี และรู้สึกสบายขณะประกอบกิจกรรม การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสะดวกปานกลางผิวดนขรุขระ เป็นหลุมเป็นบ่อ แต่สามารถใช้ได้ทุกฤดูกาล ไม่มีป้ายบอกทางและสถานที่ที่ชัดเจน ทรัพยากรเอื้อ ให้ประกอบกิจกรรมมีความน่าตื่นเต้นและท้าทายต่ำ ไม่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่ จำเป็นเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว ไม่มีมาตรการ ในการดูแลและเฝ้าระวังและ ป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ไม่มีอุปกรณ์รองรับขยะ ปล่อยให้นักท่องเที่ยวทิ้งขยะโดยไม่มี เจ้าหน้าที่ดูแลป้ายเตือน คนในชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการดูแลพื้นที่ ทำให้ศักยภาพโดยรวมของ พื้นที่อยู่ในระดับต่ำ ดังตาราง

ตารางที่ 32 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอุทยานหอย

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	ระดับคะแนน/ศักยภาพ
1. ด้านทรัพยากร	1.88
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	1.35
3. ด้านการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม	1.19
4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	1.25
รวม	1.52
ระดับศักยภาพ	ต่ำ

2.15 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวชุมชนวิวเขาหัวถ่าน

เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจ สภาพภูมิทัศน์สวยงามมีความโดดเด่น ทำให้รู้สึกประทับใจและสบายตา พื้นที่มีศักยภาพปานกลาง สามารถประกอบกิจกรรมได้ไม่เกิน 2-3 ประเภท เช่น ชมวิวทิวทัศน์ นมัสการกรมหลวงชุมพร เป็นต้น อากาศถ่ายเทได้ดี และรู้สึกสบาย ขณะประกอบกิจกรรม การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสะดวกสบายมาก สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย ผิวด

ถนนลาดยาง สามารถใช้ได้ทุกฤดูกาล และรถทุกชนิดสามารถเข้าถึงได้ ทรัพยากรเอื้อให้ประกอบกิจกรรมมีความน่าตื่นเต้นและท้าทายค่า มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำ เป็นต้น มีมาตรการในการดูแลและเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม มีถังขยะไว้รับขยะของนักท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยว มีชาวบ้านในพื้นที่เข้าไปเปิดร้านอาหารในแหล่งท่องเที่ยว ทำให้ศักยภาพโดยรวมของพื้นที่อยู่ในระดับปานกลาง ดังตาราง

ตารางที่ 33 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวชุมชนวิเวาหัวถ่าน

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	ระดับคะแนน/ศักยภาพ
1. ด้านทรัพยากร	2.25
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	2.15
3. ด้านการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม	2.19
4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	1.75
รวม	2.20
ระดับศักยภาพ	ปานกลาง

2.16 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวหาดทรายรีสวี

เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจ สภาพภูมิทัศน์สวยงามมีความโดดเด่นพื้นที่มีศักยภาพปานกลาง สามารถประกอบกิจกรรมได้ไม่เกิน 2-3 ประเภท อากาศถ่ายเทได้ดี และรู้สึกสบายขณะประกอบกิจกรรม การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสะดวกสบายมาก สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย ผิวถนนลาดยาง สามารถใช้ได้ทุกฤดูกาล และรถทุกชนิดสามารถเข้าถึงได้ แต่ไม่มีป้ายบอกทางที่ชัดเจน ทรัพยากรเอื้อให้ประกอบกิจกรรมมีความน่าตื่นเต้นและท้าทายค่า มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร บ้านพักรีสอร์ท ไม่มีมาตรการในการดูแลและเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ไม่มีอุปกรณ์รองรับขยะ ปล่อยให้นักท่องเที่ยวทิ้งขยะโดยไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลและป้ายเตือน มีชาวบ้านในพื้นที่เข้าไปเปิดร้านอาหารในแหล่งท่องเที่ยว ทำให้ศักยภาพโดยรวมของพื้นที่อยู่ในระดับต่ำ ดังตาราง

ตารางที่ 34 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวหาดทรายรีสวี

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	ระดับคะแนน/ศักยภาพ
1. ด้านทรัพยากร	2.08
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	1.50
3. ด้านการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม	1.13
4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	1.50
รวม	1.55
ระดับศักยภาพ	ต่ำ

2.17 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอ่าวทุ่งขวัญทอง

เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น สภาพภูมิทัศน์มีความสวยงาม ทำให้เกิดความประทับใจ พื้นที่มีศักยภาพปานกลาง เอื้อโอกาสให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกประกอบกิจกรรมได้ตั้งแต่ 2-3 ประเภทขึ้น และรูปแบบกิจกรรมมีความสัมพันธ์ และเหมาะสมกับพื้นที่ รวมทั้งมีความเชื่อมโยงและสนับสนุนกัน เช่น คำน้ำตื้น ดกหมึก พายเรือ เป็นต้น อากาศถ่ายเทได้ดี และรู้สึกเย็นสบายในการประกอบกิจกรรม การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสะดวกสบายมาก สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย มีถนนคอนกรีตสลับกับลาดยาง สามารถใช้ได้ทุกฤดูกาล และรถทุกชนิดสามารถเข้าถึงได้ แต่ไม่มีป้ายบอกทางที่ชัดเจน มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ศาลา ม้านั่ง บ้านพัก โคมสเคย์ เป็นต้น มีมาตรการในการดูแลเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมของชุมชนมีการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวร่วมเอกชน ทำให้ศักยภาพโดยรวมของพื้นที่อยู่ในระดับสูง ดังตาราง

ตารางที่ 35 ประเภทและศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอ่าวทุ่งขวัญทอง

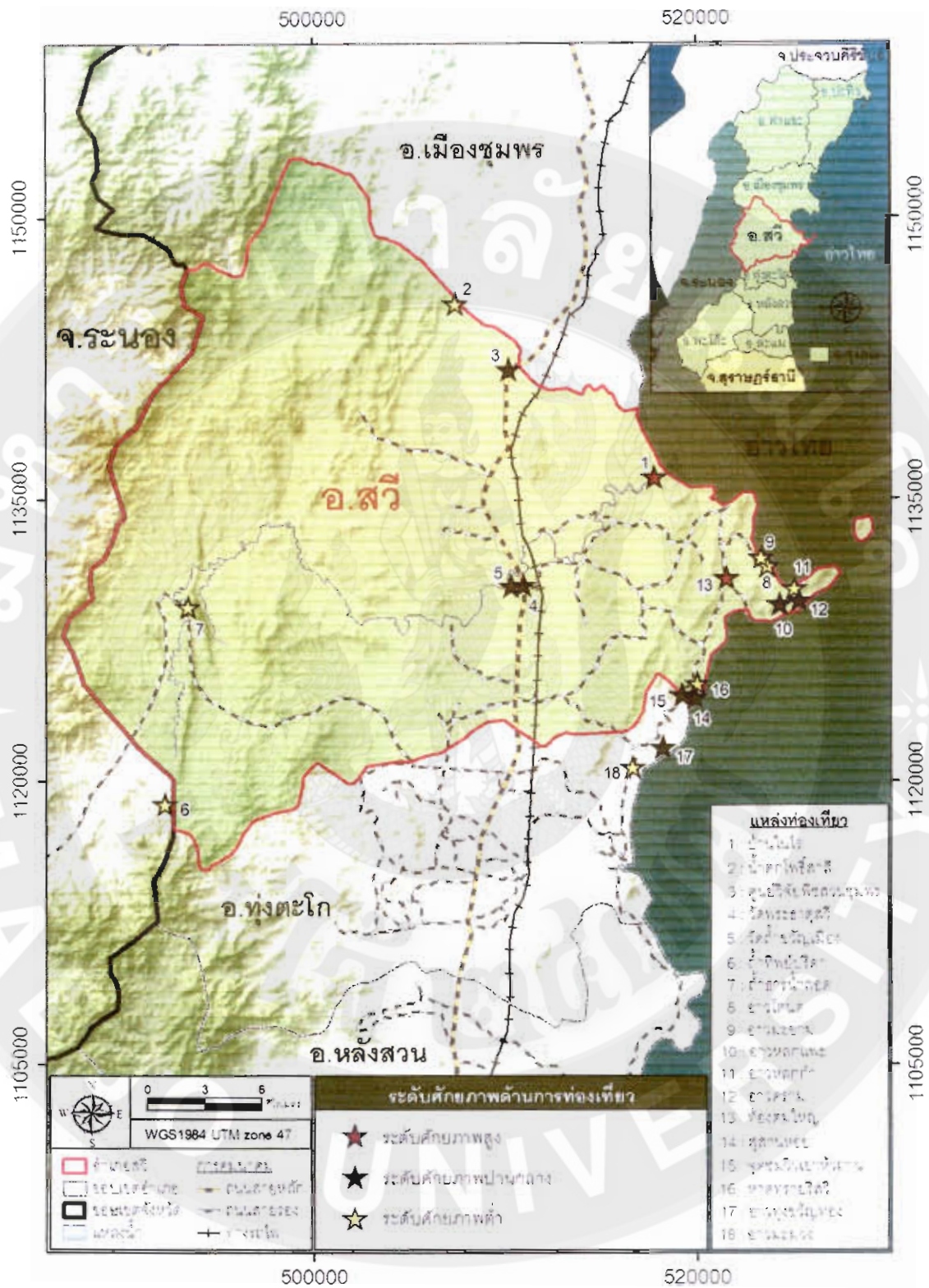
ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	ระดับคะแนน/ศักยภาพ
1. ด้านทรัพยากร	2.17
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	1.50
3. ด้านการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม	1.50
4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	1.75
รวม	1.73
ระดับศักยภาพ	ปานกลาง

2.18 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอ่าวมะม่วง

เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่ค่อยได้รับความสนใจ สภาพภูมิทัศน์แบบธรรมชาติ และไม่มีความโดดเด่น พื้นที่มีศักยภาพต่ำ สามารถประกอบกิจกรรมได้ไม่เกิน 1 ประเภท อาศัยถ่ายเทได้ดี และรู้สึกสบายขณะประกอบกิจกรรม การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสะดวกสบายมาก สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย มีถนนลาดยาง สามารถใช้ได้ทุกฤดูกาล และรถทุกชนิดสามารถเข้าถึงได้ แต่ไม่มีป้ายบอกทางที่ชัดเจน ทรัพยากรเอื้อให้ประกอบกิจกรรมมีความน่าตื่นเต้นและท้าทายต่ำ ไม่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว ไม่มีมาตรการ ในการดูแลและเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ไม่มีอุปกรณ์รองรับขยะ ปล่อยให้ นักท่องเที่ยวทิ้งขยะ โดยไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลและป้ายเตือน คนในชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการดูแลพื้นที่ ทำให้ศักยภาพโดยรวมของพื้นที่อยู่ในระดับต่ำ ดังตาราง

ตารางที่ 36 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอ่าวมะม่วง

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	ระดับคะแนน/ศักยภาพ
1. ด้านทรัพยากร	2.08
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	1.20
3. ด้านการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม	1.25
4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	1.25
รวม	1.27
ระดับศักยภาพ	ต่ำ

ภาพที่ 4 สักยภาพด้านการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยง

3. การวิเคราะห์สถานะแวดล้อม (Swot Analysis) ของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านโนไร่ และพื้นที่เชื่อมโยง ซึ่งสามารถวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคด้านการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยงได้ดังนี้คือ

3.1 ชุมชนบ้านโนไร่

จุดแข็ง

- มีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายและมีความอุดมสมบูรณ์ ทั้งทรัพยากรป่าชายเลน ทะเล และทรัพยากรใต้ทะเล
- มีสถานพัฒนาป่าชายเลนที่ 12 จังหวัดชุมพร ตั้งอยู่ในพื้นที่ชุมชนและเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนด้านการท่องเที่ยวให้กับชุมชนอีกทางหนึ่ง
- มีทัศนียภาพที่สวยงาม เพราะเป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ริมปากแม่น้ำสวี ตลอดจนมีสภาพป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์สวยงาม
- มีวิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้าน ที่ให้นักท่องเที่ยวเข้าไปศึกษาเรียนรู้ และคนในชุมชนมีอัธยาศัยดี มีความเป็นมิตรและเป็นกันเอง
- มีการจัดกิจกรรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่เข้มแข็งซึ่งทรัพยากรเหล่านี้ได้กลายมาเป็นทรัพยากรทางด้านการท่องเที่ยวด้วย
- มีกิจกรรมที่หลากหลายให้นักท่องเที่ยวได้เลือกทำ เช่น เดินศึกษาธรรมชาติ ชมหิ่งห้อยปลูกป่าชายเลนเป็นต้น

จุดอ่อน

- สิ่งอำนวยความสะดวกชำรุด และขาดการบำรุงรักษา และสิ่งอำนวยความสะดวกบางชนิด ไม่สามารถใช้งานได้ เช่น ห้องน้ำ เป็นต้น
- ไม่มีป้ายบอกทางเข้าพื้นที่ที่ชัดเจน ทำให้บางครั้งนักท่องเที่ยวหลงไปยังเส้นทางอื่น
- คนในชุมชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

โอกาส

- สามารถพัฒนาเป็นเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว ที่สามารถส่งต่อ แลกเปลี่ยนนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียงได้
- สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทการบำเพ็ญประโยชน์ได้ เช่น การท่องเที่ยวและปลูกป่าชายเลน

อุปสรรค

- เป็นพื้นที่ที่ค่อนข้างเสี่ยงต่อภัยธรรมชาติทางทะเล เช่น การเกิดคลื่นซัดฝั่ง

หรือลมพายุเป็นต้น

- เส้นทางคมนาคมค่อนข้างไกลจากถนนใหญ่ เส้นทางเข้าถึงค่อนข้างซับซ้อน

3.2 น้ำตกโพธิ์ชาติ

จุดแข็ง

- น้ำมีความใสสะอาด สีฟ้า เห็นแล้วมีความสบายตา และทำให้ผ่อนคลายบรรยากาศเงียบสงบ เหมาะสำหรับการพักผ่อนกับครอบครัว และการปิกนิก
- สถานที่เข้าถึงได้ง่าย ทางเข้าเป็นถนนลาดยางสองเลนมีไหล่ถนน รถทุกชนิดสามารถ เข้าถึงได้

- สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี
- อยู่ใกล้ชุมชน สามารถเข้าถึง ได้โดยง่าย
- มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ห้องน้ำ ร้านอาหาร ม้านั่ง เป็นต้น

จุดอ่อน

- เป็นน้ำตกขนาดเล็กที่ไม่ได้มีความสวยงามหรือมีเอกลักษณ์ไปกว่าน้ำตกอื่นๆ
- ไม่มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ชัดเจน สำหรับนักท่องเที่ยว เข้าไปเที่ยวชม

พื้นที่

- ไม่มีหน่วยงานเข้ามาดูแลอย่างจริงจัง ทำให้พื้นที่ไม่มีการพัฒนา ไม่มีการดูแลรักษา และอาจนำไปสู่ความเสื่อมโทรมของพื้นที่

โอกาส

- ใกล้กับถนนสายเอเชีย ถนนหมายเลข 41 ซึ่งเป็นถนนสายหลัก ที่เชื่อมระหว่างจังหวัดชุมพร กับจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งสามารถพัฒนาให้เป็นจุดพักรถของนักท่องเที่ยว และนักเดินทางได้
- สามารถพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มเติมในพื้นที่ได้อีก เพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

อุปสรรค

- บริเวณโดยรอบเป็นพื้นที่ส่วนบุคคล ทำให้ไม่สามารถที่จะพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นได้

3.3 ศูนย์วิจัยพืชสวน ชุมพร

จุดแข็ง

- มีทรัพยากรที่หลากหลาย เช่น สวนพันธุ์ไม้หอม มีมากกว่า 200 ชนิด แปลงพืชสมุนไพร มีมากกว่า 400 ชนิด สวนมะพร้าวน้ำหอม การเลี้ยงผึ้งโพรง เป็นต้น

- มีเจ้าหน้าที่ ที่มีความรู้ สามารถให้ความรู้ด้านวิชาการ และด้านอื่นๆ แก่ นักท่องเที่ยวทำให้เพิ่มจุดเด่นให้กับพื้นที่ และทำให้พื้นที่ที่มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น
- เข้าถึงได้ง่ายอยู่ติดกับถนนหมายเลข 41 รถทุกชนิดสามารถเข้าไปจอดในพื้นที่ ได้สะดวก อีกทั้งยังมีที่จอดรถที่กว้างขวางไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และผู้ที่เข้าไปศึกษาดูงาน

จุดอ่อน

- ไม่มีป้ายสื่อความหมายที่ชัดเจน ทำให้นักท่องเที่ยวที่เข้าไปในพื้นที่ไม่สามารถ ศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง ทำให้พื้นที่ขาดความน่าสนใจ และทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจ

- ยังไม่มีการจัดการด้านการท่องเที่ยวที่ชัดเจน ทำให้ไม่สามารถดึงดูด นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวในพื้นที่ได้

- ขาดการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว

โอกาส

- มีหน่วยงานรัฐบาลเข้ามาสนับสนุน ทั้งด้านงบประมาณ และด้านอื่นๆ
- สามารถพัฒนาเป็นแหล่งศึกษาดูงานที่ครบวงจรเกี่ยวกับพันธุ์พืช เช่น สมุนไพร กล้ายไม้ เป็นต้น
- สามารถนำวัตถุดิบในพื้นที่นำมาพัฒนาให้เป็นสินค้าเพื่อจำหน่ายเป็นของที่ระลึก

อุปสรรค

- กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ใช่งานหลักของพื้นที่ ทำให้การจัดการการท่องเที่ยว เป็นไปด้วยความยากลำบาก

3.4 พระธาตุสรี

จุดแข็ง

- เป็นแหล่งโบราณสถานที่สำคัญของอำเภอสรี ที่อยู่กับอำเภอสรีมาช้านาน สถานที่ที่มีเรื่องราวประวัติศาสตร์โบราณสถานที่เก่าแก่ของอำเภอสรี และยังเป็นแหล่งที่เป็นความภาคภูมิใจของคนอำเภอสรี
- เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำอำเภอสรีและจังหวัดชุมพร
- ขนาดพื้นที่เหมาะกับกิจกรรมการท่องเที่ยว

จุดอ่อน

- ขาดเจ้าหน้าที่สื่อความหมาย เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้าไปในพื้นที่แล้ว เมื่อนักท่องเที่ยวอยากรู้เกี่ยวกับประวัติของพื้นที่ และอื่นๆทำให้ไม่สามารถสอบถามได้ทำให้นักท่องเที่ยวไม่เกิดความพึงพอใจ

- ป้ายสื่อความหมายชำรุด ขาดการบำรุงรักษา

- ไม่มีการประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยว ทำให้คนนอกพื้นที่ไม่ได้รับข้อมูล

เกี่ยวกับพื้นที่

โอกาส

- สามารถจัดเป็นเทศกาลการท่องเที่ยวได้เพราะทุกปีจะมีการจัดงานแห่ผ้าห่ม

พระธาตุสิวซึ่งเป็นประเพณีที่ปฏิบัติกันมาเป็นประจำ

- สามารถพัฒนาพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ได้

ในอนาคต

อุปสรรค

- ไม่มีหน่วยงานเข้าไปดูแลอย่างชัดเจน ทำให้พื้นที่ไม่มีการพัฒนาเท่าที่ควร

3.5 วัดเจ้าขัวญเมือง

จุดแข็ง

- มีทัศนียภาพที่สวยงาม โดยเฉพาะบนยอดเขาขัวญเมืองซึ่งสามารถชมวิวทิวทัศน์

ได้ 360 องศา

- เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมที่ผู้คนรู้จักและเป็นที่ยินยม

- มีสถานที่ที่เป็นเอกลักษณ์และสวยงาม เช่น อุโบสถที่สร้างจากหินอ่อนทั้งหลัง

- เข้าถึงได้ง่าย เป็นถนนคอนกรีตสองเลน รถทุกชนิดสามารถเข้าถึงได้

- มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน เช่น ลานจอดรถ ห้องน้ำ และที่พัก เป็นต้น

- พื้นที่มีความเป็นธรรมชาติ

จุดอ่อน

- ไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลประจำและสื่อความหมาย

- ไม่มีกิจกรรมสำหรับการท่องเที่ยวที่ชัดเจน ทำให้คนที่เข้าไปในพื้นที่ทำได้เพียง

แค่ปฏิบัติธรรม และพักผ่อน

โอกาส

- มีหน่วยงานเอกชน และผู้ที่มีจิตศรัทธาเข้าไปสนับสนุนด้านงบประมาณและด้านอื่นๆเพื่อพัฒนาพื้นที่

- สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของจังหวัดชุมพรได้

อุปสรรค

- ไม่สามารถพัฒนากิจกรรมด้านการท่องเที่ยวได้มากเท่าที่ควรเพราะ เป็นพื้นที่ศาสนสถาน

3.6 อำทิตย์ปริดา

จุดแข็ง

ผนังถ้ำ

ม้านั่ง เป็นต้น

พักผ่อน

จุดอ่อน

- ไม่มีป้ายบอกเส้นทางที่ชัดเจน
- ขาดการประชาสัมพันธ์ ทำให้แหล่งท่องเที่ยวไม่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย

โอกาส

- สามารถพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ได้ในอนาคต

อุปสรรค

- ไม่มีหน่วยงานภาครัฐเข้าเข้ามาดูแลอย่างจริงจัง และชัดเจน
- ทางเข้าค่อนข้างยากลำบาก

3.7 ถ้ำธารน้ำตอด

จุดแข็ง

- พื้นที่ที่มีความสวยงามโดดเด่น คือมีลำธารไหลเข้าไปในถ้ำและทะลุดออกมาอีกด้านหนึ่งของถ้ำ และมีน้ำไหลผ่านตลอดทั้งปี

- มีความเป็นธรรมชาติ และมีความร่มรื่นเหมาะกับการพักผ่อน
- ภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อยที่มีความสวยงาม

จุดอ่อน

- ไม่มีป้ายบอกเส้นเข้าถึงพื้นที่ที่ชัดเจน
- ขาดการประชาสัมพันธ์ ทำให้แหล่งท่องเที่ยวไม่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย จึงทำให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เข้าไปเที่ยวในพื้นที่เป็นชาวบ้านในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง
- สิ่งอำนวยความสะดวกขาดและขาดการบำรุงรักษา
- ไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ชัดเจนที่จะรองรับนักท่องเที่ยว

โอกาส

- สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีชื่อเสียงได้ในอนาคต เนื่องจากพื้นที่มีความโดดเด่นและมีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติสามารถพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย

อุปสรรค

- ไม่มีหน่วยงานภาครัฐเข้าเข้ามาดูแลอย่างจริงจัง และชัดเจน

อุปสรรค

- ไม่มีหน่วยงานของภาครัฐเข้ามาดูแลอย่างจริงจัง และชัดเจน
- บางช่วงฤดูกาลที่ไม่สามารถประกอบกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวได้

3.8 อำเภอโคก

จุดแข็ง

- พื้นที่อำเภออยู่ติดกับถนนสายหลัก และขนานกับถนนยาวประมาณ 1 กิโลเมตร สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย
- มีความเป็นธรรมชาติ และวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม สามารถมองเห็นเกาะน้อยใหญ่ได้

จุดอ่อน

- ไม่มีป้ายบอกสถานที่ และเส้นทางที่ชัดเจน
- บริเวณโดยรอบพื้นที่มีความสกปรก เนื่องจากขาดการดูแลรักษา
- ไม่มีทางลงที่ชัดเจน ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สามารถรู้ได้ว่าจุดไหนที่สามารถลงไปประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวได้
- ไม่มีกิจกรรมที่น่าสนใจ ที่จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าไปยังพื้นที่
- ไม่มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

โอกาส

- อยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เช่น อ่าวหลักแพะ ห้างคอมใหญ่ สามารถเชื่อมโยงกิจกรรมกันได้
- สามารถพัฒนาพื้นที่ให้เป็นจุดสำหรับพักรถในเส้นทางเลียบทะเลของจังหวัด

ชุมชนได้

อุปสรรค

- ไม่มีหน่วยงานภาครัฐเข้าไปดูแลพัฒนาพื้นที่อย่างชัดเจน

3.9 อ่าวมะขาม

จุดแข็ง

- พื้นที่อ่าวอยู่ติดกับถนนสายหลัก และขนานกับถนนยาวประมาณ 1 กิโลเมตร สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย
- มีความเป็นธรรมชาติ และวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม สามารถมองเห็นเกาะน้อยใหญ่ได้

จุดอ่อน

- ไม่มีป้ายบอกสถานที่ และเส้นทางที่ชัดเจน
- บริเวณโดยรอบพื้นที่มีความสกปรก เนื่องจากขาดการดูแลรักษา
- ไม่มีทางลงที่ชัดเจน ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สามารถรู้ได้ว่าจุดไหนที่สามารถลงไปประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวได้
- ไม่มีกิจกรรมที่น่าสนใจ ที่จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าไปยังพื้นที่
- ไม่มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

โอกาส

- สามารถเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ
- เป็นทางผ่านที่จะไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ซึ่งสามารถที่จะพัฒนาให้เป็นจุดแวะพักรถสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไกล
- เป็นหมู่บ้านชาวประมงพื้นบ้าน สามารถให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวชมและศึกษาวิถีชีวิต

อุปสรรค

- ไม่มีหน่วยงานภาครัฐเข้าไปดูแลพัฒนาพื้นที่อย่างชัดเจน

3.10 อ่าวหลกพะ

จุดแข็ง

- มีทัศนียภาพที่สวยงาม สามารถมองเห็นเกาะน้อยใหญ่ได้
- มีธรรมชาติที่สมบูรณ์ ทั้งป่าชายเลน ภูเขา และทรัพยากรใต้ทะเล
- มีกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น ดำน้ำตื้น เดินศึกษาธรรมชาติ พายเรือ เป็นต้น

เรือ เป็นต้น

- มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ห้องน้ำ สถานกางเต็นท์ ถึงขยะ เป็นต้น

จุดอ่อน

- ไม่มีป้ายบอกเส้นทาง และบอกสถานที่ที่ชัดเจน
- ขาดระบบสื่อความหมาย
- สิ่งอำนวยความสะดวกขาดการบำรุงรักษา

โอกาส

- สามารถรับนักท่องเที่ยวจากอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะชุมพร ได้เพราะพื้นที่เป็นหน่วยพิทักษ์ของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะชุมพร

- มีโอกาสพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นิยมได้

อุปสรรค

- ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับเจ้าหน้าที่ของอุทยานฯ ไม่ค่อยดีนัก ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างยากลำบาก

3.11 อ่าวหลกคำ

จุดแข็ง

- เป็นพื้นที่ที่มีทัศนียภาพที่สวยงาม
- พื้นที่ยังคงมีความเป็นธรรมชาติสูง
- พื้นที่โดยรอบยังคงมีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์

จุดอ่อน

- ไม่มีป้ายบอกสถานที่ และทางเข้าที่ชัดเจน
- ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก

โอกาส

- สามารถเข้าถึงได้สองทาง ทั้งทางบกและทางเรือ

อุปสรรค

- ไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบ ดูแลที่ชัดเจน
- การเข้าถึงค่อนข้างยากลำบาก

3.12 อ่าวคราม

จุดแข็ง

- มีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์
- มีทัศนียภาพที่สวยงาม และมีความเงียบสงบ
- มีทรัพยากรที่หลากหลาย ทั้งทะเล และภูเขา
- มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น ตกหมึก ดำน้ำตื้น ปีนหน้าผาเป็นต้น
- มีวิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้าน ที่สามารถให้นักท่องเที่ยวเข้าไปสัมผัส ศึกษาเรียนรู้

จุดอ่อน

- ไม่มีป้ายบอกสถานที่ และทางเข้าที่ชัดเจน

โอกาส

- ชาวบ้านมีความร่วมมือ และสนับสนุนกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว
- มีการทำเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่สามารถแลกเปลี่ยนส่งต่อ

นักท่องเที่ยวได้

อุปสรรค

- ไม่มีหน่วยงานภาครัฐเข้าไปสนับสนุนอย่างชัดเจน
- การเข้าถึงค่อนข้างยากลำบาก

3.13 ท้องตมใหญ่

จุดแข็ง

- มีทัศนียภาพที่สวยงาม และเงียบสงบ
- มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และหลากหลาย เช่น ป่าชายเลน ภูเขา

ทรัพยากรได้ทะเล เป็นต้น

- การเดินทางเข้าถึงได้ง่าย เป็นถนนลาดยาง สลับกับคอนกรีต สองเลน ไม่มี

ไหล่ถนน รถทุกชนิดสามารถเข้าถึงได้

- มีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น ดำน้ำตื้น ตกหมึก ปูปลูกป่าชายเลน

เป็นต้น

- มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวที่ครบครัน
- มีวิถีของชาวประมงพื้นบ้านให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส และศึกษาเรียนรู้

- มีกิจกรรมการท่องเที่ยวประจำปีที่มีชื่อเสียง เช่น การบวชทะเล

จุดอ่อน

- ไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวครั้งละจำนวนมากๆ ได้
- การมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวของชุมชนยังน้อยอยู่

โอกาส

- มีการประชาสัมพันธ์ ทั้งทางเว็บไซต์และสื่อต่างๆ ทำให้เป็นที่รู้จักได้อย่าง

กว้างขวาง

- มีการทำเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน
- ชาวบ้านในพื้นที่ไม่ให้ความสำคัญกับพื้นที่

อุปสรรค

- ไม่มีหน่วยงานภาครัฐเข้าไปสนับสนุนอย่างชัดเจน
- บางครั้งสภาพของฤดูกาลไม่เอื้ออำนวยต่อการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว

3.14 สุสานหอย

จุดแข็ง

- เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์และมีความแปลกตา
- พื้นที่มีวิวทิวทัศน์ที่มีความสวยงาม
- มีบรรยากาศที่เงียบสงบ ไม่วุ่นวาย

จุดอ่อน

- ขาดระบบสื่อความหมาย
- ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน

โอกาส

- อยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ สามารถทำโปรแกรมการท่องเที่ยวแบบเชื่อมโยง

ได้

อุปสรรค

- ไม่มีหน่วยงานภาครัฐเข้าไปสนับสนุนอย่างชัดเจน
- การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความลำบาก

3.15 จุดชมวิวหาคาเขื่อน

จุดแข็ง

- สถานที่มีความโดดเด่น และมีความสวยงาม
- มีความเป็นธรรมชาติที่ค่อนข้างจะอุดมสมบูรณ์

- มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน
- การเดินทางเข้าถึงได้ง่าย ติดกับถนนสายหลัก
- มีการสร้างศาลกรมหลวงชุมพรซึ่ง เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในชุมชนและ

พื้นที่ใกล้เคียง

จุดอ่อน

- ไม่มีระบบสื่อความหมายที่ชัดเจน

โอกาส

- มีโอกาสได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ
- สามารถพัฒนาเป็นจุดพักระหว่างเส้นทางได้

อุปสรรค

- มีความขัดแย้งกันระหว่างชาวบ้านกับหน่วยงานที่เข้ามารับผิดชอบดูแลพื้นที่

3.16 หาดทรายรีสวี

จุดแข็ง

- เป็นที่รู้จักของคนในพื้นที่และอยู่ใกล้ชุมชน
- มีร้านอาหารและที่พักไว้คอยบริการนักท่องเที่ยว
- สถานที่มีความโดดเด่น และมีความสวยงาม
- ความเป็นธรรมชาติที่ค่อนข้างจะอุดมสมบูรณ์
- การเดินทางเข้าถึงได้ง่าย ติดกับถนนสายหลัก

จุดอ่อน

- ไม่มีป้ายบอกเส้นทาง และป้ายบอกสถานที่ที่ชัดเจน
- ไม่มีทางลงที่ชัดเจน ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สามารถรู้ได้ว่าจุดไหนที่สามารถลงไป

ประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวได้

- ไม่มีกิจกรรมที่น่าสนใจ ที่จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าไปยังพื้นที่
- ไม่มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

โอกาส

- อยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เช่น อ่าวทุ่งขวัญทอง จุดชมวิวกาฬเกวณ อ่าวมะม่วง สามารถที่จะเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกันได้
- เป็นทางผ่านที่จะไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ซึ่งสามารถที่จะพัฒนาให้เป็นจุดแวะพักรถสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไกล

อุปสรรค

- ไม่มีหน่วยงานภาครัฐเข้าไปดูแลพัฒนาพื้นที่อย่างชัดเจน

3.17 อำเภอวังน้อย

จุดแข็ง

- มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์
- มีทัศนียภาพที่สวยงาม และมีความเงียบสงบ
- มีวิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้าน ที่สามารถให้นักท่องเที่ยวเข้าไปสัมผัส ศึกษาเรียนรู้
- มีบ้านพักโฮมสเตย์ไว้คอยบริการให้กับนักท่องเที่ยว
- มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ศาลา ม้านั่ง โต๊ะขยะ เป็นต้น

จุดอ่อน

- ขาดการประชาสัมพันธ์ ทำให้แหล่งท่องเที่ยวไม่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย

โอกาส

- อยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ สามารถทำโปรแกรมการท่องเที่ยวแบบเชื่อมโยง
- มีภาคเอกชนที่คอยสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวให้กับพื้นที่

อุปสรรค

- ไม่มีหน่วยงานภาครัฐเข้าไปดูแลพัฒนาพื้นที่อย่างชัดเจน

3.18 อำเภอนมม่วง

จุดแข็ง

- พื้นที่อ่าวอยู่ติดกับถนนสายหลัก และขนานกับถนนยาวประมาณ 1 กิโลเมตร
- มีความเป็นธรรมชาติ และวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม สามารถมองเห็นเกาะน้อยใหญ่

จุดอ่อน

- ไม่มีป้ายบอกสถานที่ และเส้นทางที่ชัดเจน
- บริเวณโดยรอบพื้นที่มีความสกปรก เนื่องจากขาดการดูแลรักษา
- ไม่มีทางลงที่ชัดเจน ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สามารถรู้ได้ว่าจุดไหนที่สามารถลงไป

ประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวได้

- ไม่มีกิจกรรมที่น่าสนใจ ที่จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าไปยังพื้นที่
- ไม่มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

โอกาส

- อยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ สามารถทำโปรแกรมการท่องเที่ยวแบบเชื่อมโยง

อุปสรรค

- ไม่มีหน่วยงานภาครัฐเข้าไปดูแลพัฒนาพื้นที่อย่างชัดเจน

4. รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยง จากการศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยงสามารถนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งได้ดังนี้คือ

4.1 รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของชุมชนบ้านโนไร่ ซึ่งจากศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโนไร่ซึ่งเป็นชุมชนชาวประมงพื้นบ้านที่มีพื้นที่ติดต่อกับป่าชายเลนทุ่งคา-สวี คลอคอนได้รับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจากหน่วยพัฒนาป่าเลนที่ 12 จังหวัดชุมพร ทำให้ชุมชนแห่งนี้สามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ค่อนข้างหลากหลายและมีความน่าสนใจอยู่มาก ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของชุมชนบ้านโนไร่นั้นประกอบไปด้วย

- กิจกรรมการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ซึ่งปัจจุบันมีบ้านให้บริการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์อยู่ประมาณ 6-7 หลัง โดยปัจจุบันโฮมสเตย์ของชุมชนบ้านโนไร่ได้ผ่านการประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว
- กิจกรรมการศึกษาวิถีชีวิตชุมชนประมงพื้นบ้าน ชาวบ้านในชุมชนบ้านโนไร่ส่วนใหญ่จะยึดอาชีพการทำประมงพื้นบ้าน ซึ่งนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาสามารถเยี่ยมชมการประกอบอาชีพและร่วมกิจกรรมการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านร่วมกับชาวบ้านได้
- กิจกรรมการดูนก บริเวณรอบพื้นที่ชุมชนบ้านโนไร่เป็นพื้นที่ของป่าชายเลนทุ่งคา-สวี ซึ่งเป็นป่าชายเลนที่ความอุดมสมบูรณ์ที่สุดในฝั่งอ่าวไทย ในพื้นที่แห่งนี้มีนกอาศัยอยู่มากมายหลายชนิดสามารถที่จะประกอบกิจกรรมการดูนกในพื้นที่แห่งนี้ได้โดยเฉพาะในพื้นที่แห่งนี้มีนกกลุ่มพญาแดงที่สามารถพบได้เพียงแห่งเดียวในประเทศไทย
- กิจกรรมการศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลน พื้นที่รอบชุมชนบ้านโนไร่คือพื้นที่อ่าวทุ่งคา-สวีซึ่งเป็นบริเวณป่าชายเลนที่มีความอุดมสมบูรณ์แห่งหนึ่งของประเทศไทยซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาศึกษาเรียนรู้ระบบนิเวศป่าชายเลนในพื้นที่ได้ โดยเฉพาะในบริเวณสถานีพัฒนาป่าชายเลนที่ 12 จังหวัดชุมพร มีการจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติในพื้นที่ป่าชายเลนเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้อีกด้วย
- กิจกรรมพายเรือคายัค ชุมชนบ้านโนไร่อยู่ติดกับปากแม่น้ำสวี ซึ่งเป็นปากแม่น้ำที่อุดมสมบูรณ์โดยเฉพาะพื้นที่ป่าชายเลนริมน้ำ นักท่องเที่ยวสามารถพายเรือคายัคชมความงามสองฝั่งแม่น้ำสวีและพายเข้าไปศึกษาธรรมชาติในป่าชายเลนทุ่งคา-สวีได้ โดยในชุมชนบ้านโนไร่มียูทอร์คพายเรือคายัคไว้คอยบริการนักท่องเที่ยว
- กิจกรรมการตกปลา ตกหมึก บริเวณใกล้ชุมชนบ้านโนไร่มียูตกปลาตกหมึก

นักท่องเที่ยวสามารถคกปลารบริเวณท่าเรือได้ หรือนักท่องเที่ยวที่มีประสงค์ที่จะเดินทางไปตกหมึกก็สามารถเช่าเรือคายัคชมชนออกไปตกหมึกได้อีกด้วย

4.2 รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของน้ำตกโพธิ์สาธิต

- กิจกรรมเล่นน้ำตกและกีฬาทางน้ำ ซึ่งนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาชมน้ำตกโพธิ์สาธิต สามารถเล่นน้ำตกและประกอบกิจกรรมกีฬาทางน้ำที่มีให้เล่นได้ไม่ว่าจะเป็นจักรยานน้ำ เรือพายหรือห่วงยางที่มีเอกชนคอยบริการในบริเวณน้ำตก
- กิจกรรมปิกนิก โดยในพื้นที่น้ำตกโพธิ์สาธิตนั้นมีร้านอาหารไว้คอยบริการนักท่องเที่ยวอยู่แล้ว แต่นักท่องเที่ยวสามารถนำอาหารมารับประทานไว้ในจุดที่จัดเตรียมไว้ให้ได้ ซึ่งในพื้นที่จะมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลและจัดระเบียบการใช้พื้นที่ก่อนข้างคิ
- กิจกรรมศึกษาธรรมชาติ รอบๆพื้นที่น้ำตกโพธิ์สาธิตยังมีสภาพธรรมชาติที่มีความร่มรื่นและสวยงาม ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถชื่นชมธรรมชาติในพื้นที่ได้อย่างใกล้ชิด
- กิจกรรมการถ่ายภาพ น้ำตกโพธิ์สาธิตแม้จะเป็นน้ำตกขนาดเล็กแต่ก็มีความสวยงามอยู่ในระดับหนึ่งซึ่งนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชมก็นิยมที่จะถ่ายภาพกลับไปเป็นที่ระลึก

4.3 รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร

- กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชมในศูนย์วิจัยพืชสวนจังหวัดชุมพร สามารถทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการเรียนรู้ด้านการเกษตรที่โดดเด่นของพื้นที่แห่งนี้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องมะพร้าว โกโก้หรือพืชพรรณอื่นๆ ที่มีอยู่ในศูนย์แห่งนี้
- การศึกษาดูงาน ศูนย์วิจัยพันธุ์พืชจังหวัดชุมพรเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีการศึกษาวิจัยและส่งเสริมงานด้านการเกษตรในพื้นที่จังหวัดชุมพร ซึ่งเป็นศึกษาดูงานด้านการเกษตรที่ครบวงจรแห่งหนึ่งของภาคใต้ซึ่งผู้ที่สนใจสามารถติดต่อเข้าศึกษาดูงานได้

4.4 รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของวัดพระธาตุสวี

- กิจกรรมการท่องเที่ยวทางศาสนา วัดพระธาตุสวีถือเป็นแหล่งสำคัญที่ศาสนาที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดชุมพร ซึ่งนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชมก็มีการสักการะพระธาตุและในการทำกิจกรรมทางศาสนาอื่นๆ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ได้เป็นอย่างดี
- กิจกรรมการถ่ายภาพ สิ่งก่อสร้างในบริเวณวัดพระธาตุสวีนอกจากจะมีความเก่าแก่แล้วยังมีความสวยงาม ซึ่งนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชมสามารถถ่ายภาพตามจุดต่างๆที่มีความสวยงามและมีความสำคัญในวัดแห่งนี้ได้

4.5 รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของวัดถ้ำขวัญเมือง

- กิจกรรมการท่องเที่ยวทางศาสนา นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามายังวัดถ้ำขวัญเมืองสามารถประกอบกิจกรรมตามหลักพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดีเพราะวัดแห่งนี้ได้จัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่พุทธศาสนิกชนอย่างครบครัน
- กิจกรรมการท่องเที่ยวถ้ำ ในบริเวณถ้ำขวัญเมืองนักท่องเที่ยวสามารถเข้าเที่ยวชมภายในถ้ำขวัญเมืองที่มีหินงอกหินย้อยที่งดงาม ตลอดจนภายในยังมีพระพุทธรูปในถ้ำให้นักท่องเที่ยวได้สักการะอีกด้วย
- กิจกรรมชมวิวาททัศน์และถ่ายภาพ บริเวณส่วนหนึ่งของวัดถ้ำขวัญเมืองจะเป็นยอดเขาที่นักท่องเที่ยวสามารถขึ้นไปชมวิวาททัศน์และถ่ายภาพเป็นที่ระลึกได้

4.6 รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของถ้ำทิพย์ปริดา

- กิจกรรมการท่องเที่ยวถ้ำ ภายในถ้ำทิพย์ปริดายังมีสภาพธรรมชาติที่ยังคงสมบูรณ์มีหินงอกหินย้อยที่มีความสวยงาม นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวชมภายในถ้ำได้อย่างใกล้ชิด มีการพัฒนาเส้นทางเดินเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเที่ยวชม
- กิจกรรมการศึกษาธรรมชาติ ภายในถ้ำทิพย์ปริดายังมีสภาพถ้ำที่ยังมีความเป็นธรรมชาติอยู่สูงนักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้และศึกษาข้อมูลต่างๆภายในถ้ำได้ ไม่ว่าจะเป็นการเกิดถ้ำ การเกิดหินงอกหินย้อยหรือจะเป็นการเรียนรู้ถึงสิ่งมีชีวิตชนิดต่างๆภายในถ้ำได้
- กิจกรรมการถ่ายภาพ ภายในถ้ำทิพย์ปริดายังมีสภาพของหินงอกหินย้อยที่มีความสมบูรณ์สวยงามนักท่องเที่ยวสามารถถ่ายภาพเป็นที่ระลึกได้

4.7 รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของถ้ำธารน้ำลอด

- กิจกรรมการท่องเที่ยวถ้ำ ถ้ำธารน้ำลอดเป็นถ้ำที่ยังมีสภาพความเป็นธรรมชาติอยู่สูง นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าเที่ยวชมความงดงามภายในถ้ำได้อย่างสะดวก
- กิจกรรมการถ่ายภาพ ถ้ำธารน้ำลอดเป็นถ้ำที่มีหินงอกหินย้อยที่สวยงาม นักท่องเที่ยวสามารถถ่ายภาพตามจุดต่างๆภายในถ้ำได้อย่างใกล้ชิด

4.8 รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของอ่าวโดนค

- กิจกรรมการถ่ายภาพ อ่าวโดนคแม้จะเป็นอ่าวขนาดเล็กแต่ก็ยังมีสภาพที่ยังคงความสมบูรณ์สวยงามอยู่ นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาประกอบกิจกรรมการชมวิวาททัศน์และถ่ายภาพเป็นที่ระลึกได้
- กิจกรรมเล่นน้ำทะเล บริเวณอ่าวครามจะเป็นหาดทรายขาวละเอียด น้ำทะเลค่อนข้างใสและมีความปลอดภัยค่อนข้างสูง นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาประกอบกิจกรรมการดำน้ำได้

- กิจกรรมปิกนิก นักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังอ่าวโดนดสามารถเข้ามาประกอบกิจกรรมการปิกนิกเพื่อการพักผ่อนได้ แต่ปัจจุบันยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการรองรับนักท่องเที่ยว

4.9 รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของอ่าวมะขาม

- กิจกรรมการถ่ายภาพ อ่าวมะขามเป็นอ่าวขนาดเล็กที่มีจุดถ่ายภาพที่มีความสวยงาม นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาถ่ายภาพสวยๆเป็นที่ระลึกได้
- กิจกรรมเล่นน้ำทะเล บริเวณอ่าวมะขามมีน้ำใส หาดทรายขาวเหมาะแก่การเล่นน้ำทะเลเป็นอย่างยิ่ง
- กิจกรรมปิกนิก นักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังอ่าวมะขามสามารถเข้ามาทำกิจกรรมการปิกนิกในพื้นที่ได้ แต่ปัจจุบันยังไม่มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

4.10 รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของอ่าวหลักแพะ

- กิจกรรมการถ่ายภาพ บริเวณอ่าวหลักกามีทั้งพื้นที่อ่าวที่มีความสวยงามและมีภูเขาหินปูนริมทะเลที่มีสภาพภูมิทัศน์ที่มีความสวยงามเป็นอย่างยิ่ง นักท่องเที่ยวสามารถประกอบกิจกรรมการถ่ายภาพในพื้นที่แห่งนี้ได้
- กิจกรรมเล่นน้ำทะเล บริเวณชายหาดอ่าวหลักกามีชายหาดที่มีความสวยงามและร่มรื่นเหมาะแก่การเล่นน้ำทะเลเป็นอย่างมาก
- กิจกรรมปิกนิก บริเวณอ่าวหลักกามีนักท่องเที่ยวสามารถประกอบกิจกรรมการปิกนิกได้ โดยในพื้นที่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการรองรับนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นชุดม้านั่ง ศาลาพักผ่อนและห้องน้ำ ตลอดจนมีเจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกและดูแลความปลอดภัยในพื้นที่ด้วย
- กิจกรรมการศึกษาระบบนิเวศป่าชายหาด ป่าชายเลน บริเวณใกล้อ่าวหลักกามีพื้นที่ป่าชายเลนที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปเพื่อการชมและศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศป่าชายเลนได้
- กิจกรรมการพักผ่อนด้วยแดด ในพื้นที่อ่าวหลักกามีที่ตั้งของหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะชุมพร ที่มีการจัดทำลานพักผ่อนสำหรับแดดและห้องน้ำตลอดจนพื้นที่ปิกนิกไว้คอยบริการนักท่องเที่ยวที่มีความประสงค์จะพักผ่อนในบริเวณอ่าวหลักก่า

4.11 รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของอ่าวหลักก่า

- กิจกรรมการถ่ายภาพ อ่าวหลักแพะอาจจะเข้าถึงได้ค่อนข้างยาก แต่เป็น

อ่าวที่มีความสวยงามและมีความเป็นธรรมชาติอยู่สูงมากนักท่องเที่ยวสามารถประกอบกิจกรรมการถ่ายภาพในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

- กิจกรรมเล่นน้ำทะเล อ่าวหลักแพะเป็นอ่าวที่มีความสวยงาม ปลอดภัย เหมาะแก่การเล่นน้ำทะเลเป็นอย่างมาก
- กิจกรรมปิกนิก นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามายังอ่าวหลักแพะสามารถที่จะประกอบอาหารได้ด้วยตัวเองหรือนำอาหารมารับประทานร่วมกันในพื้นที่ได้ แต่ยังไม่มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

4.12 รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของอ่าวคราม

- กิจกรรมการพักผ่อนแบบโฮมสเตย์ ในพื้นที่อ่าวครามซึ่งเป็นที่ตั้งของชุมชนชาวประมงพื้นบ้านริมทะเล มีบ้านพักแบบโฮมสเตย์ไว้คอยบริการนักท่องเที่ยวที่สนใจ
- กิจกรรมการศึกษาวิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้าน ชุมชนอ่าวครามเป็นชุมชนประมงพื้นบ้านขนาดเล็กที่ยังคงสภาพความดั้งเดิมอยู่ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวสามารถเที่ยวชมและศึกษาวิถีชีวิตชุมชนชาวประมงพื้นบ้านในชุมชนอ่าวครามได้
- กิจกรรมการถ่ายภาพ บริเวณอ่าวครามมีสภาพภูมิทัศน์ที่งดงามอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดชุมพร ทั้งสภาพสวยงามงามของชายหาดและท้องทะเลหรือจะเป็นบ้านเรือนชุมชนชาวประมงพื้นบ้านที่อยู่ริมทะเล ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถถ่ายภาพเป็นที่ระลึกได้
- กิจกรรมเล่นน้ำทะเล บริเวณอ่าวครามมีสภาพชายหาดและน้ำทะเลที่สวยงาม นักท่องเที่ยวสามารถเล่นน้ำทะเลได้

4.13 รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของบ้านท้องตมใหญ่

- กิจกรรมการพักผ่อนแบบโฮมสเตย์ ในชุมชนท้องตมใหญ่มีการให้บริการที่พักแบบโฮมสเตย์ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเลือกพักในรูปแบบนี้ได้
- กิจกรรมการศึกษาวิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้าน ชุมชนท้องตมใหญ่เป็นชุมชนชาวประมงพื้นบ้านที่ยังมีสภาพวิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์ นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาศึกษาวิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้านในชุมชนนี้ได้
- กิจกรรมการถ่ายภาพ บริเวณชุมชนท้องตมใหญ่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นอ่าวที่มีความสวยงาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลาเช้าที่พระอาทิตย์ขึ้นจากทะเล นักท่องเที่ยวสามารถถ่ายภาพเป็นที่ระลึกได้
- กิจกรรมตกหมึก ตกปลา ในชุมชนท้องตมใหญ่มีเรือที่ให้บริการตกหมึก ตกปลาที่นักท่องเที่ยวสามารถเช่าเรือไปทำกิจกรรมเหล่านี้ได้
- กิจกรรมการดำน้ำ การเที่ยวเกาะ นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในชุมชน

ห้องคมนาใหญ่สามารถเช่าเรือไปท่องเที่ยวตามเกาะแก่งต่างๆที่ใกล้ๆกับชุมชนได้ ไม่ว่าจะเป็นเกาะมัดหวาย เกาะมะพร้าวหรือเกาะแรด

- กิจกรรมศึกษาดูงาน ชุมชนห้องคมนาใหญ่เป็นชุมชนที่มีชื่อเสียงด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล ซึ่งเหมาะสำหรับเป็นที่ศึกษาดูงานกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้

- กิจกรรมดำน้ำ บริเวณเกาะแก่งต่างๆที่อยู่ใกล้ชุมชนห้องคมนาใหญ่ นักท่องเที่ยวสามารถเช่าเรือและอุปกรณ์ดำน้ำเพื่อไปประกอบกิจกรรมการดำน้ำในพื้นที่แนวปะการังเหล่านี้ได้

4.14 รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของอุทยานหอย

- กิจกรรมการศึกษาด้านธรณีวิทยา บริเวณอุทยานหอยนักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพธรรมชาติและสภาพทางธรณีวิทยาในพื้นที่อุทยานหอยได้

- กิจกรรมการถ่ายภาพ บริเวณอุทยานหอยมีสภาพภูมิทัศน์ที่มีความสวยงาม นักท่องเที่ยวสามารถถ่ายภาพเป็นที่ระลึกได้

4.15 รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของจุดชมวิวกาฮาลัน

- กิจกรรมการชมวิถีชีวิต บริเวณจุดชมวิวกาฮาลันมีสภาพภูมิทัศน์ที่มีความสวยงามสามารถมองเห็นอ่าวทุ่งคา-สวี ซึ่งมีสภาพภูมิทัศน์ของท้องทะเลน่านน้ำชายเลนที่สมบูรณ์สวยงาม

- กิจกรรมการสักการะศาลกรมหลวงชุมพร บริเวณจุดชมวิวกาฮาลันมีการจัดสร้างศาลกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาสักการะศาลแห่งนี้ได้

- กิจกรรมการถ่ายภาพ บริเวณจุดชมวิวกาฮาลันมีจุดถ่ายภาพที่มีทัศนียภาพที่สวยงามอยู่หลายจุดซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถถ่ายภาพเป็นที่ระลึกได้

4.16 รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของหาดทรายรีสวี

- กิจกรรมการถ่ายภาพ หาดทรายรีสวีเป็นบริเวณที่มีสภาพภูมิทัศน์ที่มีความสวยงาม นักท่องเที่ยวสามารถถ่ายภาพเป็นที่ระลึกได้

- กิจกรรมเล่นน้ำทะเล นักท่องเที่ยวสามารถเล่นน้ำทะเลในบริเวณหาดทรายรี-สวีได้ เพราะมีสภาพชายหาดที่มีความสวยงามและมีความปลอดภัยสูง

- กิจกรรมปิกนิก นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาประกอบกิจกรรมการรับประทานอาหารในบริเวณหาดทรายรี ซึ่งมีทั้งการให้บริการอาหารและเครื่องดื่มแก่นักท่องเที่ยวหรือนักท่องเที่ยวสามารถนำอาหารมารับประทานเองได้

4.17 รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของอ่าวทุ่งขวัญทอง

- กิจกรรมการพักแรมแบบโฮมสเตย์ บริเวณอ่าวทุ่งขวัญทองมีการให้บริการที่พักแบบโฮมสเตย์ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้าพักได้

- กิจกรรมการศึกษาวิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้าน ชุมชนอ่าวทุ่งขวัญทองเป็นชุมชนประมงพื้นบ้านขนาดเล็กที่ยังคงรักษาวิถีชีวิตดั้งเดิมเอาไว้ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนประมงพื้นบ้านในพื้นที่แห่งนี้ได้

- กิจกรรมการถ่ายภาพ บริเวณใกล้ชุมชนอ่าวทุ่งขวัญทองจะเป็นเนินเขาที่มีสภาพความสวยงามนักท่องเที่ยวสามารถถ่ายภาพเป็นที่ระลึกได้

4.18 รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของอ่าวมะม่วง

- กิจกรรมการถ่ายภาพ บริเวณอ่าวมะม่วงยังมีสภาพภูมิทัศน์ที่มีความสวยงามที่นักท่องเที่ยวสามารถถ่ายภาพเป็นที่ระลึกได้

- กิจกรรมเล่นน้ำทะเล บริเวณอ่าวมะม่วงเป็นจุดที่เหมาะสมสำหรับการเล่นน้ำทะเลเพราะมีสภาพของหาดทรายที่สวยงามและมีความปลอดภัยสูง

- กิจกรรมปิกนิก นักท่องเที่ยวสามารถทำกิจกรรมการปิกนิกในพื้นที่อ่าวมะม่วงได้

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่องศักยภาพและรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยงสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการของชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยง

ซึ่งจากการศึกษาพบว่าแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยงมีช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการอยู่ 3 ประเภทคือ แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา (Semi-Developed-SD) ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 10 แหล่ง ประกอบไปด้วย 1) ชุมชนบ้านโนไร่ 2) น้ำตกโพธิ์ศาลี 3) ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร 4) วัดพระธาตุสวี 5) วัดถ้ำขวัญเมือง 6) ถ้ำทิพย์ปริดา 7) อ่าวคราม 8) ท้องคมใหญ่ 9) จุดชมวิวนาหว้าถ่าน 10) หาดทรายรีสวี แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติใช้ยานยนต์ (Semi-primitive Motorized - SPM) ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 7 แหล่ง ประกอบไปด้วย 1) ถ้ำธารน้ำลอด 2) อ่าวโดนค 3) อ่าวมะขาม 4) อ่าวหลักแพะ 5) สุสานหอย 6) อ่าวทุ่งขวัญทอง 7) อ่าวมะม่วง และแหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติไม่ใช้ยานยนต์ (Semi-primitive Non-motorized -SPNM) จำนวน 1 แหล่ง คือ อ่าวหลักกำไยสามารถสรุปผลการประเมินช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการตามตารางดังนี้คือ

ตารางที่ 37 สรุปช่วงชั้น โอกาสด้านนันทนาการของชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยง

แหล่งท่องเที่ยว	ช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ
1. ชุมชนบ้านโนไร่	แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา (Semi-Developed-SD)
2. น้ำตกโพธิ์ศาลี	แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา (Semi- Developed-SD)
3. ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร	แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา (Semi- Developed-SD)
4. วัดพระธาตุสวี	แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา (Semi- Developed-SD)
5. วัดถ้ำขวัญเมือง	แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา (Semi- Developed-SD)
6. ถ้ำทิพย์ปริดา	แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา (Semi- Developed-SD)

7. ถ้ำธารน้ำลอด	แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติใช้ยานยนต์ (Semi-primitive Motorized - SPM)
8. อ่าวโคโค	แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติใช้ยานยนต์ (Semi-primitive Motorized - SPM)
9. อ่าวมะฆา	แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติใช้ยานยนต์ (Semi-primitive Motorized - SPM)
10. อ่าวหลกแพะ	แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติใช้ยานยนต์ (Semi-primitive Motorized - SPM)
11. อ่าวหลกกำ	แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติไม่ใช้ยานยนต์ (Semi-primitive Non-motorized -SPNM)
12. อ่าวคราม	แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา (Semi-Developed-SD)
13. ท้องคมใหญ่	แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา (Semi-Developed-SD)
14. สุสานหอย	แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติใช้ยานยนต์ (Semi-primitive Motorized - SPM)
15. จุดชมวิเวาหัวถ่าน	แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา (Semi- Developed-SD)
16. หาดทรายรีสวี	แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา (Semi- Developed-SD)
17. อ่าวทุ่งขวัญทอง	แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติใช้ยานยนต์ (Semi-primitive Motorized - SPM)
18. อ่าวมะม่วง	แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติใช้ยานยนต์ (Semi-primitive Motorized - SPM)

2. ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโนไไร่และพื้นที่เชื่อมโยง

ซึ่งจากผลการศึกษาสามารถสรุประดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านโนไไร่และพื้นที่เชื่อมโยงออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งประกอบไปด้วย 1. แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพระดับสูงจำนวน 2 แหล่งประกอบไปด้วย 1) ชุมชนบ้านโนไไร่และ 2) ชุมชนท้องคมใหญ่ 2. แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพระดับปานกลาง จำนวน 7 แหล่ง ประกอบไปด้วย 1) ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร

2) วัดพระธาตุสุวี 3) วัดถ้ำขวัญเมือง 4) อ่าวหลักแพะ 5) อ่าวคราม 6) จุดชมวิวกาฬสินธุ์ 7) อ่าวทุ่งขวัญทอง และ 3. แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพระดับต่ำ จำนวน 8 แหล่ง ประกอบด้วย 1) น้ำตกโพธิ์สาละ 2) ถ้ำทิพย์ปรีดา 3) ถ้ำธารน้ำลอด 4) อ่าวโคก 5) อ่าวมะขาม 6) อ่าวหลักคำ 7) สุสานหอย 8) อ่าวมะม่วง ซึ่งสามารถสรุปผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยงตามตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 38 สรุประดับศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยง

แหล่งท่องเที่ยว	ระดับศักยภาพ
1.ชุมชนบ้านโนไร่	สูง
2.น้ำตกโพธิ์สาละ	ต่ำ
3.ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร	ปานกลาง
4.วัดพระธาตุสุวี	ปานกลาง
5.วัดถ้ำขวัญเมือง	ปานกลาง
6.ถ้ำทิพย์ปรีดา	ต่ำ
7.ถ้ำธารน้ำลอด	ต่ำ
8.อ่าวโคก	ต่ำ
9.อ่าวมะขาม	ต่ำ
10.อ่าวหลักแพะ	ปานกลาง
11.อ่าวหลักคำ	ต่ำ
12.อ่าวคราม	ปานกลาง
13.ชุมชนท่องเที่ยวคนใหญ่	สูง
14.สุสานหอย	ต่ำ
15.จุดชมวิวกาฬสินธุ์	ปานกลาง
16.หาดทรายสีวี	ต่ำ
17.อ่าวทุ่งขวัญทอง	ปานกลาง
18.อ่าวมะม่วง	ต่ำ

3. การวิเคราะห์สถานะแวดล้อม (Swot Analysis) ของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านโนไร่ และพื้นที่เชื่อมโยง ซึ่งจากการวิเคราะห์สถานะแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 18 แห่ง สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้ คือ

3.1 จุดแข็งด้านการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยง

- แหล่งท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มีสภาพความคึกคักสูง
- แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย
- แหล่งท่องเที่ยว โดยส่วนใหญ่สามารถเชื่อมโยงถึงกันได้โดยง่าย
- สามารถมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายสำหรับแหล่งท่องเที่ยว

ทั้งหมด

- ชุมชนส่วนใหญ่มีความตื่นตัวด้านกาท่องเที่ยว
- แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐเป็นอย่างดี

3.2 จุดอ่อนด้านการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยง

- แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งขาดการปรับปรุงและดูแล
- แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ขาดการบริการสื่อความหมายสำหรับ
- แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลและอำนวยความสะดวก

นักท่องเที่ยว

ให้แก่นักท่องเที่ยว

- สิ่งอำนวยความสะดวกมีไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว
- แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี
- แหล่งท่องเที่ยวค่อนข้างจะมีความหลากหลาย

3.3 โอกาสด้านการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยง

- สามารถสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายได้ในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอสวีและพื้นที่เชื่อมโยงทั้งหมด
- การพัฒนาการท่องเที่ยว โดยสร้างเป็นเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนใน

จังหวัดชุมพร

- แหล่งท่องเที่ยว โดยส่วนใหญ่อยู่ไม่ไกลจากถนนสายหลักมากนัก
- สามารถที่จะพัฒนาเป็นจุดพักรถได้

3.4 อุปสรรคด้านการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยง

- กระแสการท่องเที่ยวที่มีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง
- งบประมาณของท้องถิ่นที่สนับสนุนการท่องเที่ยวมีค่อนข้างน้อย

- จังหวัดชุมพรเป็นเมืองผ่านมีนักท่องเที่ยวแวะทำกิจกรรมการท่องเที่ยวค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆ
- แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งประสบกับภัยธรรมชาติอยู่บ่อยครั้ง ทำให้เกิดความเสื่อมโทรม

4. รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของชุมชนบ้านโนไระและพื้นที่เชื่อมโยง ซึ่งจากผล การศึกษาด้านช่วงชั้น โอกาสด้านนันทนาการและศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ตลอดจนการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม (Swot Analysis) ของแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 18 แห่ง แล้วพบว่ารูปแบบการท่องเที่ยว ของชุมชนบ้านโนไระและพื้นที่เชื่อมโยงสามารถสรุปรวมกันได้ตามสภาพแวดล้อมที่แตกต่าง ต่างกันได้ดังนี้

4.1 แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และอาจมีหน่วยงานเข้ามาพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับกิจกรรมต่างๆรวมถึงกิจกรรมต่างที่เกิดขึ้นใน พื้นที่ ซึ่งจากการศึกษาพบว่ามีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลายแห่งก็มีการจัดกิจกรรมทาง วัฒนธรรมเกิดขึ้นในพื้นที่ดังกล่าวด้วย เช่น การสร้างวัดบนภูเขา การสร้างพระพุทธรูปในถ้ำเป็น ต้น ซึ่งรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ประกอบไปด้วย

- กิจกรรมการศึกษาธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางเรียนรู้ระบบนิเวศ ในพื้นที่ป่า ป่าชายหาด ป่าชายเลนหรือจะเป็นการพายเรือ นั่งเรือชมธรรมชาติในพื้นที่ต่างๆ ตลอดจนการดูนกและศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับสัตว์ป่าเป็นต้น
- กิจกรรมกีฬาทางน้ำ ไม่ว่าจะเป็นการเล่นน้ำ การพายเรือคายัค การตก หมึก ตกปลา การดำน้ำตื้น การดำน้ำลึก ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเลือกประกอบกิจกรรมเหล่านี้ตาม ศักยภาพของพื้นที่ได้
- กิจกรรมชมวิวทิวทัศน์/การถ่ายภาพ ซึ่งในสถานที่ซึ่งมีความสวยงามตาม ธรรมชาตินักท่องเที่ยวสามารถประกอบกิจกรรมการชมวิวทิวทัศน์หรือถ่ายรูปเป็นที่ระลึกในการมา เยือนแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งได้
- กิจกรรมการปิกนิก ในสถานที่ตามธรรมชาติที่มีความเหมาะสม นักท่องเที่ยวสามารถนำอาหารมารับประทานร่วมกันหรือประกอบอาหารสำหรับการรับประทาน ได้หรือบางที่พื้นที่ธรรมชาติก็อาจมีร้านอาหารไว้คอยอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวอีก ทางหนึ่ง
- กิจกรรมการเรียนรู้ด้านธรณีวิทยา ในสถานที่บางแห่ง เช่น ถ้ำ หน้าผา

ภูเขา ชายหาด อาจจะมีลักษณะทางธรณีวิทยาที่มีความพิเศษไปกว่าพื้นที่อื่นๆ ซึ่งนักท่องเที่ยวที่เข้ามาสามารถเข้าไปศึกษาเรียนรู้ด้านธรณีวิทยา เช่น กาเกิดถ้ำ การเกิดหินงอกหินย้อย การเกิดซากฟอสซิลในพื้นที่เหล่านี้

- กิจกรรมการพักแรมด้วยเต็นท์ ในพื้นที่ธรรมชาติบางแห่งก็จะมีจุดหรือลานกางเต็นท์ไว้คอยบริการนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักค้างคืนในพื้นที่ธรรมชาติต่างๆได้ โดยในพื้นที่ก็จะมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักค้างแรมในพื้นที่ เช่น ลานกางเต็นท์ ระบบน้ำระบบไฟ ห้องน้ำ เป็นต้น

4.2 แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นมา ซึ่งมูลเหตุสำคัญอาจไม่ใช่เพื่อประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียวแต่อาจเกิดจากสาเหตุอื่นๆด้วย เช่น การสร้างวัดเพื่อเป็นแหล่งยึดเหนี่ยวจิตใจของพุทธศาสนิกชน เป็นต้น ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมหลายแห่งก็จะมีความสัมพันธ์กับชุมชนด้วย โดยกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ประกอบไปด้วย

- กิจกรรมการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ เป็นการพักแรมร่วมกับชาวบ้านหรือพื้นที่ที่ชุมชนได้จัดเตรียมไว้ให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตในท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็น การประกอบอาชีพ การประกอบอาหาร วัฒนธรรมท้องถิ่นร่วมไปกับการพักค้างแรมได้

- การศึกษาวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น ซึ่งชุมชนแต่ละแห่งก็จะมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมประเพณีต่างๆที่แตกต่างกันออกไป นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวยังท้องถิ่นต่างๆก็สามารถที่จะศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมของชุมชนดังกล่าวได้

- การท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ส่วนใหญ่ก็จะประกอบอาชีพการเกษตรไม่ว่าจะเป็น การทำสวน ทำนาหรือทำการประมง ซึ่งนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือนชุมชนเหล่านี้ก็สามารถที่จะศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับการเกษตรในพื้นที่เหล่านี้ได้

- การศึกษาดูงาน ในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนหลายแห่งมีชื่อเสียงในด้าน การจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นหรือการจัดการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งชุมชนเหล่านี้ก็เหมาะสมที่จะเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้หรือศึกษาดูงานแก่ชุมชนหรือองค์กรอื่นๆได้

- การท่องเที่ยวเชิงศาสนา ในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมหลายแห่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นศาสนสถานหรือเป็นแหล่งสำคัญทางศาสนาในท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งนักท่องเที่ยวที่เข้าไปเที่ยวชมก็สามารถประกอบหรือร่วมกิจกรรมทางศาสนาในพื้นที่เหล่านั้นได้

- กิจกรรมการถ่ายภาพ ในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมหลายแห่งจะมี

ความสวยงามของสิ่งก่อสร้างหรือสถาปัตยกรรมในพื้นที่มีเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่นักท่องเที่ยวสามารถถ่ายภาพเป็นที่ระลึกได้

อภิปรายผล

โครงการวิจัยเรื่องศักยภาพและรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของชุมชนบ้านในไร่และพื้นที่เชื่อมโยงสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการของชุมชนบ้านในไร่และพื้นที่เชื่อมโยง

พบว่าช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการของชุมชนบ้านในไร่และพื้นที่เชื่อมโยงมีอยู่ด้วยกัน 3 ประเภทคือ 1) แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา (Semi-Developed-SD) จำนวน 10 แหล่ง 2) แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งชนชาติใช้ยานยนต์ (Semi-primitive Motorized - SPM) จำนวน 7 แหล่ง และ 3) แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งชนชาติไม่ใช้ยานยนต์ (Semi-primitive Non-motorized -SPNM) จำนวน 1 แหล่ง ซึ่งจะเห็นได้ว่าแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านในไร่และพื้นที่เชื่อมโยงส่วนใหญ่มีช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนาเพราะว่าแหล่งที่เที่ยวส่วนใหญ่เป็นแหล่งชนชาติ ชุมชนท้องถิ่นหรือแหล่งวัฒนธรรมที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิมพอสมควร รองลงมาคือแหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งชนชาติใช้ยานยนต์เป็นเพราะแหล่งท่องเที่ยวทางชนชาติเหล่านี้มีการปรับปรุงพัฒนาเปลี่ยนแปลงพื้นที่ไปบ้างแต่ก็คงคงความเป็นชนชาติดั้งเดิมอยู่ ส่วนแหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งชนชาติไม่ใช้ยานยนต์นั้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางชนชาติที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพจากเดิมเพียงเล็กน้อยพื้นที่เกือบทั้งหมดยังคงความเป็นชนชาติอยู่ แต่การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ไม่พบแหล่งท่องเที่ยวประเภทพัฒนามาก (Developed-D) และแหล่งท่องเที่ยวประเภทชนชาติสันโดษ (Primitive - P) เลย

สอดคล้องกับที่โครงการศึกษาวิจัยการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม, 2544 กล่าวไว้ว่าการแบ่งช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการของแหล่งท่องเที่ยวจะใช้หลักการแบ่งประเภทแหล่งท่องเที่ยวลักษณะนี้ใช้ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ (Physical settings) ลักษณะทางสังคม (Social settings) และลักษณะการจัดการพื้นที่ (Managerial settings) เป็นตัวกำหนด ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะมีส่วนสำคัญในการวางแผนให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ได้

2. ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านในไร่และพื้นที่เชื่อมโยง

ซึ่งจากการศึกษาพบว่าศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านในไร่และพื้นที่เชื่อมโยงนั้นมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวอยู่ 3 ระดับ คือ 1) แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวอยู่ในระดับสูง จำนวน 2 แหล่ง 2) แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในระดับปานกลางจำนวน 7 แหล่ง และ 3) แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวอยู่

ในระดับปานกลางจำนวน 8 แห่ง ซึ่งจะเห็นได้ว่าแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 18 แห่ง ส่วนใหญ่มีศักยภาพอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำทั้งสิ้น จากการศึกษาพบว่าแหล่งท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ยังขาดการพัฒนาพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว ตลอดจนการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ดี ทั้งๆที่แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งนั้นมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวที่จะสามารถพัฒนาได้ในอนาคตแต่ก็ต้องมีแนวทางในการพัฒนาที่ถูกต้อง สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2549 ได้กล่าวไว้ว่าตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเพื่อบ่งชี้สถานภาพปัจจุบัน ได้จากการตรวจสอบเอกสารและอ้างอิงผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยปัจจัยที่นำมาพิจารณา ประกอบด้วย ด้านทรัพยากร ด้านการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และการสื่อความหมาย ด้านการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม และด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งหากแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นสามารถที่จะพัฒนาองค์ประกอบเหล่านี้ให้ดีขึ้นก็สามารถที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นได้

3. การวิเคราะห์สถานะแวดล้อม (Swot Analysis) ของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยง

จากการศึกษาพบว่าแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยงหลายแห่งนั้นมีจุดแข็งและโอกาสด้านการท่องเที่ยวที่ค่อนข้างดี ทั้งในเรื่องศักยภาพของพื้นที่ ความมีเอกลักษณ์ของท้องถิ่นหรือโอกาสในการเชื่อมโยงและเส้นทางการคมนาคมที่สะดวกรวดเร็ว หากแต่ขาดการพัฒนาและการจัดการที่มีประสิทธิภาพ แต่ในขณะเดียวกันนั้นแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งก็ยังมีจุดอ่อนและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวค่อนข้างสูง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องศักยภาพของพื้นที่ งบประมาณในการพัฒนา การบริหารจัดการที่ดีหรือจะเป็นองค์กรที่เข้ามาสนับสนุนกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2549 ได้กล่าวไว้ว่าการที่จะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้นั้น จะต้องประกอบไปด้วย 1) แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรท่องเที่ยว 2) สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ 3) ตลาดการท่องเที่ยว ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะมีส่วนสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จได้

4. รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยง

จากการศึกษาพบว่าทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชนบ้านโนไร่และพื้นที่เชื่อมโยงนั้น มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ค่อนข้างพร้อมสำหรับการรองรับการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นตามศักยภาพของพื้นที่ที่มีอยู่ แต่สิ่งที่ยังขาดอยู่ก็คือการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยวและการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540 ที่

กล่าวถึงศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในองค์ประกอบด้านกิจกรรมและการเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ศึกษาไว้ว่าแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพนั้นจะต้อง 1) ประโยชน์และความคุ้มค่าในการเรียนรู้ 2) รูปแบบ เนื้อหา ความรู้และ วิธีการสื่อความหมายที่เหมาะสม 3) ความหลากหลายของกิจกรรมในพื้นที่ 4) กิจกรรมมีความเหมาะสมหรือเอื้ออำนวยต่อกระบวนการสร้างจิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยว 5) กิจกรรมเอื้ออำนวยหรือเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งหากแหล่งท่องเที่ยวสามารถดำเนินกิจกรรมตามองค์ประกอบนี้ได้ แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นก็สามารที่จะเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะ

- ภาครัฐและเอกชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของท้องถิ่นเพิ่มขึ้น
- ผู้ที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยวต่างๆควรมีแผนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรมและมีทิศทางที่ถูกต้อง
- องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยวอยู่ควรที่จะมีการจัดสรรงบประมาณลงไปเพื่อพัฒนาและดูแลแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นนั้นๆ
- ผู้ที่มีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวควรมีการพัฒนาในด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น
- ควรที่จะมีการพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบของเครือข่ายการท่องเที่ยวทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- ควรที่จะมีการวิจัยเพื่อประเมินผล ติดตามและตรวจสอบการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง
- ควรที่จะมีการฝึกฝนนักวิจัยในท้องถิ่นเพื่อการศึกษาเรียนรู้และวิจัยด้านการท่องเที่ยวและทรัพยากรในท้องถิ่นของตนเอง
- ควรมีการวิจัยเชิงพัฒนา (Research and Development) เพื่อการศึกษาวิจัยและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กองอนุรักษ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2543. มาตรฐานการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.
เอกสารประกอบการสัมมนา.
- โครงการศึกษาวิจัยการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม. 2544. โครงการศึกษาเพื่อจัดทำดัชนีวัดคุณภาพ
มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิตศักดิ์ พุฒจร. 2545. การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อจัดทำทำเนียบแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. นครศรีธรรมราช.
- ชลรงค์ ทองสง. 2553. การศึกษาความหลากหลายของชนิดนกเพื่อนพัฒนากิจกรรมการดูนกใน
พื้นที่ อ่าวทุ่ง คา-สวี จังหวัดชุมพร. มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร.
- ชลรงค์ ทองสง. 2555. การพัฒนาโครงข่ายการท่องเที่ยวเส้นทางเลียบชายฝั่งทะเลจังหวัด
ชุมพร. มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2542. การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2549. รายงานฉบับสุดท้าย เล่ม 2 สารสำคัญประกอบแผนแม่บทเพื่อ
พัฒนาโครงข่ายการท่องเที่ยวด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพฯ.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2540. การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบาย
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. 2549. มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
กรุงเทพฯ.
- อำนาจ รักษาพล. 2555. การวิจัยเพื่อพัฒนาโครงข่ายการท่องเที่ยวทางธรรมชาติจังหวัดชุมพรพื้นที่
เขื่อนโมย. มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก. ภาพภาคผนวก

ภาพการเก็บข้อมูล

ทัศนียภาพบ้านโนไร่

ทัศนียภาพน้ำตกโพลสาลี

ทัศนียภาพศูนย์วิจัยพันธุ์พืชชุมพร

ทัศนียภาพวัดถ้ำขวัญเมือง

ทัศนียภาพถ้ำทิพย์ไรรดา

ทัศนียภาพถ้ำธารน้ำลอด

ทัศนียภาพอ่าวโดนด

ทัศนียภาพอ่าวหลักแพะ

ทัศนียภาพอ่าวหลักคำ

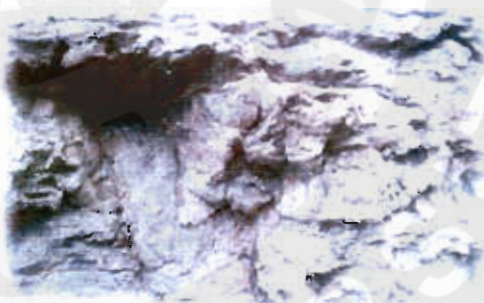
ทัศนียภาพอ่าวคราม

ทัศนียภาพท้องตมใหญ่

ทัศนียภาพอุทยานหอย

ทัศนียภาพจุดชมวิวกาฬสินธุ์

ทัศนียภาพหาดทรายรีสี

ทัศนียภาพอ่าวทุ่งขวัญทอง

ทัศนียภาพอ่าวมะม่วง

ภาคผนวก ข. แบบประเมินแหล่งท่องเที่ยว

คู่มือการวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยว

(Tourism Site Analysis)

ตอนที่ 1: ข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้งและขอบเขตของแหล่งท่องเที่ยว

1. การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับขอบเขตและที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว ให้เก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้
 - 1.1 ชื่อแหล่งท่องเที่ยว
 - 1.2 ที่ตั้งตามเขตการปกครองท้องถิ่น
 - 1.3 ที่ตั้งพิกัด (กรณีเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ให้เก็บตำแหน่งจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเส้นทางและตลอดเส้นทางเป็นระยะๆ ให้ห่างกันไม่เกิน 500 เมตร โดยประมาณ)
 - 1.4 การเข้าถึง : ประเภทและระยะทางของเส้นทางที่ไปสู่ฐานทรัพยากรท่องเที่ยวหลัก (เริ่มต้นบันทึกจากเส้นทางสายรอง หรือเส้นทางประเภทสุดท้าย ก่อนเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว)

ประเภทเส้นทาง.....พาหนะ.....ระยะทาง.....เมตร/กม.

ประเภทเส้นทาง.....พาหนะ.....ระยะทาง.....เมตร/กม.

ประเภทเส้นทาง.....พาหนะ.....ระยะทาง.....เมตร/กม.
 - 1.5 แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียง (รัศมี 10 กม.)
 - 1.6 หน่วยงานที่รับผิดชอบ
 - 1.7 ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการประกอบกิจกรรม
 - 1.8 จำนวนนักท่องเที่ยว / เดือน หรือ / ปี (สอบถามจากเจ้าหน้าที่ หรือสถิตินักท่องเที่ยว ในวันธรรมดา วันหยุดราชการ และช่วงฤดูท่องเที่ยว)
 - 1.9 ชุมชน/หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือมีส่วนได้ส่วนเสีย (สอบถามจากเจ้าหน้าที่ หรือประชาชนในชุมชน)

ตอนที่ 2: ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว

- 2.1 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว ให้เลือกหัวข้อที่ตรงมากที่สุด

☐ น้ำตก	☐ ป่าไม้
☐ หุ่นหยา	☐ ภูเขา / เนินเขา
☐ หน้าผา	☐ ถ้ำ
☐ ธรณีพิณฐาน	☐ ลำน้ำ

☐ แอ่งน้ำ / อ่างเก็บน้ำ / ทะเลสาบ	☐ บ่อน้ำร้อน
☐ โบราณสถาน / แหล่งโบราณวัตถุ	☐ เส้นทางศึกษาธรรมชาติ
☐ ชุมชน/วัฒนธรรม	☐ เส้นทางเดินป่า
☐ พื้นที่พัฒนา/ เขตบริการ	☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

2.2 ลักษณะเด่นของพื้นที่ / ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์

2.3 กิจกรรมท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น.....(พิจารณาจากศักยภาพของพื้นที่/สอบถาม)

2.4 ขนาดเนื้อที่ประกอบกิจกรรมหลัก.....ตร.ม. (วัดขนาดของพื้นที่)

2.5 กิจกรรมการท่องเที่ยวอื่นๆที่มีในพื้นที่ (หากมีมากกว่า 1 ประเภท ให้ระบุลำดับ 1 2 3 หรือ อื่นๆ ในวงเล็บ โดย 1 หมายถึง กิจกรรมที่ปรากฏมากที่สุด)

() ปิกนิก	() เที่ยวชมน้ำตก
() ชมทัศนียภาพ / ทิวทัศน์ธรรมชาติ	() เดินป่าระยะไกล
(มากกว่า 10 กม. ใน 1 วัน)	
() เดินศึกษาธรรมชาติ	() ดูนก
() ถ่ายภาพธรรมชาติ / บันทึกเทปวิดีโอ / เทปเสียงธรรมชาติ	
() พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ	
() ศึกษา/ เที่ยวถ้ำ	() ล่องเรือ/แพศึกษาธรรมชาติ
() ล่องแพ	() ล่องเรือ/แพชมธรรมชาติ
() ศึกษาท้องฟ้า/ดาราศาสตร์	() ล่องแก่งแบบดินแดนผจญภัย
() ส่องสัตว์	() เล่นน้ำตก / น้ำในแอ่ง หรือลำน้ำธรรมชาติ
() จักรยานตามเส้นทางธรรมชาติ	() ปีนเขา / ไต่เขา
() ตั้งค่ายพักแรม	() ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับทรัพยากรทางธรรมชาติ
() อื่นๆ โปรดระบุ	

2.6 ประเภทสิ่งอำนวยความสะดวกที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยว (เลือกทุกประเภทที่มี)

☐ ถนนลาดยาง / ซิเมนต์ มีทางระบายน้ำ	☐ ถนนลาดยาง/ซิเมนต์ ไม่มีทางระบายน้ำ
☐ ถนนดิน	☐ ถนนจอครด บดอัด/ลาดผิว มีทางระบายน้ำ
☐ ถนนจอครด บดอัด / ลาดผิว ไม่มีทางระบายน้ำ	☐ ถนนจอครด ไม่มีการบดอัด / ลาดผิว
☐ ทางเดินเท้าลาด / เสริมผิวทาง	☐ ทางเดินเท้าไม่ลาด / ไม่เสริมผิวทาง
☐ ทางเดินยกระดับ (board walk)	☐ รั้ว / ราวเกาะ
☐ สะพาน	☐ ท่าจอดเรือ / แพ
☐ ม้านั่ง / เก้าอี้	☐ ชุมนกออกเห็ด
☐ ศาลาชมวิว	☐ ไฟส่องสว่าง
☐ ระบบน้ำใช้	☐ ถังขยะ
☐ ระบบกำจัดขยะ	☐ ระบบบำบัดน้ำเสีย
☐ ห้องสุขา	☐ ห้องอาบน้ำ

☐ สำนักงาน	☐ อาคารสนับสนุน เช่น โรงเก็บพัสดุ
☐ ป้อมยาม	☐ ป้ายให้ข้อมูล / บอกทิศทาง
☐ ป้ายสื่อความหมาย	☐ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
☐ เรือนแถวสำหรับผู้มาเยือน	☐ เรือนแถวสำหรับเจ้าหน้าที่
☐ บ้านเดี่ยวสำหรับผู้มาเยือน	☐ บ้านเดี่ยวสำหรับเจ้าหน้าที่
☐ พื้นที่กางเต็นท์	☐ ร้านอาหาร
☐ ร้านจำหน่ายของที่ระลึก	☐ บ้านพักชุมชน (home stay)
☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....	

ตอนที่ 3: การจำแนกเขตท่องเที่ยวตามหลักช่วงชั้นโอกาสนันทนาการ

(Recreation Opportunity Spectrum, ROS)

ประเภทของแหล่งนันทนาการ หรือ แหล่งศึกษาธรรมชาติตามหลักการของ ROS

- 1 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทพัฒนามาก (Developed-D) พิสัย 1.00 – 1.80
- 2 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งพัฒนา (Semi-Developed-SD) พิสัย 1.81 – 2.60
- 3 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติใช้ยานยนต์ (Semi-Primitive Motorized-SPM) พิสัย 2.61 – 3.410
- 4 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติไม่ใช้ยานยนต์ (Semi-Primitive Non-Motorized-SPNM) พิสัย 3.41 – 4.20
- 5 หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติต้นโคย (Primitive-P) พิสัย 4.21 – 5.00

3.1 ปัจจัยเกี่ยวกับการเดินทางและการเข้าถึง (Accessibility) (กรณีเส้นทางศึกษาธรรมชาติพิจารณาจากทางเข้าเส้นทาง)

3.1.1 ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	ง่ายและสะดวกมาก
2	ค่อนข้างง่าย
3	ค่อนข้างยาก
4	ลำบาก
5	ลำบากมาก

ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางจากจุดแรกที่เข้าถึงพื้นที่ไปยังฐานทรัพยากรท่องเที่ยวหลัก

ประมาณ นาที

ประเภทของเส้นทางและพาหนะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว (วิเคราะห์จากจุดเริ่มต้นเข้าถึงพื้นที่)

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	ถนนไฮเวย์ คอนกรีตหรือลาดยาง 4 เลน ขึ้นไป มีเกาะกลางแบ่งถนนชัดเจน พาหนะทุกชนิดเข้าถึงได้
2	มีถนนลาดยาง 2 เลน มีไหล่ถนน พาหนะเข้าถึงได้ทุกชนิด
3	ถนนลาดยางแคบ ไม่มีไหล่ถนน รถพ่วงวิ่งสวนกันได้ หรือเป็นถนนลูกรังเข้า-ออกได้ทุกฤดูกาล และ/หรือเส้นทางเดินเท้า พาหนะทุกประเภทเข้าถึงได้ ยกเว้นรถบรรทุกขนาดใหญ่
4	-ถนนลูกรังที่ไม่สามารถเข้า-ออกได้ทุกฤดูกาล และ/หรือ ถนนคินที่ใช้พาหนะที่ไม่ใช้เครื่องยนต์ และ/หรือ เส้นทางจักรยาน และ/หรือ เส้นทางเดินเท้า
5	ไม่มีถนนเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวโดยตรง ต้องเดินเท้ามากกว่า 1,500 เมตร เส้นทางเดินเท้าที่ไม่มีการพัฒนา

3.1.3ระดับการพัฒนาของเส้นทางที่ไม่ใช้ยานยนต์ (ถ้าไม่มีปรากฏ ไม่ต้องนำมาพิจารณา)

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	เส้นทางเดินเท้า/จักรยานที่พัฒนาแล้วอย่างมาก พบมากกว่าร้อยละ 80 ของระยะทางเส้นทางทั้งหมด เดินสะดวกและง่ายต่อคนทุกกลุ่ม ทุกวัย
2	เส้นทางเดินเท้า/จักรยานที่พัฒนาแล้วอย่างมาก พบตั้งแต่ร้อยละ 50-80 ของระยะทางเส้นทางทั้งหมด
3	เส้นทางเดินเท้า/จักรยานที่พัฒนาแล้วอย่างมาก พบน้อยกว่า ร้อยละ 50 และ/หรือ เป็นเส้นทางที่พัฒนาบ้าง พบประมาณร้อยละ 50 หรือน้อยกว่า มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการป้องกันอันตรายจากการเดินบนเส้นทาง เช่น จั๊กบันไค ราวเกาะ
4	เป็นเส้นทางที่มีการพัฒนาบ้าง พบมากกว่า ร้อยละ 50 ของระยะทางทั้งหมด
5	เส้นทางเดินเท้าที่ไม่ได้รับการพัฒนามากกว่าร้อยละ 80 (ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ไม่ได้ลาดพื้นผิวและทำสิ่งอำนวยความสะดวก ประเภทสะพานหรือราวเกาะไว้) เส้นทางไม่ชัดเจน ขนาดเล็ก นักท่องเที่ยวต้องดูแลความปลอดภัยด้วยตนเอง

3.1.4 ระยะทางของเส้นทางเดินเท้า วิเคราะห์จากจุดสุดท้ายที่รถเข้าถึง

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	เดินเท้าถึงแหล่งท่องเที่ยวระยะทางน้อยกว่า 20 เมตร จากที่จอดรถ
2	การเดินเท้าไม่เกิน 100 เมตรจากบริเวณที่จอดรถ
3	การเดินเท้า ไม่เกิน 1,500 เมตร
4	การเดินเท้ามีระยะทางมากกว่า 1,500 เมตร จากบริเวณที่จอดรถ
5	ต้องเดินเท้าไปบนเส้นทางเดินที่ไม่ได้พัฒนา มีระยะทางการเดินมากกว่า 1,500 เมตร

3.2 ความเป็นธรรมชาติและสภาพพื้นที่

3.2.1 ระดับความเป็นธรรมชาติและรูปลักษณะการพัฒนา

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	ความเป็นธรรมชาติน้อยมาก มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติอย่างเห็นได้ชัดเจน (บอกได้ถึงความเป็นธรรมชาติอย่างชัดเจน) ไม่กลมกลืนและเป็นการพัฒนาอย่างถาวร ระดับการพัฒนาสูง-สูงมาก เต็มรูปแบบ
2	ยังมีความเป็นธรรมชาติบ้าง แต่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติและ/หรือสร้างเลียนแบบธรรมชาติ มีการพัฒนาแบบถาวรมากกว่า ร้อยละ 80 แต่กลมกลืนกับธรรมชาติ ระดับของการพัฒนาปานกลาง-สูง มีตั้งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่จำเป็นและเพื่อความสะดวกสบาย
3	มีสภาพความเป็นธรรมชาติด้อยบ้าง แต่ยังมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนสภาพธรรมชาติอยู่บ้างซึ่งยังพบเห็นการพัฒนาถึงอำนวยความสะดวกดังกล่าวในลักษณะทั้งถาวรและไม่ถาวร หรือกึ่งถาวร โดยสัดส่วนการพัฒนาที่ไม่ถาวรมีสูงกว่า การพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง
4	ความเป็นธรรมชาติสูง มีการปรับเปลี่ยนธรรมชาติบ้างแต่น้อยมาก แทบไม่สามารถระบุได้ มีการปรับเปลี่ยนในลักษณะไม่ถาวร สามารถกลับคืนสู่ความเป็นธรรมชาติได้ไม่ยาก
5	ความเป็นธรรมชาติสูงมาก ไม่มีสิ่งใดแปลกปลอม ไม่มีการพัฒนาใดๆ เว้นแต่เส้นทางที่เข้าถึงซึ่งยังคงความเป็นธรรมชาติ (เส้นทางที่ไม่มีการพัฒนา)

3.2.2 ขนาดเนื้อที่ที่มีการพัฒนา

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	ขนาดเนื้อที่ที่มีการพัฒนามีมากกว่า ร้อยละ 50 ของเนื้อที่แหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด
2	ขนาดเนื้อที่ที่มีการพัฒนาประมาณร้อยละ 21-50
3	ขนาดเนื้อที่ที่มีการพัฒนาประมาณร้อยละ 11-20
4	ขนาดเนื้อที่ที่มีการพัฒนาประมาณร้อยละ 10 หรือน้อยกว่า แต่ยังพบเห็นพื้นที่ที่มีการพัฒนาอยู่
5	ไม่มีพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนา

3.2.3 วัตถุประสงค์ของสิ่งอำนวยความสะดวก

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่จำเป็นและเพื่อความสะดวกสบายมากสำหรับคนทุกประเภท
2	สะดวกสบายปานกลาง – มาก เน้นสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน ป้องกันอันตรายแก่นักท่องเที่ยว และความสะดวกสบาย เช่น ห้องสุขา ศาลานั่งพักผ่อน ดังขยะ
3	เน้นความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและป้องกันผลกระทบต่อพื้นที่ เช่น รวบรวมขยะ สะพานข้ามน้ำ ดังขยะ มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นและจำกัดจำนวน
4	เน้นการป้องกันผลกระทบต่อพื้นที่ และป้องกันอันตรายสำหรับนักท่องเที่ยวบ้าง
5	ไม่มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก เว้นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเส้นทางเดินป่า อาจจะพบสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทป้ายสื่อความหมายในบริเวณจุดเริ่มต้นเส้นทางและจุดปลายทาง

3.3 ลักษณะประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวได้รับ

3.3.1 ระดับการพึ่งพาตัวเอง (วัดจากลักษณะกิจกรรมการท่องเที่ยว และการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกจากการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ นักท่องเที่ยวได้ใช้ทักษะในการประกอบกิจกรรมและการพึ่งพาตนเองในระดับใด)

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	มีการพึ่งพาตนเองในการประกอบกิจกรรมน้อยมาก เนื่องจากมีสิ่งอำนวยความสะดวกทุกประเภท
2	มีการพึ่งพาตนเองในการประกอบกิจกรรมน้อย เนื่องจากมีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่จำเป็น
3	มีการพึ่งพาตนเองในการประกอบกิจกรรมระดับปานกลาง มีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่จำเป็นบ้าง และมีความเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพพื้นที่
4	มีการพึ่งพาตนเองในการประกอบกิจกรรมระดับสูง สิ่งอำนวยความสะดวกมีเพียงเพื่อป้องกันผลกระทบต่อน้ำ และป้องกันอันตรายสำหรับนักท่องเที่ยว
5	มีการพึ่งพาตนเองในการประกอบกิจกรรมสูงมาก และต้องใช้ทักษะความชำนาญในการประกอบกิจกรรมเฉพาะตัว

3.4 ระดับการควบคุมนักท่องเที่ยว/ควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์ โดยหน่วยงานที่ดูแล

รับผิดชอบพื้นที่

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	พบเห็นเจ้าหน้าที่ตรวจตราหรืออยู่ในพื้นที่ตลอดเวลา มีป้ายเตือนอันตราย และเงื่อนไขการใช้พื้นที่
2	พบเห็นเจ้าหน้าที่ตรวจตราเป็นส่วนใหญ่ ให้ความรู้ถึงปลอดภัยและเชื่อมั่นกับนักท่องเที่ยว
3	ไม่มีเจ้าหน้าที่ประจำ มีเพียงป้ายสื่อความหมาย เช่น ป้ายเตือน ป้ายระบุเงื่อนไขการใช้พื้นที่ และวิธีการรักษาสิ่งแวดล้อม
4	ไม่มีเจ้าหน้าที่ประจำ มีป้ายสื่อความหมายที่อาจเตือนเกี่ยวกับอันตรายที่อาจเกิดขึ้น
5	ไม่มีป้ายหรือเจ้าหน้าที่ดูแลประจำ และ/หรือ มีเจ้าหน้าที่พาเดินไปยังแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรักษาความปลอดภัย นักท่องเที่ยวต้องรู้จักรับผิดชอบตนเอง และมีทักษะในการเผชิญหน้ากับสภาพธรรมชาติที่อาจเกิดอันตรายได้ เช่น เดินริมผา โดยไม่มีราวเกาะ และป้ายเตือน เดินข้ามน้ำเชี่ยวโดยไม่มีสะพาน และป้ายเตือน หรือเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัย

ตอนที่ 4 การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว (Evaluation of Nature-based Tourism Site Potential, ENTSP)

ค่าระดับศักยภาพของแหล่งนันทนาการ

1.00 – 1.66 = Low Potential หรือ ศักยภาพต่ำในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว

1.67 – 2.33 = Moderate Potential หรือ ศักยภาพปานกลางในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว

2.34 – 3.00 = High Potential หรือ ศักยภาพสูงในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว

4.1 ด้านทรัพยากร

4.1.1 ความมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและดึงดูดใจ

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจ แต่ไม่ได้มีความโดดเด่นอย่างชัดเจน สามารถพบเห็นลักษณะแบบเดียวกันได้ตามที่ต่างๆ ได้ไม่ยากนัก
2	เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น มีคุณค่าทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ หรือวัฒนธรรมแต่ยังสามารถพบเห็นลักษณะในรูปแบบเดียวกันในสถานที่อื่นได้บ้าง
3	เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั่วไป และมีความเป็นธรรมชาติสูง

4.1.2 ความอุดมสมบูรณ์ของพืชพรรณ (พิจารณาตามสภาพป่า) (Ecotourism)

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	ความอุดมสมบูรณ์ของสังคมพืชต่ำ ปรากฏร่องรอยการทำลาย หรือความเสื่อมโทรมอย่างชัดเจน
2	ความอุดมสมบูรณ์ของสังคมพืชค่อนข้างสูง ต้นไม้ขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ ปรากฏร่องรอยการถูกทำลายและบางส่วนของพื้นที่มีการสูญเสียสภาพเดิม
3	ความอุดมสมบูรณ์ของสังคมพืชอยู่ในระดับสูง ไม่มีร่องรอยการถูกทำลาย พืชพรรณตามธรรมชาติปกคลุมอยู่อย่างหนาแน่น มีพันธุ์ไม้ท้องถิ่นที่หายาก / ใกล้สูญพันธุ์ปรากฏอยู่ในพื้นที่

4.1.3 โอกาสในการพบเห็นสัตว์ป่า (พิจารณาจากการสำรวจในพื้นที่ ควบคู่กับการ

สอบถามเจ้าหน้าที่ (Ecotourism)

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	มีโอกาสนในการพบเห็นสัตว์ป่าหรือร่องรอยของสัตว์ป่า นก ผีเสื้อและแมลง ไม่เกิน 10 ชนิด
2	มีโอกาสนในการพบเห็นสัตว์ป่าและร่องรอยของสัตว์ป่าขนาดเล็ก นก ผีเสื้อ

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
	และแมลง หรือสัตว์ที่ใกล้สูญพันธุ์ <u>ไม่เกิน 20 ชนิด</u>
3	มีโอกาสดูในการพบเห็นสัตว์ป่าและร่องรอยของสัตว์ป่าทั้งขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ สัตว์ป่าหายาก นก ผีเสื้อและแมลง หรือสัตว์ที่ใกล้สูญพันธุ์ <u>ตั้งแต่ 20 ชนิด ขึ้นไป</u>

4.1.4 ทัศนียภาพและสภาพภูมิทัศน์ของทรัพยากรท่องเที่ยว

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	สภาพภูมิทัศน์แบบธรรมชาติ <u>ไม่มีความโดดเด่น หรือขาดความงามตามธรรมชาติ</u>
2	สภาพภูมิทัศน์ค่อนข้างสวยงาม แต่ไม่โดดเด่นมากนัก สามารถทำให้เกิดความประทับใจ สบายตาพอควร
3	องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมโดดเด่นสวยงามเป็นพิเศษ ทัศนียภาพก่อให้เกิด ความประทับใจเป็นอย่างยิ่ง

4.1.5 รูปแบบกิจกรรมมีความเหมาะสมและสัมพันธ์กับสภาพพื้นที่

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	รูปแบบกิจกรรม <u>ไม่เหมาะสม</u> และไม่มีความขัดแย้งกับสภาพพื้นที่อย่างสิ้นเชิง
2	รูปแบบกิจกรรมส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ และเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ แต่ยังคงปรากฏกิจกรรมบางประเภทที่เกิดความขัดแย้งระหว่างกิจกรรม
3	รูปแบบกิจกรรมมีความสัมพันธ์ และเหมาะสมกับพื้นที่ รวมทั้งมีความเชื่อมโยงและสนับสนุนกัน

4.1.6 ความหลากหลายของกิจกรรม (Nature Tourism / Ecotourism)

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	พื้นที่มีศักยภาพต่ำ สามารถประกอบกิจกรรมได้ไม่เกิน 1 ประเภท
2	พื้นที่มีศักยภาพปานกลาง เอื้อโอกาสให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกประกอบกิจกรรมได้ 2 – 3 ประเภท
3	พื้นที่มีศักยภาพสูง เอื้อโอกาสให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกประกอบกิจกรรมได้ตั้งแต่ 4 ประเภทขึ้นไป

4.1.7 สภาพภูมิอากาศเหมาะสมกับพื้นที่

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	อากาศถ่ายเทไม่สะดวก รู้สึกอึดอัดขณะประกอบกิจกรรม

2	อากาศถ่ายเทในบางช่วงเวลา จากกระแสลมพัด แต่ยังคงรู้สึกอึดอัดขณะประกอบกิจกรรม
3	อากาศถ่ายเทได้ดี และรู้สึกเย็นสบายขณะประกอบกิจกรรม

4.1.8 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Nature Tourism)

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	มีทางเข้า – ออก แต่มีความยากลำบาก คิวถนนขรุขระ เป็นหลุมเป็นบ่อ <u>ไม่สามารถใช้ได้ทุกฤดูกาล</u> <u>ไม่มีป้ายบอกทางที่ชัดเจน</u> <u>ไม่มีบริการ</u> รถ/เรือ สาธารณะ
2	มีทางเข้า – ออก แต่มีความสะดวก <u>ปานกลาง</u> คิวถนนขรุขระ เป็นหลุมเป็นบ่อ แต่สามารถใช้ได้ทุกฤดูกาล มีป้ายบอกทางเป็นบางช่วงและมีบริการรถ/เรือ สาธารณะ ในบางเวลาเท่านั้น
3	มีทางเข้า – ออก สะดวกสบายมาก สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย คิวถนนคอนกรีตหรือลาดยาง สามารถใช้ได้ทุกฤดูกาล มีป้ายบอกทางชัดเจนตลอดทาง มีบริการรถ/เรือ สาธารณะประจำโดยมีเวลาเข้า-ออกแน่นอน

4.1.9 การได้พึ่งพาตนเอง (Adventure Tourism)

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	การพึ่งพาตนเองในการประกอบกิจกรรม <u>น้อย</u> เนื่องจากมีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่จำเป็น
2	มีการพึ่งพาตนเองในการประกอบกิจกรรม <u>ปานกลาง</u> สิ่งอำนวยความสะดวกมีเพียงพอป้องกันผลกระทบต่อพื้นที่ และป้องกันอันตรายสำหรับนักท่องเที่ยว
3	มีการพึ่งพาตนเองในการประกอบกิจกรรม <u>สูง</u> และต้องใช้ทักษะความชำนาญในการประกอบกิจกรรมเฉพาะตัว

4.1.10 โอกาสในการได้รับประสบการณ์ตื่นเต้นและท้าทาย (Adventure Tourism)

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	ทรัพยากรเอื้อให้การประกอบกิจกรรมมีความน่าตื่นเต้นและท้าทาย <u>ต่ำ</u>
2	ทรัพยากรเอื้อให้การประกอบกิจกรรมมีความน่าตื่นเต้นและท้าทาย <u>ปานกลาง</u>
3	ทรัพยากรเอื้อให้การประกอบกิจกรรมมีความน่าตื่นเต้นและท้าทาย <u>สูง</u>

4.2 ด้านการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และการสื่อความหมาย

4.2.1 ความกลมกลืนของสิ่งอำนวยความสะดวก

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	สิ่งอำนวยความสะดวกหรือ สิ่งก่อสร้างไม่เหมาะสมและมีภาพลักษณ์ที่ขัดแย้งกับสภาพแวดล้อมอย่างสิ้นเชิง
2	สิ่งอำนวยความสะดวกหรือ สิ่งก่อสร้าง มีความเหมาะสม และได้รับการออกแบบให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม แต่ยัง ไม่สามารถส่งเสริมคุณค่าให้กับแหล่งท่องเที่ยวได้
3	มีการวางแผนการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม ได้รับการออกแบบให้กลมกลืนกับสิ่งแวดล้อม สามารถสะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ทางธรรมชาติ หรือของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

4.2.2 ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก (Nature Tourism/Adventure Tourism)

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	<u>ไม่</u> มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว
2	มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานไว้รองรับตามความจำเป็น และ <u>ไม่</u> เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว
3	มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวครบทุกประเภท

4.2.3 คุณภาพสิ่งอำนวยความสะดวกด้านประโยชน์ใช้สอย

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	สิ่งอำนวยความสะดวกส่วนใหญ่ <u>ไม่มี</u> คุณภาพ ขาดการบำรุงรักษา
2	สิ่งอำนวยความสะดวกส่วนใหญ่ <u>มี</u> คุณภาพ แต่ <u>ไม่สามารถ</u> รองรับการใช้ประโยชน์ได้ทั้งหมด
3	สิ่งอำนวยความสะดวก <u>มี</u> คุณภาพ สามารถรองรับกิจกรรมการใช้ประโยชน์ได้ครบทุกประเภทที่มี

4.2.4 การจัดการด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	<u>ไม่มี</u> มาตรการในการควบคุมดูแลรักษาความปลอดภัย และ <u>ไม่สามารถ</u> ให้ความรู้ถึงความปลอดภัยและความมั่นใจในชีวิตและทรัพย์สินของ

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
	นักท่องเที่ยว
2	มีเจ้าหน้าที่คอยดูแล หรือมีการติดตั้งป้ายและสัญญาณเตือนภัยในบริเวณที่มีโอกาสเกิดอันตรายแต่ไม่ทั่วถึง และไม่สามารถให้ความรู้ถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร
3	มีการจัดการด้านความปลอดภัย มีการจัดแผนงานและอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่มีความพร้อม ได้รับการอบรมด้านความปลอดภัยเป็นอย่างดี เพื่อรองรับหรือแก้ไขสถานการณ์ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน มีการลงทะเบียนประวัตินักท่องเที่ยว มีการติดตั้งป้ายเตือนภัย แนะนำและประชาสัมพันธ์ด้านความปลอดภัยอย่างเหมาะสม สมเพียงพอ สามารถสร้างความรู้สึกปลอดภัยและมั่นใจในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

4.2.5 คุณภาพในการให้บริการ

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	ไม่มีการให้บริการและอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยว หรือไม่สามารถสร้างความรู้สึกที่ดีต่อการได้มาเยือน
2	มีการให้บริการแต่ขาดการจัดการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละส่วนงาน การประสานงานด้านต่างๆ ไม่สะดวกเท่าที่ควร
3	มีการจัดการด้านการบริการนักท่องเที่ยวไว้เป็นอย่างดี การประสานงานสามารถทำได้อย่างรวดเร็ว มีการให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารและการบริการพื้นฐานที่จำเป็น สามารถสร้างความรู้สึกที่ดีและประทับใจในการเข้ามาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้น

4.2.6 รูปแบบ เนื้อหา ความรู้และวิธีการสื่อความหมาย (Ecotourism)

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	ไม่มีการจัดการด้านสื่อความหมาย เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวในการศึกษาเรียนรู้ ขณะที่พื้นที่มีความเหมาะสมและมีศักยภาพเพียงพอในการประกอบกิจกรรม
2	มีการจัดการสื่อความหมายอยู่บ้าง ทั้งประเภทการสื่อความหมายโดยใช้คนและไม่ใช้คนหรือแบบผสมผสาน แต่ขาดความน่าสนใจ เพราะการออกแบบและจัดทำ ขาดความประณีต หรือไม่หลากหลาย
3	มีการจัดการด้านการสื่อความหมาย ซึ่งถูกออกแบบและจัดทำขึ้นอย่างประณีต มีการศึกษาและจัดทำโปรแกรมการสื่อความหมายที่หลากหลายทั้งประเภทการสื่อความหมายโดยใช้คนและไม่ใช้คนหรือแบบผสมผสาน ส่งผลให้นักท่องเที่ยวได้รับประโยชน์และความเพลิดเพลินจากการท่องเที่ยว

4.3 ด้านการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม

4.3.1 การจัดแบ่งเขตพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยว (Zoning)

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	ไม่มีรูปแบบการจัดแบ่งเขตพื้นที่
2	การจัดแบ่งเขตพื้นที่การจัดการยังไม่ชัดเจน พื้นที่ถูกแบ่งออกเป็นเขตต่างๆ อย่างหลวมๆ ไม่สามารถควบคุมกิจกรรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับเขตที่จำแนกได้
3	มีการจัดแบ่งเขตพื้นที่การจัดการอย่างชัดเจน ตามรูปแบบความสำคัญของระบบนิเวศและกิจกรรม สามารถควบคุมพื้นที่และการใช้ประโยชน์ไม่ให้เกิดผลกระทบหรือเกิดผลกระทบขึ้นน้อยที่สุดต่อทรัพยากรในพื้นที่

4.3.2 การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวในการประกอบกิจกรรม (CC)

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	ไม่มีมาตรการ ในการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสม สัมพันธ์กับขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว และตั้งอำนาจความสะดวก
2	มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสม สัมพันธ์กับขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว และตั้งอำนาจความสะดวก แต่ยังขาดมาตรการในการควบคุมที่เข้มงวด
3	มีมาตรการในการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมและสัมพันธ์กับขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวและตั้งอำนาจความสะดวก และมีมาตรการในการควบคุมที่เข้มงวดและจริงจัง

4.3.3 มาตรการเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	ไม่มีมาตรการ ในการดูแลเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และสังคมในแหล่งท่องเที่ยว
2	มีมาตรการ ในการดูแลเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และสังคมในแหล่งท่องเที่ยว <u>น้อย</u> หรือมีเพียงการติดตั้งป้ายแนะนำ ข้อควรปฏิบัติ และระเบียบข้อบังคับ แต่ไม่มีการดำเนินการอย่างจริงจัง
3	มีการตรวจสอบทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ จัดทำรายการและมีการศึกษาประเมินผลกระทบจากกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวต่อทรัพยากรธรรมชาติและสังคม ตลอดจนมีการกำหนดมาตรการในการป้องกัน

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
	รักษาทรัพยากรอย่างเหมาะสม มีการติดตั้งป้ายแนะนำ และประชาสัมพันธ์ถึงข้อควรปฏิบัติ และระเบียบข้อบังคับภายในพื้นที่อย่างจริงจัง

4.3.4 การจัดการขยะและของเสีย

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	ไม่มีอุปกรณ์รองรับขยะ ปลอมให้นักท่องเที่ยวทิ้งขยะ โดยไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลและป้ายเตือน
2	มีอุปกรณ์รองรับขยะและของเสีย แต่ไม่เพียงพอกับปริมาณขยะและของเสียที่เกิดขึ้นภายในแหล่งท่องเที่ยว
3	มีอุปกรณ์รองรับขยะและของเสีย เพียงพอและเหมาะสม การออกแบบภาชนะกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม มีระบบเก็บแยกชนิดขยะหรือมีการนำกลับมาใช้ใหม่ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง

4.4 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

4.4.1 โอกาสในการเข้าร่วมดำเนินการและตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว

(Ecotourism)

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	คนในชุมชนไม่มีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการ แสดงความคิดเห็นหรือตัดสินใจ ในการร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว ทั้งที่การบริหารจัดการสามารถรองรับกิจกรรมด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนได้
2	คนในชุมชนมีส่วนร่วมเป็นตัวแทนของชุมชน เข้าร่วมในคณะกรรมการ หรือการประชุมรับฟังความคิดเห็น เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็น ความต้องการของชุมชนในโครงการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน
3	มีการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยว ร่วมกันกับหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน เป็นการมีส่วนร่วมที่ชุมชนมีอำนาจในการตัดสินใจ ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานของรัฐ เพื่อประโยชน์ของชุมชนและสังคมโดยรวม

4.4.2 การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ (Ecotourism)

ระดับคะแนน	ลักษณะบ่งชี้
1	ประชาชนในท้องถิ่น <u>ไม่มี</u> ส่วนได้รับผลประโยชน์ หรือได้รับในระดับต่ำ และ ยังเสียเปรียบองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องจากการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวใน พื้นที่
2	ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนได้รับผลประโยชน์บ้าง จากการพัฒนาสาธารณะ สาธารณูปโภคพื้นฐาน ในการหารายได้จากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการ ท่องเที่ยว
3	การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว และสาธารณูปโภคที่สร้างขึ้น เป็นการเอื้อให้ ประชาชนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์อย่างเต็มที่ ในการทำงานหรือหา รายได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ภายใต้อุประเบียบและกติกา